

KEVSER SÛRESİ

Rahman, Rahim Allah'ın Adıyla
"Şüphesiz biz, sana Kevser'i verdik.
Şu hâlde Rabbin için namaz kıl ve tekbir
alırken, namazda ellerini boğazına kadar kaldır.
Doğrusu asıl soyu kesik olan, sana kin duyandır."

Allame Muhammed Taki Caferî

İmam Hüseyin'in Arafat'taki Yakarışı

- *Arefe Duası'nın Şerhi-*

Çeviri:

Kadir Akaras

Alptekin Dursunoğlu

KEVSER

<https://t.me/caferilikcom>

www.caferilik.com

Kevser Yayınları: 86

Eserin Orijinal Adı:

Niyayeş-i İmam Hüseyin Der Sahray-ı Arafat

Dizgi ve Mizanpaj:

Kevser Yayıncılık

Kapak Tasarım:

Ramazan Erkut

Baskı:

Ada Ofset Matbaacılık (Sertifika No: 14460)
Litros Yolu 2. Mat. Sit. E Blok 1. Kat No: ZE2
Topkapı / Zeytinburnu / İstanbul

1. Baskı: Şubat / 2006

2. Baskı: Haziran 2012

ISBN 978-975-6640-60-9

Adres:

Kevser Yayınları
Sofular Mah. Simitçi Şakir Sok. No: 14/1
Fatih – İSTANBUL
Tel: (0212) 534 35 28 Fax: 631 36 01
www.kevseryayincilik.com

Takdim

İnsan, mahlûkat gülistanında bestelenen güzellikler şiirinin şah beyti olarak karşımızda durmaktadır. İnsanın duygu ve güdülerinin her biri, bu güzelliğin oluşumunda önemli bir yer tutmaktadır. Ancak aşk ve sevgi insanı öyle bir makama ulaştırıyor ki, hiçbir güç buna kadir değildir.

İnsanın en önemli özelliklerinden olan akıl, aşkın yanın da çamura saplanmış merkebe benzetilmektedir.

Aşk, insanı Yaratıcı'yı tanımaya ve O'na tapmaya sevk eder. Aşk, insanı tüm bağımlılıklardan necat verip sadece ve sadece sevgilisine yönelir.

İşte insan tam da bu aşamada insan olduğunun ve ne denli önemli bir değere sahip olduğunun farkına varır, sevgiliyle halvet edip O'nda fani olmayı diler.

Bu halvet anları, canı canana kavuşturan ve hicran ateşini visale tebdil eden bir iksirdir. Doyumsuz visal günleri başlar burada ve sözler gayri iradi dökülür dudaklardan, göz yarın cemalinden başka hiçbir şeyi görmez. Gönül sadece O'na yönelir, yalvarış ve yakarış başlar hiç bitmeyecek gibi.

Maşuka yönelmiş kalp, gözyaşları eşliğinde tüm benliğini toparlayıp sözcüklere döker ve sevgilisinin bir gamzesine feda eder her şeyini.

Kur'ân ve hadis dilinde insanın bu hâli, dua ve münacat kavramlarıyla ifade edilir.

Elbette her insan marifet ve aşkının büyüklüğü kadar ancak konuşabilir, öteye gitmek için aşkı büyütmeğe gerek.

Kendine tapan insan aşk vadisine girme cesareti bulamaz.

Dua; kimi insanın yanında ihtiyaçlarını gidermek için güçlü birine arzuhâl yazmak gibidir.

Kimi insanlar dua denilince, birtakım kuru kelimelerden ibaret ezkar ve evradı hatırlarlar.

Bazı insanlar da vardır ki benliğini hiçe sayıp her şeyini sevgiliye feda etme yolunda yalvarış-yakarışı, dua ve münacatı yaşam tarzı ve felsefesi edinirler.

Hz. Musa (a.s) Tur mikatına çıkıp "Ya Rabbi! Kendini göster bana" dediğinde, "Asla göremeyeceksin beni ey Musa!" cevabını alır ve o sesin cazibesine kapılıp kendinden geçer.

Kimi insanlar, "Tur dağına varınca, 'Kendini göster' demeden geç, değmez bu temenna 'göremezsın' cevabına" derken, kimileri ise "Tur dağına varınca, 'Kendini göster' demeden geçme, sen sevgilinin sesini duy, ister 'göremezsın' desin ister 'görürsün' desin" derler.

İşte dua ve münacatın doruk noktası budur ve merhum Muhammed Taki Caferî bu küçük ama içerik açısından zengin kitapta duanın doruğunu tefsir etmektedir.

Bu derinlik ve doruk ise Kerbela kahramanı, aşk meydanının eri Hz. Hüseyin'in (a.s) duasında tecelli etmektedir.

Matem ve yas ayı olan Muharrem ayı hilalinin yeniden doğuşuyla birlikte Hz. Hüseyin'in (a.s) Kerbela'daki kahramanlığının yanında aşk sahrasındaki, Arafat çölündeki yakarışının bir bölümünü üstadın eşsiz şerhiyle siz değerli okurlarımıza takdim ediyoruz. Umulur ki İmam Hüseyin (a.s) mektebine bir nebze de olsa katkı sağlar.

Şunu da belirtelim ki kitap daha önce "İnsan ve Yakarış" ismiyle yayınlandı.

Tevfik Allah'tandır.

Kevser
Şubat 2006
Muharrem 1427

Yakarışın Tanımı

"İnsan ve Mabud arasında cezbe ve ünsiyet oluşturulan bağın adıdır yakarış."

Kendi konumunuzu kainatın büyüklüğü karşısında düşünürken aslında yalvarış ve yakarış hâlindesiniz. Çünkü tüm benliğinizi bir tablo gibi ezel ve ebet ressamına sadece bu hâlinizde teslim etmiş oluyorsunuz.

Yaşamınız boyunca bir anlıkta olsa en lirik duygulara kapılmak istiyorsanız kendinizi bırakın yakarışın kucaklarına.

Yaşamınızdaki tüm eylemlerinizin asalet bulmasını ve tefsir edilebilecek kadar değerli olmasını istiyorsanız, yakarıyla tanışın.

Hiç kimsenin kuşkusu olmasın ki bir gün:

Ben, kimim? Tüm varlığı viran olan,
Bir efsaneyim, hüsrarla biten.

beytinin gölgesinde kalbi titreyecek ve gönül dünyası fırtınaya kapılacaktır.

Lermantof, tüm insanlar adına ve onların diliyle ne kadar güzel söylemiş.

Kapatmış gözlerimizi hayat kadehine dudak açıyoruz ve göz yaşlarımızı o altın kadehe akıtıyoruz.

Ama bir gün ölüm gözlerimizdeki perdeleri kaldıracak ve bizi tüm sevdiklerimizden ayrı koyacak.

İşte o zaman anlayacağız ki bu kadehte hayallerden başka hiçbir şey içmemişiz.

Er ya da geç bu toprak dünyamızdan, gökyüzünü aydınlatan yıldızlardan ve güneşten, milyonlarca yılı geride bırakmış ve hâlâ ışık saçan galaksilerden, gözlerimizi kapatarak ayrılıp toprağın gizemli kucağına gideceğiz.

Evet, er ya da geç son nefeslerimizi bahar rüzgarına yada hazan yeline teslim edeceğiz.

Gelin, gözlerimiz kapanmadan önce gördüğümüz son manzara, dudaklarımızdan dökülen son sözcükler ve ruhumuzun son anlardaki çarpınışlarını yaşamadan önce değerli ömür sermayemizi satıp ta karşılığında kalabalık ve gürültülü dünya pazarından neleri satın aldığımızı birlikte görmeğe çalışalım.

Gönül kaptırdığın her eğilim ve sevgi gizlice sende bir şeyler götürmektedir.

Uçsuz bucaksız bu sema ve var olan her şeyin bizi de kendileriyle uyum içinde yakarışa davet ettiğini görelim.

Bazen gözlerimizi ufuklara diktiğimizde gökyüzünün içten davetiyle ellerimizi açalım ve dudaklarımız söylesin artık:

Rabbim! Amaçlı bir dünyada amaçsızlıktan kurtar beni, beni bencillik esaretinden azat kıl.

Topraktan yıldızlara kadar her şey kulluk ile zikir eder, kıyam eder yakarır.

Bazen umutlarımız tükenir, gam ve kederlerimiz zirveye ulaşır, nerdeyse yok edecek noktaya ulaşmışken aniden ruhumuzun derinliklerinde bir kıvılcım çakıverir, umutsuzluk girdabından umut diyarına çıkarır ve kulaklarımıza şöyle manevi bir cümle fısıldar:

Kendine gel! Umutlarını yitirme, gaybın sırrını bilemezsin sen.

Perde arkasında nice gizli olaylar vardır gam yeme!

Kimi zaman neşe ve sevinç içinde göklerde uçarken ve mutlu yarınlarımızın hayal dehlizlerinde yürürken apansız üzerimize çullanan bir hüznün ve kederin ağırlığı altında ezilmeye başlarız, hatta bu hüznün sebebini bile bilmeyiz.

Neden böyle oluyoruz biliyor musunuz?

Bu hâllerde ruh bize haber vermeden mana âlemine sığınmış ve bir yakarış cezbesine kapılarak şöyle yalvarıyor: Allah'ım! Bu insan kendisini neşe ve sevinç heyecanlarında kaybetmenin hüznünü yaşıyor. İnyet eyle de bunu tekrar kendine getir.

"Allah'ım, Rabbim, Tanrım" gibi sözcükler ruhun derinliklerinde parlayan ışıklardır, oradan aydınlatır varlık âleminin karanlıklarını, öyle bir aydınlık olur ki yaratıcının merhamet ve şefkat bakışlarına mazhar olur!

Hangi ruhsal eylemlerimiz ve duygularımız yalvarış ve yakarış anındaki kadar derinleşebilir ve o tadına doymaz hazları yaşatabilir insana?

Aklımız, şuurumuz, hayal gücümüz, düşünme yetimiz ve evrenden daha azametli vicdanımız, yalvarış ve yakarış anında birleşip, ruh okyanusumuzu dalgalandırıyor. Bu dalgalar birlikte, peş peşe ve uyum içinde kendi benliğimizden tüm kötülükleri ve çirkinlikleri yıkayıp tertemiz kıldığı gibi ilâhî bir nurun orada parlamasına da zemin hazırlıyor.

Bu karmaşık dünyada tüm insanlar bir anlıkta olsa kendilerini garip hissetmekten kurtaramazlar. Böyle hâllerde kendileri bile kendilerini bu gurbetten kurtarıyor ve yabancı oluyorlar. İnsanı en iyi tanıyanlardan Hâfız bakın ne diyor:

Gönüm dert ve kederle doldu, bir derman gerekir

Kalbim yalnızlıktan bıktı, usandı, bir hemdem gerekir.

Bu toprak cihanda bir adam bulamaz olduk
Bir başka cihan bir başka âdem gerekir.

Bu korkunç gurbetten ve kimsesizlik yurdundan bizi alıp dost diyarına taşıyan ve her an yanımızda olup bizi gözetken, şefkat ve sevgi eliyle okşayan yakarıştan başka bir şey olabilir mi?

Ancak yakarış hâlinde fenalığımızı, uzun ömrümüzün evrenin ömrü yanında bir saniye olduğunu anladığımız an, ebediyet diyarından bir meltemsi rüzgar kucaklar bizi ve evrenin milyonlarca yıllık uzun ömrünü, kısa ömrümüzün yanında saniyelik kılar ve ebediyete taşır bizleri.

Bildiklerimizin bilemediklerimiz yanında damlayla okyanus misali olduğunu çok iyi biliyoruz, ancak yakarış hâlinde bildiğimiz bu bir damlanın sonsuzluk okyanusuna bağlandığını da biliyoruz. Bize verdiği bir damla bilgiyi, ya Rab ulaştır kendi denizlerine! Bu hâl oluşunca, ışık denizlerinde yüzüyor gibi oluruz. Bir hiç olan bir damla bilgimiz artık yaratıcının ilim okyanusuna ulaşmıştır.

Ruh kuşumuz yakarış anında ten kafesinden azat olmuş sonsuzluk semasında uçmaktadır. Sonsuzluk semasında uçuş, bir daha ten kafesine dönmeyeceğimizin işaretidir. Bu özgür uçuş toprak âleminden gökyüzüne kurulmuş bir rasathanedir, bu manzaraya kendini kaptıran artık gözlerini alamaz olur.

Bazen gözlerimizi gökyüzünün ufkuna dikiyor, küçük gözlerimizle sınırsız gökyüzünde geziniyoruz. Bazen başlarımızı yere diker bir kum tanesine, bir ağaç yaprağına ya da ne biliyim bir damla suya bakarız. Kimi zaman dünya kuyusundan sadece ellerimizi gökyüzüne kaldırırız ya da tek bir parmağımızı, kimi zamanda bir baş işareti yada kirpiklerimizi kapatırız. Tüm bu yakarış hâllerimizde tek bir amaca yönelmiş oluyoruz.

Allah'ım! Kafes tutsağı bu küçük kuş gözlerini sana dikmiş ince kanatlarını çırparak sana doğru hareket ediyor. Sadece kafesten kurtulup gökyüzüne ulaşmak değil amacım. Çünkü gökyüzü de daha büyük bir kafes değil mi bu şeyda kuş için?

Sonsuzluk kucaklarını açıp bu kimsesizi kendine çağırmanı diliyorum.

Sana diktiğim bu muhtaç gözleri sen vermedin mi bana? Bu ince kanatları sana ulaşmak için sen vermedin mi? Kelebek denilen bu sevgi yumağı senin eserin değil mi? Binlerce eğilim ve istek doyuramıyor onu. O, sonsuzluğa aşık olmuş, sanki sonsuzlukla ezelden tanışıyor gibi ve ayrılıktan dolayı acılar içinde kıvrılıyor.

Kendi aslından uzak kalan kimse

Yine aslına kavuşma gününü arar durur.

Hayatımızın tüm an ve alanlarında yakarıyla yaşamak olasıdır. Çünkü dünyanın her tarafını sarmış kalın duvarlar arasından umutlara açılan birçok pencereler vardır. Toprak dünyasından gökyüzüne kurulmuş rasathaneden her an diğer dünyaları seyretmek mümkündür. Ne var ki yakarış marşı sanki evrendeki mutlak sessizliği daha çok sevmektedir.

Belki de insan ruhu gecenin derinliklerindeki yakarıştan daha çok haz duymaktadır. Evet, gecelerde yalvarış ve yakarışın bir başka gizemi vardır. Belki de karanlık tüm etrafımızı sardığında o gizemli ışık daha parlak ve göz alıcı olduğundandır.

Gece olunca tüm hayallerimiz ve düşüncelerimiz tüm dayanaklarını kaybederek ruh aynamızdan kayboluyor ve bilinç altlarımız harekete geçip tertemiz ve özgün hâliyle ruhumuzdan yansımaya başlıyor.

Karanlığın ardından ufukta beliren gece mavisini bekliyorsunuz karanlığın ötesindeki nitelik ve nicelik sıfatlarından azat olmuş sabahın aydınlığını müjdeleyen simgedir.

İnsan oğlunun varoluş tarihinden günümüze kadar nice yakarışlar toprak zeminden semaya yükselmiştir. Nice zamanlar denizlerin fırtınasına tutulmuş gemiler ve teknelerin kaptanlarını aciz kalarak her şeyden kopmuş gönüllerini denizlerin dalgalarına teslim ediyorlar. Her şeyi unutuyorlar yaratıcıdan başka, işte o anlarında yakarışın sıcak kucağına bırakıyorlar kendilerini "Ey Rabbim" diyerek bir anda yerle gök arasını birleştiriyorlar. Bazen kurtuluş sahiline ulaşmanın sevincini yaşarlar. Bazen ölümün soğuk nefesini enselerinde hissettikleri hâlde yalvarış ve yakarışın sıcak sözcüklerini sahilde bekleyenlerine ulaşınsın diye dalgalara emanet ediyorlar. Dalgalar da onların veda yakarışlarını sahile ulaştırıyor ve bekleyenlerin kadere rıza gösteren acı feryatlarla karışık yakarışlarını bir nesim ile sahile varamayanların yoluna armağan götürüyor.

İssiz çöllerde yolunu kaybedip uçsuz bucaksız gökyüzü ve semanın göğsüne serpilmiş bulutlardan başka bir şey görmeyince bu çöl yolcusu, yine onun ıstırap ve umutsuzluğunu vatan visaline çeviren umut kaynağı, yakarıştan başka bir şey olabilir mi?

Hastalık pençesine tutulmuş, tabip ve ilaçtan umut kesmiş, ağrılar içinde kıvranan hastanın sağlığına tekrar kavuşmak için umut dolu gözler ve gönülle yakarışın tatlı dünyasına kendilerini bırakarak ilâhî bir ışığın ve şifanın beklenmesi sırasında "ah Allah'ım" sözleriyle başlayan bahar mevsimi, o solmuş gülü nasılda tekrar yeneden yeşertiyor ve canlandırıyor. Aşağıda ki beyit onların lisan-i hâlini ne de güzel anlatıyor:

Saki şahidimse, severek zehir içirim

Derde dert demem, dermanım sevgiliyse.

Hasta yatağında ölümle pençeleşen ve sevdiklerinin yüzüne yalvarış ve hasretle bakan bir hastanın yakınları onun başucunda toplanıp hazan vurmuş hastalarının solgun ve sararmış yüzüne bakıp döktükleri gözyaşları-

na karışan "Ey hayat ve mematı yaratan!..." diye başlayan sözleri yaratıcının meşiyet ve isteklerine teslim olmakla birlikte bir yakarışın ifadesi değil midir?

İnsan ve evreni tanımaya özen gösteren düşünürler ve dahiler acziyet noktasına ulaştıklarında, "Allah'ım" sen bunca kainatı boşuna yaratmadın.

"Onlar, ayakta dururken, otururken, yanları üzerine yattarken (her vakit) Allah'ı anarlar, göklerin ve yerin yaratılışı hakkında derin derin düşünürler (ve şöyle derler:) Rabbimiz! Sen bunu boşuna yaratmadın. Seni tesbih ederiz. Bizi cehennem azabından koru!" (Âl-i İmrân, 191) demekten başka söz bulamıyorlar.

Bir başka kesim vardır ki sadece maddi gereksinimlerinin karşılanması için yaratıcıya yalvarmazlar, aynı zamanda varlık âleminde kendi konumlarını tanımak için yaratıcıya yönelir ve yüce dergahında yakarışa koyulurlar.

Bunlar yakarışın en güzel manasını keşfetmiş ve bu cazibe merkezine yönelmiş insanlardır.

Bir başka kesimin ise tüm varlıkları, düşünce ve hayalleri, teori ve eylemleri, istek ve arzuları yakarışın ta kendisidir. Bu cezbe hâinden gönüllerinde oluşan huzur ve sevinç maddî gereksinimlerini gölgede bırakmıştır. Onların hayat felsefesi:

Mutluyum ben bu dünyada çünkü dünya mutludur O'ndan.

Âşığım bütün dünyaya; çünkü bütün dünya O'ndandır.

beytinde özetlenmiştir.

Bunlar yalvarış ve yakarışı nedensellik ilkesinden kaçış görmez, aksine evrene egemen olan düzen ve yasaların ayniyeti içinde düşünürler.

Onlar yaratıcının evrende oluşturduğu düzen ve verdiği yasaları çalışma ve çaba göstererek ilerlemenin sembolü olarak görür ve hayatları boyunca maddi ve manevi

yaşamsal ihtiyaçlarını karşılamak için çaba içerisine girerler. Onların hayat marşı şudur:

Biz dalgayız, huzurumuz yokluğumuzdur

Biz durmamak için diriyiz.

Onların dualarının içeriği: "İnsan, ancak çaba harcadığı şeye ulaşır ve daha sonra da çabasının karşılığını görecektir."

"Bilsin ki insan için kendi çalışmasından başka bir şey yoktur."(Necm / 39) ayetiyle tam bir uyum içindedir.

Onlar kendi varlıklarıyla baş başa kaldıklarında bile ister anatomik yapılarında isterse ruhsal oluşumlarında yatışmaz bir hareketin ve koşuşturmanın varlığını açıkça görebiliyorlar aynı zamanda hayatta en önemli ve değerli şeyin çalışmak ve hareket olduğu sonucuna varıyorlar.

Bu yüceliğe ulaşanlar üç önemli hedefi gözetmektedirler.

1- Yaşamaya başladığı bu dünyada maddi ve manevi tekamüle ulaşmak için bir çoklarının hesaba katmadığı nedenleri tanımaya çalışır ve bu vesile ile tekamül yolunda gerekenleri daha fazla uygulamayı ve engelleri kaldırmayı hedeflemektedirler. Ulaşamadığı ve bulamadığı nedenler olabileceğinde ise yaratıcının irade ve meşiyetine tam teslim olmayı ondan dilemektedirler. Böylece yaşamları boyunca hissedilecek boşluklardan kurtulmuş olurlar.

2- Tabiat ötesinden (metafizik) yardım almak ve o güçten en iyi şekilde yararlanmak (gaybî yardımlar).

3- Sonsuz küçük olan ile sonsuz ve sınırsız büyük olanın arasında bağ kurarak, içsel ve dışsal yaşamı, mana ve madde âlemini uyumlu hâle getirmek ve böylece insanlığın en yüce hedefine ulaşmak...

Yakarış ve yalvarış olmadan da mutlu bir yaşam sürebileceğimizi söyleyebilirsiniz. Katılıyorum buna ama

bir gerçeği de unutmamayı tavsiye ederim. Uyuşturucu bağımlıları, uyuşturucu maddeyi aldıklarında çok mutlu bir dünyada hissederler kendilerini tüm hüznün ve streslerden uzaklaşıp masmavi gökyüzünde uçtuklarını zannederler.

Savaşı kazanacak silâhlara sahip işgalciler de zafer kazandıkları için ve başka hemcinslerini tüm insani değerleri çiğneyerek köleleştirdiklerinde son derece neşeli ve mutlu hissederler kendilerini. Mutluluktan maksat bu ise ne de alçakça bir hedef!

Yerkürede insan yaşamalıysa kendiliğinden hiçbir ahenk oluşturamayacak bir müzik enstrümanı gibi yaşamamalı, başkalarının onu yönlendirmesi değil de, onun yönetici olabilme özelliği kazanması gerekir.

İnsan şahsiyet sahibi olmalıysa kendisine bir hedef ve ideal belirlemeli. Aşağıda belirteceğimiz yaşam ideali ve ideal yaşamın makul tanımıysa kuşkusuz yaratıcıya yalvarış ve yakarış bu tanımın en önemli unsuru olacaktır.

Yaşam İdeali

"Geçici hayatın amaçlarını, tekamülü yaşamakla sulamak ve filizlendirmek ve insan şahsiyetini ebediyete yolculukla sonuçlandırmak yaşamın idealidir."

İdeal Yaşam

"Bilinçli bir sıçrayıştır, bu sıçramanın içindeki tüm aşamalar bir başka aşamaya geçmek için basamak olacaktır. Ezeliyet pınarından kaynaklanan, sonsuzluk yolunda yürüyen ve ebediyeti amaçlayan insani şahsiyet bu sıçrayışın öncülüğünü yapacaktır."

Bu ebedî hakikatin esintisi varlık gerçeğinin cemal, güzellik ve sevgi okyanusunu dalgalandırıp maddi ve manevi tekamülün inişli-çıkışlı yoluna ışık tutacaktır.

Bu tanıma göre Moris Meterlink gibi düşünürlerin ne de büyük hata yaptıklarını ve insanı kendi benliğinin

den ne kadar uzaklaştırdıkları yanlışını da açıkça görmekteyiz.

"Evrene hâkim olan sistematikte değişimin mümkün olmadığını ve hiçbir gücün bunu gerçekleştiremeyeceğini bildiğimiz hâlde yakarış ve duanın bir şeyleri değiştireceğini nasıl söyleyebiliriz." derken, sanki evrene hâkim tüm yasaları, evrenin alt yapısındaki düzen ve kanunları, üst yapısındaki sistematığı tüm boyutlarıyla tanıyormuş gibi konuşuyorlar hatta tüm evreni bunlar yaratmış gibi söz ediyorlar. Evren bir taş parçası gibi görünüşte cansız ve ruhsuz bir nesne mi ki onun değişmeyeceğini buna göre kanıtlayalım?

Evren soğuk bir taş ya da demir parçası değil ki onun soğukluğunu sıcak nefesimiz değiştiremesin?

Evren her an kendi içinde değişim yaşayan bir varlık bütünüdür ve bu değişim an be an yaratıcıdan feyzan eden feyizle ayakta durmaktadır.

Tabiatla iç içe yaşayan Einstein ve Newton gibi dahiler tabiatın bir önceki hâliyle şimdiki hâlinin farklılaştığını ve her an yeni bir varlıkla karşı karşıya olduğumuz gerçeğini kanıtlamış ve onaylamışlardır.

Bu değişim varlık âleminin değişmez yasaasıdır. Her an oluşan yeni hareket ve fenomenler evrene hâkim olan gerçek bir sistematığın habercisi olup bu değişen fenomenler bazen bir öncekiyle benzerlik taşır bazen tamamen farklılaşarak hayat yolculuğuna devam etmektedir. Buna göre tabiatta gelişen ve oluşan nedenler halkasından biri de neden dua ve yakarış olmasın ki?

Yakarış, madde dünyasında doğal neden olarak etken olabileceği gibi, her ruhsal faaliyet de kendi çapında nitelik ve nicelik olarak etki edebilir. Ruhsal faaliyet olarak oluşan yakarış, metafizikten güçlü bir pozitif güç olarak doğal değişim sistematığına ters düşmeyecek değişimlerin gerçekleşmesinde pay sahibi olabilir.

Herhangi bir nesneyi ben kendi irademle yerinden alıp başka bir mekana taşıdığımında evrenin düzenini bozmuş mu oluyorum? Elbette hayır.

Her değişimin, önceki düzenine aykırı olacağı doğrudur ama evrenin genel düzenine asla bir zarar vermezdir.

"Allah'ın tüm olayları detaylarına kadar bildiği, gizli ve ayan olan her şeye alim olduğunu bildiğimiz ve inandığımız hâlde dua ve yakarışın ne anlamı olabilir ve neyi değiştirebilir? Allah'ın ilminde zaten her şey var!"

Böyle düşünmek aslında ham bir düşüncenin ürünüdür; çünkü Allah'ın tüm ihtiyaçlarımızı bildiği hâlde neden kendi irademizle çalışıp rızık peşinde koşuyoruz, toprağı işliyor, birçok değişimler meydana getirerek ürün elde ediyoruz; tüm bunları biz istemeden Allah yaratamaz mıydı?

İnsanın yararına olan maddî tüm unsurlarda insanın çalışması ve çaba harcaması nasıl doğru ve doğal bir eylemse tabiat ötesine nüfuz etmek ve yücelmek için de muhakkak ki bir çaba gereklidir işte dua ve yakarış bu çabanın adıdır. Dolayısıyla tüm değişimlerin Allah'ın bilgisi dâhilinde olması bizi çaba göstermekten alıkoymamalıdır.

Aslında Allah'ın bilgisinde olan benim irademle çalışmam ve gereksinimlerimi karşılamamdır.

Ayrıca unutulmamalıdır ki tüm dua ve yakarışlar dış dünyada bir değişim oluşturmak için değil daha önce de değindiğimiz gibi kimi insanların dua ve yakarışı dış dünyayla alakalı olmayıp tamamen yüce yaratıcıyla kendisi arasında bir bağ kurmak için yapılıyor. Bu aşamadaki insanlar dua ve yakarışla cennet kazanmayı ya da cehennemden kurtulmayı bile amaçlamazlar.

Muvahhitler önderi İmam Ali (a.s) şöyle diyor:

Allah'ım! Cennetine tamah için değil kulluğum ve azabından korktuğum için de değil ibadetim an-

çak senin yüceliğın karşısında kulluk gereğidir dua,
yakarış ve ibadetim.

Dua ve yakarış bu yüceliğe ulaştığında, insan kendi sonsuzluğuna yani ruhsal alanda yeteneklerinin sınırsızlığına vakıf olur böylece sınırsız ve sonsuz yaratıcının varlığıyla rabita kurabildiyse yaşamında hiç tatmadığı doyumsuz hazlara varacaktır.

Buna göre icabet edilmediğini zannettiğimiz duaların boşuna olmadığını da anlamış oluyoruz çünkü yalvarış ve yakarışın kendisi mahbuba ulaşma konusunda bir ilerleme ve hasıl olan yüce bir kemaldir.

Adamın biri çok dua edermiş ve dualarının icabet edilmediğini görünce artık dua ve yakarışı terk etmeye karar vermiş ancak rüyasında Hz. Hızır'ı görmüş. Bu olayı bakın Mevlana Celaleddin Rumî nasıl anlatıyor:

Dedi: Neden anmayı terk ettin sen?

Ondan mı incindin pişman oldun?

Dedi: çağırdım ancak cevap gelmedi,

Korkarım kapıdan almasın beni.

Dedi Hızır Allah bana vahyetti

Sınanan sana söylememi emretti

Senin yakarman benim icabetimdi,

Yanman, kavrulman, derdin elçimdi.

Bana yakarmanı ben istemedim mi?

Adımı anıp durmanı ben istemedim mi?

Yakarışın senin ve de çare araman,

Ayak bağlarını çözen buydu her zaman.

Senin aşk derdi çekişin lütfümün işareti

Her "ya Rab" deyişin, icabetin işareti.

Victor Hugo dua ve yakarışın manasını şöyle tasvir ediyor:

Namaz,
Namaz kılıyorlar.
Kimin için?
Allah için.

Allah için namaz kılmak! Nedir bunun anlamı?
Acaba bizim dışımızda bir sonsuz var mıdır?

Bu sonsuz kalıcı ve fani olmayan varlıktır ve sonsuzluk onun zâtı gereğidir.

Sonsuzluk O'nun zâtı gereği olduğu için de o, şuur ve bilinç sahibidir çünkü böyle olmasaydı orada sonlanırdı hâlbuki biz sadece mevcut olma tasavvurundan başka bir şeyi kendimize nispet vermiyoruz.

Başka bir deyişle, acaba bizim bağlı olduğumuz mutlak varlık değil mi O?

Bizim dışımızda var olan bu sonsuzdan başka bir sonsuzluk da içimizde değil mi?

Bu sonsuzların biri diğerinden daha üstün değil mi?

İkinci sonsuz birincinin altında değil mi?

İkinci sonsuz şuur ve bilinç sahibi değil mi?

Düşünüyor mu? Seviyor mu? Ve istiyor mu?

Bu iki şuur ve bilinç sahibi sonsuz, muhakkak ki istemek için bir aslolana sahiptirler. Buna göre, yukarıdaki sonsuzda bir "ben" olduğuna göre, bir "ben" de aşağıdaki de vardır ve bu istemeğe vesile olan o asıldır. İşte aşağıdaki "ben" candır, yukarıdaki ise Allah.

Aşağıdaki sonsuzu tefekkür bağıyla yukarıdaki sonsuza bağlamak namazdır ve yakarıştır.

Bu cümlelerden sonra sanki Hugo, Meterlink'in mekteptaşlarını muhatap alarak şöyle devam ediyor:

İnsanın doğasından bir şeyleri koparmayalım, koparmak kötüdür çünkü elimizden geliyorsa yanlış uygulamaları ıslah edelim ve doğru şekillendirelim.¹

Evet, insan ruhunda var olan tanrıya inanma eğilimini ondan alamayız, almamalıyız da. Biz bu eğilimleri ıslah etmeye ve bu duygulardan nasıl yararlanmak gerektiğine dair fikir üretmeye gayret edersek ideal yaşam için olumlu bir adım atmış oluruz.

Hakikatleri tersyüz edip halka farklı yansıtmak ve olumsuzluklar oluşturmak çok kolaydır bunları yapabilmek için düşünmeye bile gerek yoktur. Ancak bir düşünürün şahsiyet ve yüceliği öğrenmek, öğretmek ve öğrendiklerine yetinmemektedir. Bir de bildikleriyle yakaladığı geçici şöhret ve yapay saygınlığı yücelik aracı olarak kullanıp ilim ve felsefeden habersizleri küçük görmeli ve aşağılamamalıdır.

Elimizden geliyorsa başkalarına yaşam hedefi gösterip ideal yaşam için gerekli unsurları oluşturmaya mesai harcamalıyız.

Unutmamalıyız ki insanlığın geçmişteki uzun tarihi, insanın tanrıya eğilim duygularını unutturmaya izin vermemiş ve bunu yapmaya çalışanları yalanlamıştır.

İnsanoğlu hangi sınıf ve derecede olursa olsun biliyor ki birkaç günlük yemek ve içmek dünyası geçicidir ve bunlar insana ideal bir huzur ve mutluluk getirmemiştir.

Mayzer, arkadaşlarından birine yazdığı mektupta şöyle yazıyor:

Dua hakkında görüşlerimi sorman beni son derece mesrur etti, söylemeliyim ki ben bu konuya de-

1- Sefiller

rinden inanıyor ve bağılıyım. Önce bu konuda gerçeklerin neler olduğunu bilmeliyiz? Bilmeliyiz ki yaşadığımız dünyada madde âlemini çok derinden etkileyen bir de mana âlemi vardır, bu âlemden madde âlemine akan yoğun bir maneviyat vardır, bu maneviyat madde âlemini koruyan ve ruhumuzu diri ve aktif tutan güçtür. Bu gücün bize akışı da değişkendir aynen yemek ve içmenin bedenimizde ki değişken etkisi gibi.

William James ise şöyle anlatıyor dua ve yakarış hakkında ki düşüncelerini:

Hıristiyan halkın ve skolastik dönemin bilim adamlarının görüşüne katılmıyorum ama kendimi tabiat ötesine (metafizik) inananlardan sayıyorum. Ben gayb âlemiyle oluşan bağdan doğan bir gücün yaşadığımız dünyada yeni şeylerin var olmasına sebep olduğuna inanıyorum. Birçok ilim adamı ve filozofun, araştırmadan ve üzerinde yeteri kadar düşünmeden tabiatın hükümranlığına çabuk teslim olduklarını düşünüyorum.²

Bir başka yerde yine şöyle diyor:

Gayb âlemiyle kurulan bağ güneşli havada güneşin ısını hissetmek kadar gerçektir, mercekte yoğunlaşan güneş ışığı bir nesneyi yakabileceği gibi dua ile oluşan bir güç de aynen bazı değişimleri meydana getirecek güçtedir.³

2- Din ve Ruh, Farsça tercümesinden

3- Aynı kaynak

Hüseyin'in (a.s) Yakarışı

Arefe gününün son saatleridir. Yeryüzünün Arafat Sahrası adlı noktası, milyarlarca galaksinin ve sayısız yıldızların karşısında genişlemektedir. Güneş, son ışıklarını Arafat sahrasının dağlarına ve tepelerine saçmaktadır. Böylesi bir ortamda çeşitli sesler ve inilti, Süreyya'yı, yer kürenin ve uzayın her köşesini çınlatmaktadır. Tabiat albümü, çarpan kalpleri ve semaya yönelen elleri, resmetmektedir.

Bazıları, yüzünü topraktan kaldırıyor yüzlerinde can okyanusunun incileriyle.

Bazıları yere diz çöküyor, kalplerinde rububiyet kıvılcımları, dudaklarında "Ey Allah'ım!"

Kimisi, toprağa bulanmış elbiseleri, karışmış saçları ve dalmış gözleriyle... Ama gözlerinde rabbanî kıvılcımlar olduğu hâlde...

Arafat sahrası, sonsuzluğa çevrilmiş bir rasathane gibi, dua edip yakaranlar sanki her biri ellerinde muhtelif dürbünler o eşsiz sonsuzluğa seyre koyulmuşlar.

Bu melekûtî sahranın diğer bir noktasında, dağın eteklerinde bir kişi yakarışa başlamış, eller semaya yönelmiş, bazen dudaklarında bir tebessüm, bazen gözlerinde gözyaşı damlacıkları...

Tüm dünyayı bir yana koymuş, yahut başka bir ifadeyle, tüm varlık âlemini gözünün ve gönlünün önünde bir bütün olarak yaymış, aşağıların nihayetsizliğini, yükseklerin sonsuzluğunu pak kalbin vasıtasıyla temasa geçirmiştir.

Bu yakaran kişi kimdir?

Bu şahıs, beka yolcusu yakarışı ile insanı Allah'la tanıştıırıp, bu ikisinin birbirine olan yakınlığını göstermek isteyen Hüseyin bin Ali'dir (a.s).

O, bu yakarışı ile insanın Allah'la olan ilişkisini yoruma mahal bırakmayacak şekilde açıklamaktadır.

Evet, bu dua edip yakaran, Hüseyin bin Ali'dir (a.s).

O, şöyle dua edip yakarıyor:

İlâhi! Ben zenginliğimde fakirim (sana muhtacım); o hâlde fakirliğimde nasıl fakir (muhtaç) olmayayım?

Allah'ım, insanlığın şahsiyeti ve bizim varlığımız, kendi başına ve bağımsız gibi gözükse de netice itibariyle onun temelini bu tabiat dünyası oluşturmaktadır. Bütün varlığımız, bir çok etkene bağlıdır ki o etkenlerin büyük bir çoğunluğu bizim elimizde değil. Ayrıca daha hesaplayamadığımız nice etkenler vardır ki her biri varlığımızın noksanlığını ispatlayan bir kanıttır.

Rabbimiz! o ruhî bağımsızlığı bize bahşet ki kendinden habersizlerin hilesine kanmayalım.

Bu habersizler, bize bu dünyada destekçi aramadan yaşamamız gerektiği yönünde öğüt vermektedirler. Onlar şunu anlasa ne kadar güzel olurdu: Destekçiye ihtiyacımız olmadığını kendimize ne kadar telkin edersek edelim, tabiatın ilke ve kurallarının elimizi ayağımızı bağlayan zincirlerini asla bir tarafa bırakamayacağız.

Bu kıt düşünceliler, bir an kendilerine gelebilse; insanî şahsiyetleri, onların hayvanî içgüdülerinin isyanını ve tuğyanını biraz olsun azaltabilse, Allah diyenlerin ve Allah'ı arayanların amaçlarının ve hedeflerinin kendilerini, kör, sağır ve felçli hâle getirip sonra da, "Allah'ım, bana göz, kulak ve sağlam organlar ver." demek olmadığını anlayabilecekler.

Bedenine düşkün olmak ve yaşama gücünü artırma yolunda çaba göstermemek, Allah'la savaşmak değil midir? Allah'la savaş hâlinde olan kişi, kendini nasıl yalvarıp yakarma hâlinde görebilir ki? Biz O'nun yüce makamına şöyle sesleniyoruz: Ey bize hayatta çaba gösterme gücü bahşeden yüce Allah'ım! Bu gücü takviye etmeye çalışmamız konusunda bize yardım et. Bu geçici hayatta ideallerimizi senin yüce makamınla ilintilendirip kullukla filizlendirelim.

Eğer bu yakarış, bizim ruhumuzun derinliklerinden kaynaklanıyorsa hedefimize ulaştık demektir. Yani o oranda yaşama gücümüzü arttırmış, hayat ideallerimizi filizlendirmiş oluruz.

Her an tüm zerrellerimizle hissettiğimiz muhtaçlığımızın anlamı da işte budur.

Allah'ım, sana yöneliyoruz ve her an muhtaçlığımızı seninle irtibat kurarak ihtiyaçsızlığa dönüştürüyoruz.

İlâhi! Ben bilgimde cahilim, o hâlde cahilliğimde nasıl cahil olmayayım?

Allah'ım! Biz bilmek istiyoruz; ama bilgimizin sınırlı oluşu, ilmimizi mutlak olmaktan uzak kılıyor. Bu yüzden biz mutlak gerçekle asla temas hâlinde olamıyoruz. Biz insanlar çok çabuk kanıyoruz ve inanıyoruz. Bu yüzden de oluşumunda rol oynadığımız karanlıkla karışık aydınlığı mutlak nur sanıyoruz. Bundan da öte, başkalarına da bu mutlak(!) aydınlıkta görmeleri için tavsiyelerde bulunuyoruz.

Dünyadaki tüm gerçekleri öğrendiğimizi farz etsek bile insanlığın ve varlık dünyasının geçmişine ve geleceğine ait sistemin tüm ayrıntılarını ve özelliklerini bilebilir miyiz? Bizler, Allah'ın cari olan meşiyetinin hakikatini bilebilir miyiz? Elbette hayır, kesinlikle bilemeyiz. Biz, varlık dünyasının tüm gerçeklerini bilemediğimiz gibi, bir zerreinin kaderini bile kesin olarak tayin ede-

meyiz. Zira bu güce ulaşabilirsek, tüm dünyayı tanırız. Evet, bu acı bir itiraftır; ama ne çare ki gerçektir.

Bilgisizliğimizi itiraf ettiğimizde, bir damladan ibaret olan bilgimizi nefsanî kirlere uzaklaştırırsak, "Ey Allah'ım, senin ilim ummanına ulaştığımızı anlayabiliriz."

Ey Allah'ım, bizim her zamanki terennümümüz şudur:

Katından bahşettiğin ilim damlasını

Ulaştır kendi ilim denizlerine.

Ey Allah'ım, tedbirinin çeşitliliği ve senin her şeye gâlip olan meşiyetinle değişen yazgıların sürati, marifet ehli kullarını mevcut nimetlere sevinmekten ve zorluklarda umutsuzluktan kurtarmaktadır.

Ey aziz olan Allah'ım, biz şunu anladık ki:

Her nefes yenilenir dünya ve biz

Beka içinde yenilenmekten habersizce

Ömür, tıpkı bir ırmak gibi her an akmakta,

İnsan cesedine süreklilik katmakta.

Biz kavradık ki:

Dünya bir bütündür, her göz açıp kapayıpta

Zamanlar adem olur ve her şey yok olmakta

Dünya yeni baştan kurulur

Her lahzada bir yer ve gökler.

Yine bizim için açıkça ortaya çıkmıştır ki insan ile dünya ve insan ile insan ilişkisinin çeşitliliği ve hızlı değişimi, mevcut durumun bekasına duyulacak güvenle uyusmaz. Hesaplanmamış etkenler, bize doğru öylesine dolup taşarak akmakta ki adeta her an yeni bir yazgı

beklemekteyiz. Bu durumda yine seni hatırlarız ve kendi varlığımızı kainat içerisinde kavrarız. Binaenaleyh, senin bize öğrettiğin şu hakikati terennüm ederiz:

"Yapacağın işi Allah'ın meşiyetiyle irtibatlı kılmadıkça, asla yarın falanca işi yapacağım deme."(Kehf, 23)

Ey Allah'ım! Benim bu dünyada yapıp ettiklerim aklımla ve gücümle orantılıdır. Senin ortaya koydukların ise senin azametinin göstergesidir.

Her varlığın yapıp ortaya koyduğu şey, bütünüyle onun varlığının keyfiyetine bağlıdır. İnsan kendini her ne kadar kâmil, bağımsız ve ihtiyaçsız gösterse de aynı oranda tüm varlığını kaplayan eksikliğin ve muhtaçlığın belirtileri kendini aldatamayacak ölçüde âşikardır.

Ey ihtiyaçsız olan Allah'ım! ben kendimi sana borçluyum, kendimi ben yaratmadım. Varlık dünyasına da hâkim değilim. Zorunlu olarak geldim ve zorunlu olarak da gideceğim. Sınırlı gücüm, sınırsız faaliyetlere izin vermiyor. Varlığımın ışığı, yok edici korkunç fırtınalar karşısında ancak zayıf bir kandil ışığının korkunç çöl fırtınalarına karşı direnebileceği kadar direnebilir.

Ey Rabbim! zayıf vücudum varlık dünyasında görünmeden önce sen kendini lütuf ve muhabbetle vasıflandırmışken zayıf ve naçiz vücudumu yarattıktan sonra, lütfünü ve muhabbetini benden esirgeyecek misin?

Kendini kaybedersen kim arar seni?
Resim ile ressam nasıl boy ölçüşür ki?

Bakma bize öyle, görme hâlimizi,
Kendi ikram ve cömertliğine bak!

Biz yoktuk ve isteklerimiz de,
Senin lütfün söylenmeyi duyar.

Ey aziz Rabbimiz, yokluk karanlığında varlık ışığı yakmadan, maddeyi yaratıp ona hareket vermeden önce bizim ruhî istek ve güdülerimizi biliyordun. Nefes almak için havanın gerekliliğini, üreme ve çoğalmanın başlangıcında zevk hissinin olduğunu biliyordun sen. Evet:

Maşuk yaratan kainatın yaratıcısı
Aşığın yazgısını evvelden gördü.

Artık bizim için "niçin" ve "neden" sorularına yer kalmamıştır.

Çalışıp çabalamalıyız; zira tekamülün doruklarına yükselme ihtiyacını bizim içimize sen koymuşsun. Bizim kendi maddî ve ruhî isteklerimize teslim oluşumuz muhakkak en yüce ve asil hayat güçlerine ulaşmamızı akabinde getirecektir.

Sevgilinin eşiğine baş koyabilirsen eğer
Onurluluk haykırışı göğe kadar ulaşır.

Ey Allah'ım benden iyilikler sadır oluyorsa senin fazlın ve ihsanın sayesinde, bu senin lütfündür. Eğer benden kötülükler sadır oluyorsa, adaletinden kaçılmaz, Sen, bizi sorgulama hakkına sahipsin.

Nefsî güdülerini, vicdânı ve akletmeyi bizde sen var ettin, aynı zamanda bunların dengelenmesini ve uyumlu hâle getirilmesini bizden istedin.

Eğer hayat faaliyetlerinde çeşitli içsel araçlardan mantıklı bir şekilde yararlanıyor ve iyi işler yapıyorsak, bu senin yol göstericiliğinin sayesinde. Yine tabiat ötesinden insanlara gönderdiğin önderler gibi haricî vesilelerle varlığın azametini gösterip bizi kendine yönelmeye teşvik etmekte. Bundan dolayı bizim iyi davranışlar

sergilememizde en büyük pay sahibisin. Fakat eğer biz kötülüğe temayül edersek, bize akıl ve vicdan bahşettiğin ve emirlerini bize ulaştırdığın için tüm bu kötülükler bize aittir. Bu kötülükler ve çirkinlikler, senin adaletinle hesaba çekilecektir. O hâlde ey Allah'ım! Lütfünü, bu naçiz ve bir avuç topraktan yaratılandan kesme ve onu nefsanî tuzaklardan kurtar.

Ey Allah'ım! Beni nasıl yalnız ve tek başıma bırakıyorsun, hâlbuki kefaletimi sen üstlenmişsin. Zulüm görmem nasıl mümkün olabilir, sen benim yardımcım-sın. Nasıl ümitsizliğe düşerim? Sen benim şefkatli Allah'ımsın.

Bizim varlığımızı korumak için yürürlükteki kanunlar, senin kudret elindedir. İçimizdeki aksiyonları ve reaksiyonları uyumlu hâle getiren güç, senin kudret elindedir. Melekûtî vicdan alevleri, senin rabbanî nefhalarıyla parıldamaktadır. Ey Allah'ım, tüm varlık dünyası, bize "hazır ol" diye feryat ediyor. O hâlde nasıl kendi hâlimize bırakılmıyız diyebiliriz.?

Hayatımızın zorunlulukları, tabiatın doğal, ve başkalarının yapay olaylarının büyüğü ormanından çıkıyor. Hatta biz, hayatımızı, yüzlerce ölüm etkeni arasından çekip çıkarıyoruz. Çoğunlukla hesapta olmayan veya tümüyle elimizde olmayan ama kendi varlığımızdan daha güçlü bunca etkenlerle savaşan ve ona galip gelen acaba bizler miyiz?

Hayır, biz böylesi bir güce sahip değiliz. O hâlde her an bizim üstümüzde olan, senin kudret elindir. Birkaç günlük bu toprak kafesi, bu yıkıcı etkenler karşısında bir yuva şeklinde koruyan senin kudret elindir. Senin şefkat dergahın, her an bizi gözetmektedir. Bundan dolayı da bize herhangi bir zulüm gelmeyecektir.

Bizim hilkatimizde senin açından hiçbir ihtiyaç ve meçhullük söz konusu değildi. O hâlde senden bize yönelik herhangi bir zulüm, imkânsızdır.

Senin gibi şefkatli bir tanrının şefkat eli başımızda durdukça nasıl meyus olalım?

Senin lütfünün ve inayetinin enginliği, bizim davranışlarımızın karşılığı ve mükafatı değildir. Sen Allah'sın, senin ilâhî muhabbetin bizim tekamülümüzden başka bir şeye dönük değildir?

Benden sâdır olan her itaatsizlik ve isyan, senin yüce rububiyet makamına karşı bir cüret olmayacaktır. Anlaşmayı bozmalar ve başkaldırmalar, kendimizde sana karşı çıkma gücü gördüğümüzden değildir. Hayır, ben tüm aykırılıklarımın bilincindeyim. Ben, tabii özür dileme olan bu mahcubiyetimi, dergahına yakınlaşmanın son vesilesi olarak takdim ediyorum.

Ey Rabbim, senden başka hangi büyüklük ve güç etkeni var ki karşısında kendimi kaybedeyim? Hayır, böylesi bir etken asla olmamıştır. Bu yüzden asla ümitlerimi kaybetmeyeceğim.

Muhtaçlığım sana yönelik olduğu için tevessül elimi sana uzatıyorum. Hangi vesileyle sana el uzatayım ki sana ulaşma gücüne sahip olsun?

Allah'ım! iyi bakınca görülür ki sebeplerin sebepliği hep sendendir. Tabiat dünyası tüm etkinliklerini ve özelliklerini senden alır. Onların bağımsızlığı yoktur, onların varlığı tümüyle senin yaratıcılığına bağlıdır.

Eğer onlar insan iseler:

Boğulmakla boğuşan birinden kurtuluş istenilmez

Çünkü dünya ehlinin hepsi birbirinden acizdir.

Eğer tabii varlıklarsa: Tabiat dünyasının hiçbir noktası, kendi başına kaim değildir. Hareketlerini ve nite-

liklerini senden alırlar. Öyleyse:

Suyu boşalıp kurumuş bir buluttan
Su verme niteliği ortadan kalkmıştır.

Zatı, varlıktan varlık bulmayan
Nasıl varlık bahşedici olabilir ki?

O hâlde nihaî ihtiyaçların yönü sen olduğun için
kalbim de sana yöneliyor.

**Acaba hâlimi sana şikayet edeyim mi?
Hâlbuki hâlim senden gizli değildir.**

Ben evliyadan bazılarını tanırım
Ki duaya kapalıdır ağızları.

Allah'ım! Tabiat dünyasının coşkun sükununu görünce, galaksilerin ve gezegenlerin baş döndürücü bir büyüklük ve süratle ama aynı zamanda şaşırtıcı bir sessizlikle hareket hâlinde olduklarını fark edince,

Çiçeklerin zarif yapraklarının dağın eteklerini kapladığını ve birkaç günlük güzelliğini yerin ve göğün her tarafında gösterdiğini, bahar rüzgarlarının okşayışı sırasında bile onlardan herhangi bir sesin çıkmamasını ve sessizliğini idrak edince, tabiatın bir parçası olmak ve gönlümdeki sırları sana söylemek istiyorum.

Senin kainatı ihata eden ilmini içimde hissediyorum ve içimden geçenleri dillendirmegi bir çeşit küstahlık görüyorum.

Cemalinin ve celalinin aydınlığı, beni o kadar hayran ediyor ki dilim ve dudaklarım hatırımdan çıkıyor, kendimi bile unutuyorum. Bu anlarda kendimi senin ezelî ve sonsuz ahenginin esiri olarak görüyorum.

Fakat bu engin tabiatın, tüm işaret ve haykırış ayetleriyle senin diyarına hareket edişinde gösterdiği şaşırtıcı sükutla, beni de bu zayıf sesimle o nur kervanının

çingirak sesine katılmaya zorluyor. İşte bu hâl içerisinde ansızın konuştuğumu anlıyorum.

Söylüyorum, söylüyorum; ama bu sırada ağızımdan çıkan kelimeleri yok etmek isteyen bir iç direniş hissediyorum kendimde. Zira bu zayıf kalıpla, yani bizim tarafımızdan yapılan bu naçiz lafızlar, içimde tekrarsız dalgalanan ve hareket hâlinde olan o hakikatleri, öylesine bastırıyor ve altüst ediyor ki bir kez daha sükut sığınağına sığınyorum. O zaman anlıyorum ki lafızların sınırlı kalıbını bir kenara bırakmış, nurdan bir denize açılmışım.

Ah ey yüce Allah'ım!:

Yollar düzdür ve altında tuzaklar

İsimler arasında mâna kıtlığı.

Lafızlar ve isimler tıpkı tuzaklar gibidir

Tatlı söz, ömrümüzün suyunun kumudur.

Sözlerimi nasıl açıklayayım? Bu sözler de sendendir, yine sana dönmektedir.

Seninle konuşmak istiyorum, sana yalvarıp yakarmak istiyorum; ama yalvarıp yakarma, açıklama gücüm de sendendir. Bu hakikati anlamak, bir kez daha beni sükuta sürüklüyor. Artık söyleyecek söz kalmamış ki söyleyeyim. Sadece senin bize öğrettiğin bir tek o cümle ıstırabımı dindirebiliyor.

"La havle ve la kuvvete illa billah."

Arzularım nasıl ümitsizliğe dönüşür? Hâlbuki bu arzular senin dergahına yönelmiştir.

Ey Rabbim! maddî dünyanın arzuları beni çöküşe sürüklüyor. Dünyevî mevki, makam, servet ve benlik aşkı, fitratımı kirletiyor; ama yansıdığı her şekilde ruhî

arzularım sana yöneliyor. Sana yönelenler, senin yaratılışımıza yerleştirdiğin azamet güneşinin ışınlarıdır.

O ışınlar sana döndükleri sırada aslî merkezlerini aramaktadırlar. Artık onlar için geri dönüş yoktur.

Benim hâlim niçin iyi olmasın? Hâlbuki hâlimin kıvamı sensin.

"Ben" in ebedi derya olan öte tarafı senin cemal ve celaline bağlı değil midir? Öyleyse "Ben" in öte tarafa bağlı olan bu tarafı da iyi olmalıdır. Zira senin sonsuz şefkat ve muhabbetin, bizim can dudağımızı beka kadehinin yanında kuru bırakmayacaktır.

"Tabî ben" tıpkı küçük çakıllar arasına yahut ağaç dallarının altına sığınan; çiçeklerin, otların veya ağaçların ilginçliğini, soluşunu, kuruyuşunu ve sulanışını gören ve bu küçücük idraki ve duyularıyla bu değişimleri o çevrenin dışına nispet edemeyen o zavallı kurtçuk gibidir.

O, bağcıyı görmüyor, pınarı görmüyor, bulutları idrak etmiyor. Tane, kök, ruh veren güneş ışıkları, meltemler ve bu değişimi gerçekleştiren diğer onlarca unsur, onun açısından bilinmezdir.

"Ben" in bu derin düzeyi, yani o ilâhî ruh, "tabî ben" in kulağına şöyle diyor: Sen yanıyorsun, hata yapıyorsun, senin bir parçası olduğun varlık dünyasının ilkelere ve neticeleri vardır. Bu ilişkilerin ve başkalaşımaların üzerine temellendiği altyapılar vardır. Ey zavallı kurtçuk, bu engin bağın bir bağcısı vardır. O, zararlı etkenlerin girişini engelliyor. Su, senin kendine bağımsız bir dünya kurduğun ağaçlara ve çiçeklere akar. Bir an kendine gelsen şöyle diyeceksin:

Sert rüzgarın önünde bir saman çöpüyüm
Kendim de nereye düşeceğimi bilmiyorum.

Bu az bilinç bile bizim tüm hayatımızın ondan olduğuna yeterli bir kanıttır. Kendimizi bağımsız sanmamız, doğru dürüst akledemeyen o zavallı kurtçuğun hâline benzemekten başka bir şey değildir.

Allah'ım, bu bilinçtendir ki bir haz denizine dalıyoruz ve hayatın gayri ihtiyarî elemelerine ve işkencelerine tahammül ediyoruz.

Ey Sâdî, fanilik seli ömür evini yıkacak olsa da

Gönlünü sağlam tut; zira beka binası, O'nunla sağlamdır.

Ey Allah'ım! senin yüce rububiyet makamına ve benim varlık dünyasındaki gerçek konumuma cahilim; ama buna rağmen sen, bana ne lütuflarda bulunmadın ki, benim bu yaraşır olmayan davranışlarım karşı hangi sevgi ve rahmetini göstermedin ki?

Bir yandan kendi varlığım konusundaki bilgisizliğim, diğer taraftan da senin lütfün ve büyüklüğün karşısındaki cahilliğim, senin herkesi kapsayan genel lütfüne mani olmaz elbette. Biz, senin tüm kainata her an yağmakta olan o büyük feyzini nasıl anlayalım? Biz tabiat kanunlarına mahpus olmuşuz. Bizim için kevn ve fesat dünyasının ardındaki cereyanları anlayabilmek çok zor bir iştir.

Biz gözlerimizi dünyaya açtık ve varlık nurunun parlaklığını tüm varlıklarda daima müşahede ettik.

Biz, ışığın geçtiği şeffaf camlarız ve o ışığın, camın kendisine ait olduğunu sanıyoruz.

Bizim ruhumuzu beden adlı küçük bir yuvaya yerleştirdin tıpkı tüm varlığı, bir ağaç dalından yapılmış küçük bir yuvadan ibaret olarak gören o zavallı kurtçuk gibi. O kurtçuk, ağacın yerin altında saklı kökleriyle suyu çektiğini, ağacın en tepesindeki yaprakların hayatı-

nın bile bu suya bağı olduğunu ve onun hayat kaynağı-
nın bu su olduğunu bilmiyor. O, bağıcıya ve onun çalış-
malarının kemiyetine ve keyfiyetine bakamıyor.

Sivrisinek bu bağı kimin olduğunu ne bilsin
Doğumu baharlarda, ölümü ise kıştadır çünkü

O cam, kendisini şeffaf gösteren ışığın kaynağının
başka bir şey olduğunu bilsin veya bilmesin, cam özü i-
tibariyle karanlığa aittir. O zavallı kurtçuk, kendi haya-
tının ve varlığının suya, toprağa ve bağıcının faaliyetle-
rine bağı olduğunu bilsin veya bilmesin, ışık cama vu-
racak, bağıcı faaliyetine devam edecek, su, köklerden çı-
karak en uçtaki dallara ve yapraklara ulaşacaktır.

Evet biz bilmiyoruz.

Fakat ey Latif Rabbim, bazen kendime geliyor ve bir
an senin ilâhî lütfünün farkına varıyorum. Benim tüm
varlığımın, senin lütfüne bağı olduğunu anlamakla
kalmıyor, benden başka bir şey yaratmadığını ve sadece
benim ilâhım olup benimle ilgilendiğini sanıyorum.

Senin lütfün her şeyi öylesine kaplamış ki
Her kul yalnızca benim Allah'ımdır der

**Ey Allah'ım! Benim sana karşı hisset-
tiğim bu uzaklığa ve benim sana karşı
koyduğum bu mesafeye rağmen, sen ba-
na ne kadar da yakınsın. Seninle benim
arama konan bu hicap(engel) neyin nesi
ey şefkatli ilâhım?**

Dost, benden bana daha yakındır
Tuhaf olan şu ki ben ona uzağım.

Ne yaparım kime nasıl söylerim ki o,
Benim yanımdadır o ve ben uzaktayım.

Tabii varlıklara baktığım zaman, kendisi sayesinde
varlıkları görebildiğim ışığı görmüyorum. Cisimleri gör-

me sırasında ışık bizim için en yakın fenomendir; fakat istisnaî hâller dışında biz ona dikkat etmiyoruz.

Işığın yakınlığı, onun uzak olmasına sebep olmuştur.

Öte yandan bizim düşüncemiz öyle bir şekillenmiş ki Allah'ın onca büyüklüğüne karşın bize bu kadar yakın olabileceğine inanmıyoruz. Nitekim bir parmak eklemi, ruhun onca büyüklüğü, sınırsız faaliyeti ve olağanüstü zarafetiyle sanki dışında değilmişçesine parmağa yakın olduğunu anlayamıyor.

Görünüşlerin çeşitliliğinden ve fenomenlerin sürekli değişiminden anlıyoruz ki her şeyde kendini bize göstermek istiyorsun.

Evet, tabii dünyadaki suretlerin ve maddelerin çeşitliliği ve onlardaki daimî değişim, bütün yollarla bizi O'na müteveccih kılıyor.

Yüzlerce zıt, zıddı yok ediyor

Yine senin hükmün onları var ediyor.

Yokluklardan varlığa doğru her zaman

Kervan içinde ya Rab vardır bir kervan.

Tekrar varlıktan yokluğa doğru gidiyor

Kervanlar durmadan an be an gidiyor.

Bu art arda gelen değişim ve çeşitlilik, açıkça ve kesin olarak şöyle diyor: Bu sürekli akan ırmağın, bir gözesi ve kaynağı vardır ve bu dönenin, bir döndürücüsü vardır.

Varlık dünyasının hakikatlerinden hiçbir varlık, kendi geleceğinin sistemini kendi zatında beslemiyor. Biz insanlar, bilgilerimiz sayesinde varlıkların her biriyle çeşitli yollardan temas kuruyoruz. Fakat bu varlıklar-

dan hiçbiri, kendi doğal hareketlerini ve değişimlerini kendi zatlarında olan özellik diye tanımlayamıyorlar.

Pekâlâ, hareket maddenin zatındadır diyoruz.

Daha sonra şu soru gündeme geliyor: Acaba tümel hareket maddenin zatında mıdır?

Bu soruya olumlu cevap verdiğimizde ne kadar yanı-lacağımızı görebiliriz. Zira, tümel hareket bizim fikrimi-zin bir ürünü değil midir? Acaba tabiat dünyasının maddelerini, nesnel gerçekliği olmayan ve bizim zihni-mizin bir ürünü olan tümel hareket mi döndürüyor?

Sonra şöyle diyoruz: Hayır; somut ve gerçek hareket maddeyi döndüren şeydir. Bu kez şu soruyla karşılaşılıyor:

Maddenin zatında olan ve onu döndüren hangi so-mut harekettir? Zira bir maddenin çeşitli sonuçlar ve te-zahürlerle binlerce çeşit hareketi bünyesine kabul etme-si mümkündür.

Varlık dünyasındaki farklılığa tekrar bakarak şöyle diyoruz: Tabiat dünyasındaki fenomenlerin niçin muh-telif ve zıt olması gerekiyor.?

Eğer madde tek bir hakikatse, bu sayısız ihtilaflar ve tezatlar nereden geliyor?

Eğer madde farklı ise, bu çokluk ve çeşitliliğe rağ-men onların arasındaki bu uyum nereden kaynaklan-maktadır?

Aynı şekilde acaba hareket, tek bir hakikat midir yoksa çeşitli hakikatler midir? Eğer tek bir hakikat ise, sonuçların değişkenliği nereden kaynaklanmaktadır? E-ğer birden fazlaysa, bu fazlalık nereden kaynaklanmak-tadır?

Peki ama madde niçin hareket etmelidir? Ve niçin bu somut hareketi seçmiştir?

Tabiat sistemine hâkim olan bu kanunlar ve ilkeler, niçin bu yöntemi seçmeliydi?

Allah'ım! Biz tüm bu sorular için bir cevap hazırladık, o da şudur:

Sensin bu tabiat dünyasını döndüren.

Sensin bu kuralları koruyan.

Bazıları için bu soru gündeme gelmeseydi ve onlar bunu cevaplamayı geleceğe bıraksa da başka birileri, bilim ve araştırmaya tam vefa göstererek ve bilimin daha da ilerleyeceğine inanarak yakın etmekte ki ilimleri derinlere değil, sadece zâhire ve tabiat dünyasının üst yapısına nüfuz etmektedir alt yapısına ve derinliklerine değil. Zira biliyoruz ki: **"Onlar, dünya hayatının görülen kısmını bilirler."**(Rûm, 7)

Fakat bu maddenin altyapısı, hareketi, çeşitlilik, etki ve değişimleri, senin meşiyetin ve isteğindedir.

Ey Rabbim, kimileri sana "ya Allah", "ya Rahman", "ya Rahim", "ya Kerim", "ya Rauf" vb. adlarıyla seslenirler. Fakat varlık dünyasını tanıma konusunda yorulmak bilmez çabalar içerisine girenler, senin celal ve cemalinin bu sistem üzerindeki daimî hâkimiyetini görenler, sana: "ey tabiat kanunlarının koruyucusu", "ey varlıklardaki değişimin gözeticisi" diye seslenerek yakaracaklardır.

Allah'ım, varlık dünyası diye adlandırdığımız bu büyük mabette ve görkemli fabrikada son derece şaşırtıcı sessizlik, senin azametli sesini kalbimize feryat ettiğinde kendi nurunu bir an olsun gönüllerimize yansıt ve bizi bu mevcudata ve değişimlere esen ebediyet melteminle kokulandır.

Rabbim! Kötülüklerim ve aşağılık oluşum konuşmaktan alıkoyuyorsa beni senin lütfün ve keremin beni konuşturuyor.

Yaptığım kötülükler ve uygunsuzluklar, beni öylesi-

ne çirkin yüzleriyle kendilerine çekip yüzleştiriyorlar ki konuşma yeteneğim elimden çıkıyor.

Kiminle konuşayım? Kendimle mi?

Kötü yaşantım, beni öylesine korkunç bir hâle getirmiş ki kendimle bile karşılaşmak istemiyorum.

Allah'ım, seninle mi konuşayım?

Her türlü bağlantı yolunu yüzüme kapatmışım. Günahlarım dilimi bağlamış, ve beni lal etmiştir.

Başkalarıyla mı konuşayım?

Şüphesiz gizli kötü yaşantım, kendini gizleyip iyiliklerinden ve güzelliklerinden söz edecektir. İşte bu sırada korkunç olan şeklim, daha da iğrenç ve kötü olacaktır. Çünkü o kötülüğe ve iğrençliğe bir de ikiyüzlülük ve riyakarlık eklenmiş olacaktır.

Sessizce ve hiç tartışmasız kanunlara teslim olan tabiat dünyasıyla mı konuşsam?

Kendini ezeli ve ebedî kanun koyucuya teslim etmiş olan tabiatın, eğilimleri uğruna kendisiyle bile savaşmaya hazır olan ve temerrüt etmiş benim gibi biriyle nasıl bir ortak niteliği olabilir ki onunla konuşabileyim?

Ey aziz ve şefkatli Allah'ım, bu kendini kaybetmiş varlığın konuşabileceği kimse kalmadı. Kötülüğüne ve çirkinliğine rağmen, aradığı çıkış yolunu bulmaya çalışıyor. Dayanacak yalnız bir nokta kalmıştır, o da senin sonsuz keremin ve bahşediciliğindir. Keşke Herhangi bir kelime kullanmaya ihtiyacım olmasaydı da anlamları daha fazla utanç vermeseydi bana.

Ey Allah'ım! cana sen göster yolu ki orda

Kelimesiz, sözsüz kelim söylenir.

Aziz Rabbim! bizi yarattın, sonsuz güzergahta, sonsuz kemallere sahip olabilmemiz için biz naçiz yaratıklara, bakış açısı, düşünce ve vicdan ölçüsünde varlık elbisesini yakışır ettin. Bizim hayvanî temayüllerimiz, ağır bir zincir gibi bizi bu tekamül güzergahında ilerle-

mekten engelliyor. Ancak sen bize bu yolda engel olan bu zincirleri kırdığın gibi sana eğilim duygusu vererek Sahip olduğumuz eksiklik ve ihtiyaçların farkında olmayı da bahşettin ki, bizi hızlı ve sağlam adımlarla sana yöneltiyor bu duygular.

Evet ey aziz dost!:

Yokluk gelip çattınca sevinçli ol ve neşelen
Ki bu varlık kimyası, Karun eder gidayı.

**Uygun olmayan sıfatlarım, ümitsizliğe
sürükleyince senin ihsanların önüme ye-
niden ümitler açıyor.**

Zira senin umumî ihsan ve ikramların, hayatın bu döneminde bizim ruhî tezahürlerimize ve hareketimize bağlı değildir.

**Allah'ım, iyilikleri kötü olan birinin kö-
tülükleri nasıl kötü olmaz ki?**

Nefsanî temayüllerimiz, hareketlerimizi ve davranışlarımızı beğenilen bir şey olarak gösteriyor. Bazı davranışlar yapıyor ve onları başkalarına hatta kendimize bile güzel gösteriyoruz. Tefekkürlerimizi en iyi derecede görüyor isek ve başkalarının düşünceleri karşısında yetersiz akıl yürütmelerimizin farkına varıyorsak, o zaman bizim için iyi amellerimizin neticesi olarak kemal tasavvurunun söz konusu olabileceğini görürüz. Kendimizi, yüce (müteal) ve iyi ameller yapar hâlde görürüz veya yücelme ve tekamül kastıyla iyi işler yapar hâlde buluruz. Böyle bir hâlde kendimizi ne kadar da aldatır ve aşağılığa düşeriz. Bu kendini aldatma, şundan dolaydır: Biz kendi içimizde şunu bütünüyle idrak ederiz ki her ne yolla olursa olsun kendini beğenmişlik duygusunu tatmin etmeye çalışmaktayız dışa taşmış o çirkin görünüşümüzle.

Bencillik duygularını fena rüzgarına vermedikçe
Kimsenin yüzündeki cemali asla göremeyeceksin
"Onların dünya hayatında çalışmaları boşa gitmiştir. Oysa onlar güzel işler yaptıklarını sanıyorlardı."(Kehf, 104)

Gerçekleri sırf iddia olanların iddiaları nasıl iddia olmaz ki?

Gerçek ve iddia arasındaki fark, bal kelimesini hiç bal yemeyenin söylemesiyle balın gerçeği arasında ki fark gibidir.

Allah'ım! Bir ömür kendimi gerçekmiş gibi şeylerle geçirdim. Bu gerçek gibi gördüğüm şeylere delil bulmaya kalkıştığımda ise nefsî eğilim ve isteklerimden başka bir gerekçe bulamadım. Ne bileyim belki de bazen gerçek zannettiğim şeylerin sebebi aklımın yetersizliği ve bilinç eksikliği olmuştur, böyle durumda ise suçlu sayılmam herhâlde, çünkü yüce kemale elim ulaşmaz durumdaydı.

Ey Allah'ım! Nüfuz edici hükmün ve üstün olan meşiyetin, söz sahibine konuşma mecali bırakmamakta, ruhî açıdan farklı bir duruma sahip olan kimselere bahane bırakmamaktadır.

Allah'ım, bu varlık dünyasının güzel ve sağlam düzenine dikkatle bakanlar,

Varlık zincirinin halkalarının sesini can kulağıyla dinleyenler,

Bu engin ve ihtişamlı okyanusu tanıma konusunda kendi tasavvurlarının acizliğini itiraf edenler,

Varlık dünyasının tüm parçaları ve ilişkileriyle bütünü senin nüfuz edici ve üstün meşiyetin karşısında teslim olduğunu ve hiçbir tercihinin olamayacağını anlayanlar, konuşmaya dillerini kapatıyorlar ve bu ayetlerle dolu masmavi gök kubbenin lezzet verici temaşasına

yetinmiyorlar ama ara sıra dile geldiklerinde şöyle mırıldanırlar:

İlâhî yaratıcılığa gözlerini aç, dudaklarını kapat.

Üstadın hattını görmek, onu okumaktan daha güzeldir.

Onlar doğrudan seninle ilgili olan varlık dünyasının ilkelerini anlama konusundaki bilgisizliklerini ve zaafılarını bilerek saçma sözler söylemediler. Kendi cehaletlerinin kurbanı olmadılar, tüm heyecanları ve iştiaqlarıyla şu ezgiyi terennüm ettiler:

"Onlar ayakta, oturarak ve yanları üzerine yatarken Al-lâh'ı anarlar, göklerin ve yerin yaratılışı üzerinde düşünürler: Rabbimiz (derler), bunu boş yere ya-ratmadın, sen yücesin, bizi ateş azâbından koru!" (Âl-i İmrân, 191)

Ve görevlerinin başına gittiler. Onlar şunu hissettiler: Senin yüce hikmet ve meşiyetin, artık neden ve niçin sorularına yer bırakmamıştır. Onlar, engin varlıkta-ki câri gerçeklere bakarak sana yönelmek için başka bir bedel bulamadılar.

Ey Rabbim! Senin nüfuz edici ve üstün meşiyetin karşısında bizim vazife duygumuzu güçlendir. Ta ki böylece hilkat ağacının altında oturmakla ve onun güzel dallarında ve yapraklarında yolculuk yapmakla yetinmeyelim. Görevimize koşalım ve kendimizi sonsuzlukla ilişkili kılalım.

Allah'ım, itaat ediyorum ve sana yöneliyorum; fakat senin adaletinle karşılığınca onların önemsizliğini anlıyorum. Senin fazlın ve ihsanın karşısında artık onları görmüyorum.

İtaat ve ibadetlerimi yerine getiriyorum, kendimde ona yalvarıp yakarma ve yönelme duygusu hissediyorum. Ancak O'nun azameti karşısında yaptıklarımın naçizliğini anlayınca şunu görüyorum ki eğer O, lütuf ve

ihsanıyla değil de adaletiyle bu itaatleri ve ibadetleri hesaba çekerse işte o zaman yaptıklarımın değersizliği ispat edilmiş olacaktır.

Birçok faktör, bu yaptıklarımın ve amellerimin değersizliğini ispat edebilir:

1- Bizi kuşatan cehalet. Bu cehalet, isteklerimizi gerçekten tanımaya engel olmaktadır. Yani biz ne istediğimizi ve kimden istediğimizi bilmiyoruz.

2- Allah'ın kullarına zulüm kabilinden günahlar, doğal etkilerini içimize yerleştiriyor ve ruhumuzun latif hâllerinin hayatımıza yansımaya kalın bir duvar oluşturuyor.

3- Bu yakarış hâlinin, ruhî tekamülün önemli etkenlerinden biri olduğunu düşünerek övünme gibi bir gaflete düşerek çöküşümüze ilk adımı atmış oluyoruz. O zaman yolculuğun başlangıcı saydığımız noktada durduğumuzu ve Hakk'a doğru en küçük bir mesafe dahi kat edemediğimizi görüyoruz.

Ey güçlü Rabbim! sana ibadete ve yakarmaya başladığımız sırada, bu anlar çok olmasa bile bizi kendine çağır. Senin azamet denizinde gark olduğumuzda kendimizle övünmeyeceğiz. O anda ve ondan sonra da bu hâli kendi büyüklüğümüz için bir vesile kılmayacağız. Zira şunu çok iyi anladık ki büyüklüğü amaçlamak hatta ona yönelirken bile hayvanîlik içine gömülmektir. Kendince ermiş ve azamete ulaşmış hissi, hak ve hakikat yolcularının engelidir. Lezzet duygusunu hedef edinmek ve yüksek makamlara ulaşmayı lezzet vesilesi kılmak hayvanların işidir. Biz, en küçük bir büyükleme duygusuna kapılmadan kemal merhalelerini birbiri ardınca aşmalıyız. Azamet ve saadet tıpkı bir gölge gibi bizim aramızdan hareket edecek olsa da biz tıpkı buğday elde etmek için tohum serpen o çiftçi gibi, ilâhî dergaha kavuşmayı hedeflemeliyiz tekamül ise mahsuldeki buğda-

yın tufeylisi olan saman gibi mecburen bizim nasibimiz olacaktır.

Vatan sevgisinin anlamını bilmek istersen
Bizliğı ve beni, kendinden bir miktar uzak tut.

Şu bebeğı süt annesinden ayrı tut biraz
Annesine ver kendi canını biraz.

* * *

Niçin kuyuda kalmışsın ey can Yusufu
Bırak bu kuyuyu da tut şu ipin ucunu

Gönül kuşu avcının tuzağının tutsağı olunca
Karınca ve fanus hikayesi hoş söylenir.

Ey yaptığı sorgulanmaz Rabbim! Bencillüğimizin demir duvarını kırma gücünü senden istiyoruz.

Ey Latif Rabbim, yöneliş ve yakarışım sürekli olmasa da gönlümün gizli köşesinde sana yönelik sürekli bir iştihak ve sevgi beslediğimi biliyorsun.

Dilim her zaman hamd ve sena etmiyor; fakat senin yüce rububiyet makamına yana yakıla yönelip ruhumun derinliklerinden seni övmek için birkaç cümle döküldüğü zaman dudaklarımdan, hayatımın her hâlinde ve her anında senin dergahının kapısının dışında bir kapı çalmamış ve senden başkasına bir söz söylememiş gibi olduğumu biliyorsun.

Ey Allah'ım, bu zahirî sükutumuz; biliyorsun ki:

Suskunuz ve tekrar eden feryadımız
Sevgilimizin payitahtına kadar gidiyor

Sevginin engin dalgaları, içimde harekete geçiyor, kimi zaman çok güçlü kimi zamansa yorgun bir hâlde hayvanî arzu ve eğilimlerimle mücadeleye girişiyor. Ben

bu kavgayı izliyorum, bu ne ciddi ve ne korkunç bir karşı koyuştur? Ben senin sevgi dalgalarının zafere ulaşmasını ne kadar da arzu etmekteyim. Bu dalgaların, son nefese kadar, içimde sevgi ve şefkat meltemini estirmesini istiyorum. Fakat bu ilâhî dalgaların niçin ve hangi sebeple tekrar tedricen korkunç bir sessizliğe yöneldiğini ve yerini boş ve temelsiz kuruntulara ve hayallere bıraktığını bilmiyorum. Ah Allah'ım!

Ateş yıldızları, demirden sıçradı
Bu yanan gönlü yaktı çekti kendine.

Lakin karanlıkta hırsız biri gizlice,
Parmağıyla yıldızları çekti kendine.

Yıldızları çekiyordu semadan tek tek
Onların ışıkları göğü aydınlatmasın diye.

Şimdi o ilâhî heyecanlarımın zafere ulaşmasını senden diliyorum. Bir akbaba gibi olan eğilimlerimin güçlü pençeleri altında çırpınan ebedî saadet kuşumun [züm-rüd-ü anka'mın] kurtuluşunu senden istiyorum.

Ey şefkatli Allah'ım, ruhumun devamlı akan pınarı kurumadan önce ve sana doğru çekişi anlamak için gösterdiğim ciddi çabalar sonuçsuz kalmadan ne olur o gün gelse de Ebediyetten bir meltem, ruhumun muzdarip okyanusuna esse ve bu meltemin esişinden nihaî bir dalga başkaldırıyor olsa da dile gelse:

Gidiyor bağırmaksızın ve tekrar etmeksizin
Akan ırmaklar gül bahçelerine.

Allah'ım nasıl karar verebilirim ki? Sen mutlak galipsin! nasıl karar vermeyebilirim hâlbuki sen karar vermeme emir vermişsin.

Yapmak istediğimiz her iş konusundaki niyetlerimiz ve kararlarımız, eğer işlerin hakikatinden gaflet edersek bağımsızlık ve kendine tapınmayla neticelenir. Hâlbuki tüm işlerin dizginleri onun kudret elindedir. Tüm olaylar ve varlıklar, ondan kuvvet alır.

"Allah'ın meşiyeti ile ilişkili kılmadıkça hiçbir şey için ben onu yarın yapacağım deme."(Kehf, 23)

Herhangi bir konuda karar vermemek ve irade etmemek de şüphesiz onun meşiyetine ve emrine aykırıdır. Zira O kendisi buyurmuştur ki:

"İnsan için kendi çabasından başka bir şey yoktur ve o, çabasının sonucunu kesin olarak alacaktır."(Necm, 53)

Ey Rabbim! Eğer "ben" dersem, bu senin mutlak kaymumiyetine ve üstünlüğüne aykırı olur. Eğer "sen" dersem, sorumluluğumu inkar etmiş olurum. Allah'ım, lütuf ve inayetini bize şamil kıl ve Şunu anlama gücünü bize bağışla ki: Sensin kadir-i mutlak, sensin güçleri ve kudretleri bahşeden. Biz ise, bu güçten yararlanan ve ondan azamî ölçüde yararlanma çabası içinde olmamız gereken varlıklar.

Allah'ım, benim varlık dünyasının tezahürlerindeki temaşam ve geçişim, beni senin dergahını ziyaret etme maksadından uzaklaştırıyor. Sana doğru ilerleme vazifemi yerine getirme konusunda bana yardım et.

Gönül tıpkı pergel gibi her yanı dolaşiyor

Ancak o daire içinde ayak sabitlenmiş duruyor.

Varlık dünyası, bizim onu tanımamıza hazır bekliyor.

Bizim tanıma araçlarımız nedir? Bizim tanımamızın vesilesi, içimizdeki ve dışımızdaki duyu organları ve fenomenleri onların yardımıyla titiz ve açık bir şekilde tanımamıza yardımcı olan araçlardan başka bir şey mi-

dir?. Acaba bu vesileler ve araçlar, gerçekleri güvenilir bir şekilde bizim için anlaşılır kılabilir mi?

Elbette hayır, bizim duyu gözlüğümüz ve kullandığımız araçlar, kendilerinde olan renkleri varlık dünyasına ait fenomenlere ve olaylara verir öyle algırlarlar. İşte biz böyle araçlarla ve bu gözlükten bakıyoruz ve varlık dünyasının hakikatlerini olduğu gibi anladığımızı sanıyoruz. Şimdiye kadar varlık dünyasının hakikatlerinin sınırını ve "ben"i müşahhas hâle getirememiş olan ben, dünyayı ve "ben"i ve onun maveraî hüviyetini kavradığımı nasıl iddia edebilirim?

Ayrıca bir yandan maddiyat dünyasının karanlığı, tezahürlerin ihtilafı, keyfiyetlerin ve kemiyetlerin ege-menliği ve daima akan kevn ve fesat ırmağındaki bu varlıkların yayılışı, diğer yandan da o yüce varlığın beri ve münezze oluşu ve onun bu varlıklara yakınlığı ve le-tafeti, en yakın mesafeleri, en uzak mesafeler hâline ge-tirmektedir.

Bu karanlık gecede maksadımı kaybettim,
Bir köşeden doğuver eyle beni hidayet.
Hangi yöne gittiysem şaşkınlığım çoğaldı,
Kaçınmalı yollardan ve aldatandan nihayet.

Ah Allah'ım! Seni görmek için dağlara bakıyorum; onların maddî çekişi, tıpkı demir bir duvar gibi ruhu-mun letafetini ve isteklerimin azametini haşinlikle kar-sılıyor ve tekrar onu geri döndürüyor.

Dağlar kendi çizgileri içinde bize yalnızca asırların tortusunu ve geçmiş çağları gösterebilir. Onların göğe baş kaldırmışlıkları sahip oldukları kemiyete dair bü-yüklüğü hatırlatabilir ancak.

Ah Allah'ım, başını göğe kaldırmış dağlar nere, se-nin rububiyetinin makamı nere?

Denizler, daha azametli ve latiftir. Belki enginliğin-den ve coşkun dalgalarından hareketle sana doğru bir

adım atabilirim diye denizlere bakıyorum. Ama denizlerin dalgalanması, kendi doğal etkenlerinin elinde tut-saktır.

Denizlerin azameti bize bir istiklal gibi gözüküyorsa da; biz, edebî bir şekilde ona kendi bilincinde olma özelliği atfediyor ve kendi kaderini tayin etme niteliği izafe ediyorsak da, bu istiklal iddiasını denizin kendisinin gösterdiğini zannediyor olsak da, bu oyundan vazgeçtiğimiz anda denize atfettiğimiz bu istiklalin ve yeteneklerin sadece birer vehimden ibaret olduğunu görüyoruz. Hatta denizin dalgalarının bir noktasında dalgalarla savru-lan bir saman çöpü bile tüm bu engin denizlerin ve gör-kemli dalgaların yalnızca ve yalnızca onun için olduğunu vehmedebilir.

Deniz kendi hayalince dalgaya sahiptir.

Çöp de zanneder ki bunca çekişme onun içindir

Evet ben de denizler de vehme kapılıyoruz hatta o küçük çöp de kendi zannının esiri oluyor.

Gerçi nihayetinde, denizler yeterince büyük temaşa yerleridir.

Gerçi onları temaşa etmek bizim içimizde tasvir e-dilmez bir heyecan yaratmaktadır.

Gerçi denizler, dalgalandıkları zaman birbirine geç-miş zincir halkaları şeklinde varlığı bizim için mücessem hâle getirmektedir.

Fakat bütün bu azametlerle birlikte, denizler geo-metrik özelliklere sahiptir, bölümlenebilir niteliktedir. Bazen hareket hâlinde bazen de sükut hâlinindedir. Belirli bazı etkenler altında buhar hâline gelebilir ve engin fe-zada yok olabilir.

O hâlde ey ezeli ve ebedi olan Allah'ım denizler de beni sana ulaştırma konusunda rehberlik edemez.

Ah Allah'ım! Engin ve coşkun denizler nere? Senin rububiyetinin makamı nere?

Güzel ve zarif çiçeklere bakıyorum, onların tebesümü gözümü, güzel kokuları burnumu okşuyor. Tüm bu güzelliklere ve zarifliklere sahip olan çiçekler ve onların gönlümüzün hislerine ve coşkusuna sahip olan aşinalıkları, bizim safça onları, dergahına ulaşma yolu olarak seçişimize gülmekte ve şöyle demektedirler: Senin aradığın bu cemale başka bir göz gerek; zira bu gözler, kemiyetleri ve sınırlı keyfiyetleri bile aşamaz. Nitekim biz, bu renkli ve renk tutkunu gözlerle onu görmeye gidemeyiz.

Allah'ı gören kalple her istediğimi buldum
Kendimi ne yere ne de göğe kaptırdım.

Sarhoşça ardından koştuğun o koku için başka bir burun gerekir.

Burun odur ki koku alabilsin
Aldığı kokuyu da başka yere taşıyabilsin.

Ah Allah'ım! Güzel ve zarif çiçekler nere, senin rububiyetinin makamı nere?

Yemyeşil ağaçlara ve gönül okşayan yemyeşil ovalara bakıyorum. Kulak, sessizce en güzel şarkıları terennüm eden onları dinliyor. Özellikle bahar meltemi onlara estiğinde, onların zarif dansları ve titreyişleri, kendi sırlarını latif sembollerle bize anlatırlar. O vakar ve le-tafette öyle bir haz var ki, ama ne tuhaf ve hayret ki ruhum bunu ortaya çıkaramıyor!

Fakat bu esintilerin ve tazeliğin ardından ölümcül hazanı ve onları sessizce ve sönükçe ovalara bırakışını hatırlıyorum, zarif kuşların güzel sesleriyle karışan gönül alıcı ezgileri, işte o zaman hazan iniltilerine dönüşüyor. O zaman anlıyorum ki ebediyet, bu mutluluk veren yemyeşil varlıklarda da değildir. Bunun üzerine bir yol alamadığımı ve başladığım noktada hâlâ kala kaldığımı şaşkınlık içinde hissediyorum.

Ah Allah'ım! Yemyeşil ağaçlar ve mutluluk veren çimenler nere, senin rububiyetinin makamı nere?

"Kendi"me bakıyorum, kalbimin, aklımın ve hayallerimin derinliklerine gömülüyorum. Orada tabiat dünyasından daha büyük bir dünya buluyorum. Bu şaşırtıcı dünya, dış dünyadan daha latif, daha güçlü ve daha etkileyicidir; zira:

Burada "ben" vardır.

Burası vicdanın yeridir.

Burada zatın idraki görülür

Bütün bunlarla birlikte bu hakikati, sana seyir ve süluk etmenin yolları olarak benimsediğimde bu da dış dünyanın nesnelere ve fenomenleri gibi aynı oranda sana yönelmeyi engelliyor.

Evet Allah'ım anlıyorum ki:

Bizim vehmimiz, hissimiz ve idrakimiz

Çocukların atçılık oynadığı kamış gibidir.

Ah Allah'ım! Bizim vehmimiz, hissimiz, tefekkürümüz ve aklımız nere, senin rububiyet makamın nere?

Uçsuz bucaksın gök kubbesi, sayısız yıldızların süslemesiyle gözlerimi kendisine hayran bırakıyor, hayal gücüm hızla dolaşılıyor bu semanın tüm derinliklerinde, bir kanat çılamakla nice galaksileri geride bırakacak hızla geziniyor ancak geriye dönüp baktığımda hayal kuşunun onca hıza rağmen hâlâ yerinde durduğunu görmek ne tuhaftır!

Ah Allah'ım! Uçsuz bucaksız gök kubbesi ve onu süsleyen yıldızların güzelliği nere senin rububiyet makamın nere?

Allah'ım bu şaşkınlık manastırında,

Hepimiz gönlü dolu ama eli boşuz.

Fakat ey yaptığından sual olunmaz Allah'ım, seni görme beklentisi içinde, senin varlıklarından ve içimiz-

deki cereyanlardan hareketle sana ulaşmaya çalışmamızı öyle bir bağışla ki, Musa'nın (a.s) güçlü ve görkemli bedeninde görüp de ihtiyaçlarını sıralayan o zavallı çobanı bağışladığın gibi.

İç ve dış dünyamıza yönelerek gerçekleştirdiğimiz tüm bu yönelişlerimizi ve baş eğişimizi:

Ey tüm keçilerimi kendisine feda ettiğim

Ey benim keçilere hey, hey diye seslenişim senin adınla.

diye seslenen o çobanın yönelişini kabul ettiğin gibi kabul et.

O zaman bütün yeislerim ve ümitsizliklerim mutluluğa ve sevince dönüşür. Zira o zaman çok iyi anlarım ki senin azametine ve dergahına giden tek ve en yakın yol, tüm yolları bir kenara bırakmak ve senin hakiki mülakatına azmetmektir. Sana giden yol bu kadar yakın ve kolay olduğuna göre bu durumda maksadım şu olmalı:

Bazıları kitapta ve sözlerinde arıyor

Bazıları çiçeklerde ve yabangülünde arıyor.

Her yolu bir kenara bırakıp sadece

Seni sende arayanlar mutludur.

Allah'ım! bir an olsun izin ver yüz yüze gelip diz çökeyim, can okyanusumdan dergahına damlalar akıtayım. Yolculuğun, cemal dergahına olan uzaklık hayali beni yorgun ve bitkin düşürüyor.

Senin kokunu Âdem'in toprağından işittim

Senin semtine varmak için nice yollar aşım.

Şimdi artık dağlara, sonsuz maveranın cemali olan tabiatın yanağındaki bir ben olarak bakıyorum.

Denizlerin coşkun dalgaları, var oluş sırlarının şarkılarını kulaklarıma terennüm ediyorum.

Âdemoğullarının koklamaları için burunlarına tutulmuş gülleri kudretinin parmakları arasında görmekteyim.

O yemyeşil ağaçları ve o mutluluk veren çimenleri seni yüceltir ve tesbih eder hâlde görüyorum. Duygularım işte o zaman zirveye ulaşıyor.

Baharın okşayıcı meltemleri, mutluluk yapraklarını ve çiçeklerini birbirinin tesbih eden dudaklarını öpmek için yüzüne doğru bükür.

Sonra tekrar doğrulur ve bir kez daha zikirle ve sevinç haykırılarıyla meşgul olurlar.

Kalp, hayal ve akıl derinliklerine dalıyorum. Göz kamaştırıcı bir aydınlığın onlara yansıdığını görüyorum. Sonra senin yerin olan kalbin derinliklerine giden aydınlık yoldan geri dönüşünü ve bana yansıdığını izliyorum.

Şimdi görüyorum ki:

Kalbin sevdasında senden başkasına yer yok
Ehl-i irfanın arzususun, bilmiyorum kimsin?

Şimdi artık engin feza, kendi kucığına aldığı o altın-sı yıldızlarıyla senin celal ve cemal dergahının eşığı olarak gözlerimi kamaştırıyor.

Allah'ım! Varoluşunda sana muhtaç olan bu varlıklar nasıl sana yol gösterici olabilir ki?

Eğer güneşin vurduğu ve onun aydınlattığı bir taştan hareketle güneşin hakikatini anlayabilirsem,

Eğer ruhumun gücü ve faaliyeti sebebiyle hareket eden parmağımdan dolayı ruhun azametini kavrayabilirsem,

Eğer zayıf bir çingirak sesinden, kervanın hakikatini ve kervandaki kişilerin kimliklerini ve maksadını anlayabilirsem,

Eğer okyanusun yüzeyinde çok sınırlı bir noktadaki çöpün hareketinden, okyanusun enginliğini, genişliğini, hakikatini ve sayısız muhteviyatını anlayabilirsem,

Eğer bir çöpün rüzgara kapılmış kemiyet ve keyfiyet hareketinden tüm varlıklarla ilgili fırtınaları tayin edebilirsem,

Eğer, semada başıboş sürüklenen o zerrenin hareketine müdahil olan binlerce güneşin mahiyet ve hakikatini o saman çöpünde anlayabilirsem,

Ancak o zaman ey ezeli ve ebedi olan Allah'ım bu varlık dünyasının sana yönelik olan tezahürlerini ve hakikatini anlayabilirim.

Bundan dolayıdır ki insanlık tarihinin dâhileri, şu cümlede müttefiktirler:

"Olayların girdabı arasında hareket etmekte olan insanlık toplumu -ki onların sükun bulacağı yer de sadece o girdabın kucağıdır- kendi lezzetini orada arar dururlar, onların kendi düşünceleriyle nedenselliğin esasını ve neden sonuç bağıını kavramaları çok zordur."⁴

Dalga, denizde saklı hakikat incisinden gafildir
Sonradan var olan ne anlar ki o kadimdir.

Bundan dolayı daha önce dedik ki: "Senin eserlerinde gezinmek, seninle buluşmanın menzilinden daha da uzaklaştırıyor bizi."

Fakirlik ve muhtaçlık, istiğna ve ihtiyaçsızlık iki karşıt ve zıt manadır.

Bu iki kavramdan hangisi diğerini gösterebilir?

İhtiyaçsız olan Rabbim! İneyet güneşini parlat, yoluma bir meşale yak ki tüm varoluşlarıyla sana muhtaç olan varlıklara bakıp sana ulaşma yanılığısına düşmeye-yim ve seni sadece senin nurunla bulmaya çalışayım.

4- Furuğ-ı Haver, adlı kitap, s.196, Buda'dan

Akıl ve bilgidен çıkarılan deliller ve sonuçlar nihai amacımız olan senin dergahına kavuşma arzusuna asla yardımcı olamayacaktır.

Latif Rabbim! Biz birçok çabalar sonunda anladık ki:

Akıl gemi, arzular girdap ve ilim yelkendir
Hak Teala sahilidir, tüm kainat ise denizler.

Kendi hakikatini neticesinden alan o istidlallerin unsurları ve birimleri,

Kendi başlangıcını ve öncüllerini, neticesinden alan o istidlallerin unsurları ve birimleri, aralarında hiçbir benzerlik bulunmadan bizi o neticeye nasıl ulaştırabilirler ki?

Yeniden geri dönüp şu cümleyi tekrar ediyorum:

Senin eserlerinde gezinmek, seninle buluşmanın menzilinden daha da uzaklaştırıyor bizi.

Allah'ım, lütfünü ve inayetini hâlimize şamil kıl ki tasavvurlardan ve hayallerden el çekip sana doğru adım atalım. Hilkatın dallarla ve yapraklarla dolu ağacına seyre dalıp sana giden yollardan uzaklaşmayalım. İste-yelim ve sana ulaşalım, adım atalım ve maksada varalım.

Acaba senden başka bir hakikatin seni bana gösterecek bir aydınlığı var mı? Sen gizli misin ki seni gösterecek delile ihtiyacım olsun? Benden ne zaman uzak oldun ki dünyevî nesnelere beni sana ulaştırırsın.

Ey Rabbim! Geçici hayallerimi bir tarafa bıraktığım ve kendime gelip dikkatlice baktığım zaman görüyorum ki senin cemal ve celal aydınlığın, varlık dünyasında her

şeyden daha aşıkardır. O varlık için gizlilik ve örtü yoktur ki elime bir ışık alıp senin Rububiyet dergahını arayayım. Zira bir hakikati yolumun işareti olarak farz ettiğim her zaman, biraz düşününce anlıyorum ki bu işaretleri yapan ve bu işaretleri de ışıklandıran sensin.

Eğer doğrudan ve bilincinde olmadan organlarımın anatomisine dikkat edecek olursam, bir avuç et, kemik, damar ve kandan başka bir şey görmeyeceğim. Fakat bedenim organlarını bilinçli olarak inceleyip kavradığımda önce "ben"i anlıyorum, sonra da "ben"i anlama yolunun ışıkları olan anatomik organlarımı idrak ettiğimi görüyorum.

Allah'ım, tabiat dünyasının herhangi bir noktasının senin feyzinle aydınlanmadan varlığını sürdürmesi, nasıl tasavvur edilebilir ki? Tabiat dünyası, kendi başına bir kanunu, bir hareketi ve bir sistemi yapabilir mi hiç?

Senin, kendi üstündeki nezaretini görmeyen göz, kördür.

Sabahtan gece yarısına kadar gözlerim bu engin tabiat sahnesine açıktır. Şekilleri ve renkleri görüyorum. Küçüğü, büyüğü, hareketi, sükunu, çirkinliği ve güzelliği izliyorum, her şeyi görüyorum ve bu izleyişi, kesin bir dille, görmek diye adlandırıyorum. Allah'ım acaba gerçekten benim gözlerim açık mı ve ben görüyor muyum?

Eğer gözlerim açıksa, gözlerime yansımakta olan bu olup bitenlerden, senin nezaretini niçin göremiyorum?

Öyleyse niçin senin varlığının tüm mevcudat üzerindeki ihatasını hatırladığım zaman içimin ve dışımın göz kapakları birbiri üstüne kapanıyor ve geceyi aydınlatan güneşi yarasalar gibi görmezden geliyorum? Fakat düzgün bakıp da düşününce görüyorum ki:

Düzgün düşününem, ancak sevgili yar
Der düşünme benden başkasını sakın.

Ey gözlere aydınlık veren! Bir inayet eyle de ilâhî şefkatinle yoldan çıkmış bu gözlere bir nur ver. Ta ki senin bu kainat üzerindeki tüm hâkimiyetini ve senin gözlerim üzerindeki aydınlatıcılığını idrak edebileyim.

**Sermayesi zarara uğramıştır senin sev-
ginden bir pay almayan kulun.**

Bu varlık dünyası, bu görkemliliğiyle gizem dolu bir ticarethanedir.

Bazıları, tüm varlıklarını birkaç günlük yiyip içme, uyku, öfke ve şehvet karşısında kaybeder.

Sahi bunlar ne alırlar, ne satarlar?

Temiz canı ve yüce ruhu satarlar, çabucak gelip geçen eğlenceyi, heva ve hevesi satın alırlar.

Bazıları, mallarını tabiat pazarına arz ederler. Güdülerini tatmin etmede bir miktar temayül ve özgürlük bir miktar da meyil ve rağbet sırasında, ilim veya diğer insanlara hizmet etmek satın alırlar.

Bunlar, biraz daha kârlıdırlar ve sınırlı bir neticeye ulaşmışlardır. Fakat kaybettikleri, elde ettiklerinden çok daha değerlidir.

Bazıları da yaşıyorlar, bu pazar yerinde keder ve gam alıyorlar karşılığında can satıyorlar. Bunlar, âdeta bu hayat pazarında karamsarlık ve iniltiden başka bir mal görmüyorlar.

Bunların zararı ve sefaleti ise en az, tüm varlıklarını yeme, uyuma, öfkelenme ve şehvet karşılığında kaybeden birinci gruptakiler kadardır.

Bazıları, daha bilinçli yaşarlar. Onlar, hayatlarının içinde kendilerine bırakılan sermayelerinin değerini sözü geçen gruplarda yer alan kişilerden daha iyi kavramışlardır. Onlar şunu anlamışlardır ki: ne yeme, uyuma öfkelenme ve şehvet, ne bir avuç sınırlı ilmî sözcükler ve deyimler, ne varlık sistemine ait bir miktar bilgi, ne ha-

rabelerde tüneyen baykuş gibi oturup inlemek, bu malların hiçbirini, sonsuzluk amacı olan insan ruhuyla mübadele edilecek değere sahip değildir. Bunlar, dünyayı genel olarak tanımayı ve canlılara hizmet etmeyi, kendi varlıklarını kaybetme karşılığında satın almaya daha layık görmüşlerdir. Elbette bunlar, diğerlerinden çok daha bilinçlidirler. Fakat acaba "Ruhî yücelişi ve kemali beraberinde getirmeyen, dünyayı tanımanın ne değeri olacaktır?"

"Yaptığından sual olunmaz, Rabbe bağlı olduklarını bilmeksizin canlılara hizmet etmenin, birkaç çıkarıcı ve yırtıcı hayvan beslemekten başka ne değeri olacaktır?"

Bu sorular onlar için de söz konusu olmuş mudur acaba? Eğer bu sorular onlar için söz konusu olmuşsa hangi mantıklı cevabı bulabilmişlerdir.?

Ben bu grubun ruhî azametine selam göndererek, onları yaratılışın uzaktaki amacına daha yakın görüyorum. Fakat bununla birlikte açıkça söylemeliyim ki: Eğer bunlar, büyük dünyayı tanırken ve canlılara, özellikle de insanlara hizmet ederken sağlam bir esasa dayanmazlarsa, zarar ederler ve kaybettikleri yine elde ettiklerinden daha değerli olur.

Öyleyse bu ticarethanede en iyi alışverişi yapan, kimdir?

Onlar, yalnızca ve yalnızca, sevgiyi, kendi pak canlarının karşılığı olarak görenler ve kendi ruhlarındaki şefkat ve sevgi heyecanını tüm varlık dünyasına muadil görenlerdir.

Ben burada o mukaddes şahsın asırlar önce terennüm ettiği şu cümleleri hatırlatıyorum:

Eğer meleklerin diliyle konuşursam ama sevgiye sahip değilsem, sesim demir çınlamasına benzer.

Eğer tüm sırları ve tüm ilimleri bilirsem ve dağları yerinden oynatacak kâmil bir imana sahip olursam, sevgiye sahip değilsem bir hiçim.

Tüm mallarımı sadaka olarak versem ve bedenimi ateşle kavursam da sevgiye sahip değilsem, hiçbir fayda elde edemem.

Sevgi, hoşgörü ve şefkattir. Sevgi, haset etmez. Sevginin kibri ve gururu yoktur. Sevginin hoşla gitmeyen hareketi yoktur. Sevgi, kendi çıkarını talep etmez, sevgi öfkelenmez, su-i zannı yoktur. Sevgi, incitmekten hoşnut olmaz. Fakat dürüstlükten mutlu olur. Sevgi, sabırlıdır. Her şeye inanır. Diller susar, misyonlar biter; fakat sevgi asla tükenmez. Kalıcı olanlar, iman, ümit ve sevgidir. Sevgi ise hepsinden daha büyüktür.⁵

Fakat burada son derece önemli bir mesele gündeme gelmektedir ki sevgi kavramının tatlılığı ve güzelliği, onu gölgelemiyor.

Kimi sevelim?

Ve niçin sevelim?

Bu konuda çok sözler söylenmiştir. Bundan sonra da söylenecektir, kağıtlar kitap olarak karalanacaktır. Fakat ben kendi adıma bu konuda kesin bir cevabın verilebileceğini sanmıyorum.

Eğer insanlar bu meselede zamanın geçişini görmezden gelirlirse ve hakikati zamandan ayrı tutarlarsa, tıpkı açık bir matematiksel gerçeği zamandan korudukları gibi "kim sevilir" ve "niçin sevilir" meselelerini belki bir ilke olarak ortaya koyabilirler. Nitekim bunu Vayt-hed bir felsefî formülde, Sa'di ve Hâfız, edebî bir şekilde ve başkaları da diğer şekillerde ortaya koymuşlardır. Bu ilke şudur:

Sa'di diyor ki:

Dünyada mutluyum; çünkü dünya O'ndan mutludur

Tüm âleme âşığım, çünkü tüm âlem O'ndandır.

5- Bizim açıklamaya çalıştığımız sevgi, imandan ve tabiat üstü misyon üstlenen önderlerden ayrılmaz bir hakikattir.

Hâfız ise şöyle diyor:

Aşık ol bir gün dünyanın işi sona erse de
Varlık atölyesinde maksada ulaşırsın ders oku-
madan.

Bildiğimiz gibi, Hâfız aşk kelimesinden, Sa'di'nin beytindeki anlamı kastetmektedir. Zira mecazî aşk, gelip geçici heva ve hevesten ibarettir ve bu, varlık atölyesinin maksadını bizim için anlaşılır kılmayacağı gibi, tersine bizi onu idrak etmekten tamamen aciz kılacaktır.

Vaythed şöyle diyor:

İdrak ve akıl için ebediyetten bir meltem yayan
ve tüm geçici varlıkları o ebediyetin bir tecellisi olarak kabul eden bir ideolojinin, sonunda tüm insan topluluklarına galip geleceğini ve hâkim olacağını tahmin edebiliriz.

Bu üç düşünürün ortaya koyduğu ilkeye göre sevgi ve aşk, bizim yöneldiğimiz bir husus olmakla kalmıyor; sevgiyi, insanın onsuz olamayacağı bir zaruret hâline getiriyor.

Burada artık avam insanların rağbet ve muhabbet gösterdiği anlamsız sevgi ve aşklardan söz edilmiyor. O hâlde şu noktaya ulaşıyoruz:

Gönül kaptırdığın her güzel yüzlü,
Er geç sonunda feleğin payı olacak.

Git varlıklar içinden öylesine gönül ver ki,
Her zaman seninleydi ve seninle kalacak.

Ey insanlar! Ey bu hayatta bilinçli bir şekilde yaşamak, sevgi ve aşkı kendisine şiar etmek isteyenler! Daima bizimle olan ve öyle kalacak Allah'tır. Evet Allah'tır ve onun sevgisi, tüm sevgilerin üstünde, tüm sevgilerin en asili ve en tatlı olanıdır.

Evet, onların en asilidir.

Allah'ı sevelim, görev olarak selim aklımızı ve temiz vicdanımızı her şekliyle kullanarak onun sevgi ve muhabbetini kazanmaya çalışalım.

"(Resûlüm!) De ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyunuz ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah son derece bağışlayıcı ve esirgeyicidir." (Â-i İmrân, 31)

Farz edelim ki insanlar ve kâinattaki tüm varlıklar sizi seviyor olsun. Peki onların sevgisi fâni değil midir? Peki onların sevgisi sizi tüm isteklerinize ve ideallerinize ulaştırabilir ve doyurabilir mi?

Peki onların sevgisi, sizin hayvanî tabiatınızı değiştirip her açıdan sizi kemale ulaştırabilir mi?

Tüm sevgilerin tefsiri ve ruha özgürlük ferahlığı veren ancak Allah'ın sevgisidir.

Evet tüm sevgilerin tefsir edicisi, ruha özgürlük bahşeden ve insanın son yüceliş vesilesi olan, işte o Allah'ın sevgisidir.

"Allah'ım! Bana dünya fenomenlerine dikkat edip onları inceleme emri verdin. Şimdi ise beni nurunla kendine çağır, ta ki onlardan yüz çevirip sana yöneleyim. İlk defa o varlıklardan hareketle senin varlığına yöneldiğime göre, artık onlara bakmaya ihtiyacım kalmasın ve gayretim, o naçiz varlıklara itimat etmekten daha yüksek olsun."

Allah'ım!

Bazıları kitapta ve sözlerinde arıyor

Bazıları çiçeklerde ve yabangülünde arıyor.

Her yolu bir kenara bırakıp sadece,

Seni sende arayanlar mutludur.

Allah'ım, yaratılış düzenine bakmamı ve bu engin fezada salınan varlıkların zerrelerindeki uyumu idrak etmemi sen emrettin.

Ben olasılıklarım kadar baktım. Bu sistem, bir kaynağa ihtiyacı olan parlak bir aydınlık gibi, kaptanı olmasız gereken büyük bir gemi gibi, bana ispat etti ki bu varlık ve yokluk sisteminin kaderini kudret elinde tutan daha yüce bir hakikatin var oluşu bir gerçektir. Nitekim bir parmağın en küçük hareketi bile hissedilmeyen bir iradenin ve hayatın var olduğunu göstermektedir.

Bu mavi gök kubbeyi ve tüm görkemliliğiyle bu mavi okyanusları seyretmek, şunu söylememiz için bize yol göstermektedir: Bu hareketin bir yöneticisi vardır.

Bu lacivert göğün salınışı
Ayın ve güneşin dönüşü

Sanma ki bir oyundur
Sanma ki rasgeledir

Bu perdede bir tel boşuna değildir
Bu telin ucu bize aşikar değildir

Ne bu telden kopabilirsin
Ne bu telin ucunu bulabilirsin.

Moris Meterlink, Albert Einstein'dan ve Sir Arthur Edington'dan şöyle nakleder:

Dünyada bir şey var ve biz ne olduğunu bilmiyoruz ve bir şeyler yapıyor; ama biz neler yaptığını bilmiyoruz. Ama insanın doğası ve akletme yetisi, insanları, "bilmediğimiz şey" ve "ne yaptığını bilmediğimiz iş" hissiyle yetinmemeye zorlamaktadır. Tersine daha fazla gayret göstererek o "şey" in kemalini, azametini ve yakınına varmaya, kendini o "varlığın" çekimine kaptırma hissine zorluyor. Böylece duygularını doyurarak çeşitli yolları geride bırakmalı, belirsiz ve karanlık yolların kıvrımlarında şaşkınlığa düşmeksizin maksada ulaşmalıdır.

Victor Hugo şöyle diyor:

İnsan düşüncesinin sınırı yoktur. O kendini tehlikelere atarak kendi meraklarını tahlil etmektedir. Denilebilir ki bir çeşit parlak tepkiyle tabiatı bile kendi meraklarıyla hayrete düşürmektedir. Bizi kuşatan gizemli âlem, aldığı kadar geri vermektedir. Belki de seyredenlerin kendisi seyredilmektedir. Her hâlükârda yeryüzünde öyle insanlar vardır ki açıkça maddenin derinliğinde mutlak varlığın yücelişini görmekteler.⁶

Acaba akliselim, yalnızca şunu bilmekle yetinebilir mi ki?!

"Varlık dünyasında bizim bilmediğimiz bir şey var."

"Ve o varlık, bizim bilmediğimiz bir şeyler yapıyor."

Peki şu soruları sormaz mı insan kendisine?:

Acaba benim o varlık karşısında bir görevim yok mu?

Acaba o varlık beni gözetlemiyor mu?

Acaba ben o varlıkla hiçbir şekilde irtibat kuramaz mıyım?

Bu soruların cevaplarını olumsuz görmek, bizim içimizdeki sevgi ve aşkı görmezden gelmektir.

Bu sorulara olumsuz cevap vermek, bizi kendimizle mücadeleye zorlamaktadır.

Zira ben içime baktığım ve içimdeki isteklerimi incelediğim zaman, her üç sorunun cevabının da olumlu olduğunu görüyorum.

Benim o varlık karşısında sorumluluklarım var.

O varlık beni gözetlemektedir.

O varlıkla ilişki kurabilirim.

Bu, tecrübî incelemelerle kendi varlığımın hikmetini anlamaya çalışmam gerektiği ve öncelikle kendi varlığı-

6- Sefiller, 4. baskı, s.54, çeviri Müstean

mın o varlıkla irtibatını belirlememin niteliği sabit olmaktadır.

Tabiat dünyasının fenomenleri bu irtibatın niteliğini bana açıklayacak güce sahip değildir. Bu fenomenler, ancak şu kadarını ispat edebilir: Bu dünyadan bir çıngırak sesi gelmektedir ve tüm varlıklar belli bir maksada ulaşmak için hareket hâlinde olan kervanlar gibidir.

Peki bu maksat nedir? Ve benim bu maksatla nasıl bir irtibatım olmalıdır? Konusuna açıklık getiremez.

Biz, şunu idrak edebiliriz: Benimle bu yüce varlığın ilişkisi, basit bir ilişki değildir aksine bu ilişkinin iki farklı yönü vardır.

Birincisi şudur: Maddî bedenime ait fenomenler ile benim ruhumun hakikatının oluşturduğu bütün, O'nun kudretinin ürünüdür. Bu, herkesin anlayabileceği son derece basit bir hakikattir. Aynı şekilde "ben"in bütünü'nün O'nun tarafından yapılmış olduğunun hakikati, şu açık sonucu beraberinde getirmektedir: Ben O'nun kulluyum ve O da benim yaratıcımdır.

Diğeri ise başka bir dikkat daha gerektirir ki biz o yönden kalbimizin O'nunla ilişkisini anlayabilelim. Bu anlam özel göz ve aydın bir bakışla ortaya çıkmaktadır. Bu da O'na karşı görevlerin yerine getirilmesi konusundaki samimi çabaların ve faaliyetlerin, yine O'ndan medet ummak sonucunda mümkün olacaktır. Böylece "ben"in iki yüzünün olduğunu kavrayabiliriz.

Birinci yüz, tabiat ötesi bir yapıya sahiptir ve İbn-i Sina'nın tabiriyle O'na dönük yüzdür. Bu yüz, Allah'ın nurunun bir tecellisidir ve ona hiçbir maddî kusur ve çirkinlik kesinlikle karışmayacaktır. Bu, muteber İslamî kaynaklardaki ilâhî nurun yansıması olarak tanımlanan yüzdür.

İkinci yüz, "ben"in tabii ve maddî yüzüdür. "Ben"in bu yüzü varlık dünyasına geliş sırasında yüce bir ürün ve madde âleminin en yüce mahsulü olarak temiz, kir-

lerden uzak, her türlü ilerlemeye ve yücelmeye müsaittir.

"Ben" in bu yüzünün tedricen tekamül etmesi ve öteki "ben" in yüzüyle aynışması için Allah, içgüdüler ve akıl ile vicdanı iki zıt kutup olarak varlığımıza yerleştirmiştir.

"Sonra da ona kötülük ve takva kabiliyetini verene yemin olsun ki, Nefsini kötülüklerden arındıran kurtuluşa ermiştir, Onu kötülüklerle gömen de ziyan etmiştir." (Şems, 8-9)

Allah, nefsi yarattıktan sonra fücür ve takva gücünü varlığa yerleştirdi. Eğer "ben" in tabii ve tarafsız yönü, bu mücadelede takvayı öne çıkarırsa, şüphesiz "ben" in bu yüzü de "ben" in öteki yüzüne doğru ilerleme kaydedip istenen kemali elde edecektir.

Eğer heva ve heves tarafını tercih ederse, "ben" in bu yüzü, "ben" in öteki yüzüne yakınlaşamayacaktır sonuçta da büyük Rızvanullah'a ulaşmaktan geri kalacaktır.

Bu ilişkiyi kavramak çok zor değildir. Hiçbir şekilde psikolojik ve felsefi kavram karmaşıklığına gerek kalmadan bu konu hakkında yalnızca bir an hâlisçe, belirsizlik ve yapmacılık içeren anlaşılmaz felsefi ve edebi terimlerden uzak durarak düşünmek gerekir.

İşte şimdi bizimle Allah arasındaki ilişkiyi açıklayan şu ayetlerin anlamını kavrayabiliriz.

"Ona şekil verdiğim ve ona ruhumdan üflediğim zaman, siz hemen onun için secdeye kapanın!" (Hicr, 29)

"Ey huzur içinde olan can! Sen O'ndan hoşnut, O da senden hoşnut olarak Rabbine dön. (Seçkin) kullarım arasına katıl, Ve cennetime gir!" (Fecr, 27-29)

"Senden kıyametin ne zaman gelip çatacağını sorarlar. Sen onu nereden bilip bildireceksin! Onun nihaif ilmi yalnız Rabbine aittir." (Nâziât, 42-44)

"...Duyduk ve itaat ettik. Ey Rabbimiz, bağışlamamızı dile-riz, dönüş ancak sanadır." dediler." (Bakara, 285)

"...Kim temizlenirse o, kendi menfaatine temizlenmiş olur. Dönüş Allah'adır." (Fâtır, 18)

"Artık her kim Rabbine kavuşmayı umuyorsa, iyi iş yap-sın ve Rabbine ibadette hiçbir şeyi ortak koşmasın." (Kehf, 110)

"Her can, ölümü tadacaktır. Sonra bize döndürüleceksi-niz." (Ankebût, 57)

"Darlık veren de bolluk veren de Allah'tır. Sadece O'na döndürüleceksiniz." (Bakara, 245)

"Kesinlikle sonunda Rabbinedir dönüş!" (Alak, 8)

Bu ayetler, bizim Allah'la ilişkimizin nitelik ve nice-liğini belirttiğimiz gibi ortaya koymaktadır. Böylece in-sanî "ben" in iki yüze sahip oluşu daha açık bir şekilde ortaya çıkmış oluyor.

Allah'ım, senin karşında benim naçiz-liğim ve bağımsızlığa sahip olmayışım iş-te budur. Bunun varlığı ve keyfiyeti, hiç-bir şekilde sana gizli değildir.

Allah'ım, ey varlık dünyasının tüm parçalarını bilen!

Allah'ım, ey mutlak bilen! Bir karıncanın küçücük yuvasındaki hareketi, sana ne kadar aşikar ise engin fe-zadaki sayısız yıldızların konumları da o kadar senin i-çin açıktır.

Bizim zarif ruhumuzun hareketleri, senin için par-layan güneşin aydınlığı kadar açıktır.

Bülbülün, bir gülün yaprağına terennüm ettiği şar-kıları duyduğun gibi, can vermek üzere son nefeslerini sayan bir canlının iniltilerini de işitiyorsun.

Sensin ey Allah'ım bizim varlığımızın naçizliğini bi-len! Biz bu nâçiz varlığımızı ihlas ve mutlulukla senin dergahına takdim ediyoruz. Ola ki bize inayet edesin, lütufta bulunup tekamülü ve yücelmeyi bize nasip bu-yurasın.

Senin sonsuz dergahına kavuşmayı sen-den istiyorum. Senin varlığının kanıtla-

**rını seninle buluyorum. Nurunla beni hi-
dayet et. Sadık kullukla senin celal ve ce-
mal semtinde beni mukim kıl.**

Gurbette olsa da senin semtine gitmek için yükümü hazırlarım

Mutluluk tellerinden düğüm çözerim mateme kin beslerim.

Duydum ki arayanın yüzüne kapı kapatmaz tanrı
Mana ehline açtığı hakikatleri saklamaz tanrı.

Onun hayali gelmedikçe kalbime söz söylemem,
Nasıl ki bülbül gülü görmedikçe şakımaz.

William Braynt'dan bir ördeğe hitaben:

Güneşin son ışıkları gökyüzünü mavileştirdiği zaman, akşamın ilk jaleleri yere düşer. Sen adeta engin gönül fezasına uçar, kanat çırparak yalnız başına yoluna gidersin. Avcının gözleri, bu uzun uçuşunda bir hata yapıp onun pençesine düşmeni boşa bekler. Zira sen tıpkı bir siyah nokta gibi göğün kalbinde süzülür gidersin ve tuttuğun yoldan geri dönmezsin. Peki sen bu uzun uçuşunda neyin peşinde-sin? Yosun dolu göl kıyılarının peşinde misin, ırmağın kıyılarının ardına mı düşmüşsün yoksa coşkun dalgaları kayalara vuran okyanusları mı arıyorsun?

Bunca dikkat ve uyanıklılık içinde gecenin koy-nundaki ve engin fezadaki uçsuz bucaksız yolculukta ve kıvrımlı kıyılar boyunca yolunu kaybetmeden süzülüp uçuşunda yolunu kaybetmeden sana yol gösteren ne görkemli bir güçtür.! Tüm gün kanatların, soğuk ve boş fezanın yükseklerinde süzülüyor. Yavaş yavaş yaklaşmakta olan akşam karanlığı, seni ilerlemekte olduğun menzilden alıkoyamamakta, yorgun ve bitkin düşürememektedir.

Fakat çok geçmeyecek ve sıkıntın sona erecek. Yazlık evine varacaksın. Orada yeni bir düzen kuracak ve mutlu bir şekilde öteceksin. Sazlıklardaki kamışlar, yuvanı örtecek ve oraya gölgesini salacaktır.

Şimdi benim başımın üzerinden geçtin, yoluna gittin ve engin gökyüzünün girdabı seni gönlüne almış. Ama bana verdiğin ders, Hâfızama ve kalbime kazandı ve eminim ki asla oradan çıkmayacaktır.

Şimdi artık biliyorum ki seni sonsuz ve engin fezaada bu diyardan o diyara uçurarak götüren 'O', benim elimi de tek başıma geçmem gereken bu uzun yolda tutacak ve adımlarımı doğru yola yönleltecektir.

Evet, bizi varmak istediğimiz hakiki menzile ulaşılacak olan yalnızca O'dur. Biz, onun dergahına varmayı, O'nun kendisinden istiyoruz. Tıpkı bu varlık dünyasında kendi nihaî gayesine ulaşmayı ondan dileyen her varlık gibi. Karanlık gecenin koynundaki okyanusun dalgaları arasındaki küçük ve zavallı balıkları gidecekleri hedefe kılavuzluk eden yine O'dur.

Tüm canlıları, cansızları ve tabiatın tüm parçalarını nihaî gayelerine yönelten de O'dur.

Sana seninle yol buluyorum.

Acaba bu ezeli, ebedi ve sonsuz kavram ve bizim Tanrı olarak adlandırdığımız bu faniliği olmayan hakikat, benim düşüncemin bir ürünü olabilir mi?

Acaba bu eşsiz kavramı bizim gönlümüzde kendisi aydınlatmadı mı?

Acaba biz duyularımızla ezel ve ebedi müşahede etme şansına sahip miyiz ki?

Acaba duyularımızla fanilik bulmayı idrak edebiliyor muyuz?

Acaba, sebeplerden müstağni olanı, bu duyularımızla ve aklımızla kavrayabiliyor muyuz?

Bu noktada biran olsun kendimize gelmeli ve şöyle demeliyiz:

Hayır, bu tasavvurlardan hiçbiri, bizim duyularımızın ürünü değildir. Fakat biz, söz konusu vasıflarla vasıflanmış bir varlığın mantık çerçevesinde mahal olmadığını kavramışız. Öyleyse bu tasavvur ve kavrayış, o mutlak varlığın kendi dergahından bizim için feyezana etmiş ve akmıştır. Biz de çaba ve gayretle bu nurun parlamışının ve ışıldamasının şiddetini istemeli ve kendimizi o sönmek bilmeyen nurla ilişkili kılmalıyız.

Allah'ım yardımını bizden esirgeme, ta ki sıdk-ı niyet ile sana kulluk için çalışalım ve hayatımızı bu fani dünyada boş yere heba etmeyelim.

Allah'ım, ilim hazinelerinde beni tanış kıl ve kendi örtücü perdelerinde bizleri koru.

Katından bahşettiğin ilim damlasını
Kendi denizlerine ulaştır muttasıl eyle.

Canımın içindeki ilim sadece bir damladır.
Heva-hevesten ve beden toprağından azat eyle.

Bizim bilgilerimiz, tüm hakikatlere varamamaktadır, dış görünüşlerin ve fenomenlerin ötesine nüfuz ederek eşyanın bătına ulaşmamaktadır.

Ben, araştırmalarım boyunca kendi bilgisizliğini açıkça itiraf etmeyen ve bu görkemli varlık dünyasındaki bilinmezlerden dolayı acı çekmeyen hiçbir değerli düşünür görmedim.

Bizim bilgilerimiz, denize nispet bir damla misalidir ve onunla yetinmek ve çoğaltmak zorundayız.

Ama Newton'un deyimiyle, "bilmediklerimizin yanında bildiklerimiz, okyanusun kendisinin yanında, okyanusun kıyısındaki bir avuç kum gibidir."

Ben, Allah'la sağlam bir ilişki kurarsak varlık dünyasının bütün parçalarına aşına olabiliriz demiyorum, ilâhî meşiyet ve prensip de bu değil Allah'ın meşiyeti öyle bir şekildedir ki biz bu tanımayı ve geliştirmeyi faaliyetlerimizle ve çabalarımızla elde edebiliriz.

Yine ben, her insanın tüm varlık dünyasının hakikatlerini ve bu kevn ve fesad dünyasındaki Allah'ın hususi meşiyetini kavrayabilir demiyorum. Fakat şu kadarı söylenebilir ki takva neticesinde aklîselimi ve vicdanî kullanarak insan bu dünyadaki kendi varlıksal konumunu anlayabilir. Dünyanın hâlleri karşısında çoğu insan kendini çaresiz hissedip işkencedeymiş gibi yaşarken o mutlu olur ve işkence hissetmez çünkü kendi sınırlı ilmine rabbanî bir yön bahşetmiştir o.

Evet bu, bizim yapabileceğimiz bir iştir. Biz, kendi varlığımızın sebebini tanımakla tüm varlık dünyasıyla tanışmış gibi oluruz.

Biz eğer kendi varlığımızın sebebini ve konumunu bilirsek, bizim tabii bilinmezlerimiz, bize o ölçüde acı verir ki maddî hayatın tekniğine ve prensiplerine sahip olmamak acı verir, olduğu takdir de ise insan kendini daha güçlü hisseder.

Ben, maddî olanaklara sahip olmayı hayatı düzenleme ve yönlendirme konusunda birinci dereceden önemli bir şey olarak görüyorum. Fakat bunun nisbîliği ve zamanla kazanılır oluşu, bizi karamsarlığa ve ölüme sürüklemiyor.

Sonuç itibariyle, biz hayatımızda bazı meziyetlerden ve bazen de zarurî olan şeylerden yoksun kalabiliriz. Ancak hayatın kendisi ve var oluş felsefemi kavramadığım zaman hayat anlamsızlaşır artık neyin noksanlık ve neyin kemal olduğu neme gerek?

Bundan dolayı, tabiatın parçalarını tanımaya muvaffak olamayan hiçbir bilim adamının üzülp ağlayıp ve suratını astığını göremezsiniz. Örneğin geçmiştekiler, bu tabiat dünyasında başka unsurların varlığına ihtimal verip de onu bulamamışlarsa bu açıdan hiçbir üzüntü ve karamsarlık hissine kapılmamışlardır.

Şurası kesin ki yerçekiminin varlığının bulunması ertelenmiş olsaydı kimse bundan dolayı üzüntüye kapılmazdı. Veya elektronların keşfi, iki yüz yıl daha gecikseydi, ne Ernest Rutherford ağlardı, ne de George Thomson inlerdi. Nitekim şu an perde gerisinde ve şu tabiatın içinde tanıyabileceğimiz binlerce meçhul bulunmaktadır ki bulunursa bir çok şeyin değişeceği kesindir fakat bu bize herhangi bir ruhî rahatsızlık vermemekte ve hayatımızı beyhude görmemize sebep olmamaktadır.

Ama eski dönemlerden şimdiye kadar bu hayat içerisinde kendi varlığının konumu hakkında bilgi sahibi olmayan ve kendi varlığının konumu ve hikmeti hakkında bilgi sahibi olunca bundan kendi hayatı için daha fazla kazanımlar elde edebileceklerini bilen kişiler, son derece rahatsızlık duymuşlar ve duymaya da devam edeceklerdir.

Nitekim Mesih-i Kâşî şöyle diyor:

Kalbime o kadar keder yükü bindi ki
Ayağım dolambaçlardan çıkarsa bir gün
Seke seke varlığın kapısını tutarım ve
Hiç kimseyi ademden vücuda çıkmaya bırakmam

Bundan maksadı, insanların niçin var olduğu ve felsefeyi niçin bilmedikleri değildir. Mesih-i Kaşî örneğinde olduğu gibi bir çok ilim adamının feryat ve figanı şundan dolayıdır: kendi varlığının ve konumunun anlamını ve felsefesini hayatından çıkarsayamayan insanlar için hayatın nasıl bir faydası ve sonucu olacaktır ki?

Bazı düşünürlerin, var oluşu tanıma konusunda sergiledikleri vurdumduymazlık ve hiçlik vesveselerinden sonra "intihar" bir su bardağını kırmak kadar kolay ve basit olacaktır onlara uyanlarca. Aslında böylesi bir durumda insanın intihara yüz tutması doğru ve mantıklı bir iş olacaktır. Zira, ne için yaşadığını bilmeyen, bu kısa ömür içinde ondan ne istendiğini anlamayan, iyinin ve kötünün ne anlama geldiğini fark edemeyen birinin yapacağı başka ne olabilir ki? böyle bir kişi bana göre birkaç tabak yemeğe, birkaç metre kumaşa ve kendisi gibi zavallı ve hedefsiz birkaç kişi dünyaya getirmeye âşıktır. Böylesi bir kişi hangi mantıkla dünyanın zorluklarına tahammül eder ki?

Sadece yaşamak için mi yaşıyor olmak?

Ne de küçük bir hedef!

NİÇİN YAŞIYORUZ?

Benim yukarıdaki satırlarda söylemeye çalıştığım sözler bir avuç hoşça giden duygusal ve edebî satırlar değildir. Sanıyorum herkes yukarıdaki mesele konusunda düşünürse benim ortaya koyduğum sonuca ulaşır.

İttılaat Gazetesi 17 Aralık 1966 tarihli 12159. sayısında Amerika'da yayınlanan Time'dan şöyle naklediyor:

Albert Camus şöyle diyor: ...Ciddiye alınacak bir konu daha var, o da intihar olaylarıdır. ...Başka bir ifadeyle hayatı değerli kılan şey nedir? Bu sorunun dinî cevabı hâlâ ağırlığını korumaktadır. Fakat bugün ona çok az kişi ilgi göstermektedir. İnsanların çoğu bu sorunun cevabını kendilerince şöyle izah ediyor:

Yaşama zevki, hatta ümitsizlik anlarında bile hissedilen vazife duygusu, insanın hayatı sevmesine sebep olmaktadır." Albert Camus'nun kendi cevabı ise şudur: "Varlığın beyhudeliği" şeklindeki saçma felsefeye karşı direnmek son derece güzeldir. Zira,

hayat işte bu kıyamdır. Bu yüzden de intihar bir çeşit teslimiyettir.

Albert Camus soruyu çok güzel bir şekilde gündeme getirmiştir; fakat cevabı asla ikna edici değildir. Bu tür bir cevaba mantıkta "matluba müsadere" denir. Matluba müsadere: İnsanın, iddiasını ispat için delil getirmek yerine iddiasını tekrar etmesidir. Tıpkı şöyle dememiz gibi: Ben fizik ilmini çok iyi biliyorum. O zaman bana, bu iddianın ispatı nedir diye sorarlar. Ben de cevap olarak, " Çünkü fizik ilmini iyi biliyorum." demek gibi oluyor. Bu da aynı iddianın tekrarı olur ki bu, mantık açısından yanlış sayılmaktadır. Onun yanlış oluşu, fitrî bir hakikat olarak da açıktır.

Kısaca hayatın değerini bilmek, insan hayatının ve tabiat dünyasında ki gerçek konumunu teşhis etmeye bağlıdır. Bu teşhis, insanın görevlerini yapma niyetiyle birlikte olursa kendi konumuna artı değer kazandıracaktır ve sonuç olarak da doğal bir şekilde yüce yaratıcıya yöneltecektir onu. Nitekim biz, yaşam gayesini daha önce belirtmiştik.

Allah'ım! Varlığımı sana yakın olanların hakikatleriyle müzeyyen kıl ve onların sana yönelme yöntemini bana da öğret.

Senin dergahına yakın olma arayışında olanlar ve bu arayışta murada erenler, en kesin gerçeklere nail olmuşlardır. Onlar, şüphe ve tereddüdün sarsıcı ıstıraplarından kurtulmuş ve tam bir sükuna ermişlerdir. Onlar yakine ulaşmakla sana kavuşmaya cezp olmuşlardır.

Elbette biz insanlar Allah'ın rububî varlığıyla birleşemeyecek kadar küçüğüz. Böylesi bir tasavvur imkansızdır. Yani asla gerçekleşmeyecektir; ama şunu biliyoruz ki insanlar, doğru yönelişler ve büyük çaba ve gayretler sonucunda kendi ruhî azametlerini kavrayabilir-

ler. Bu ruhî azamet, ilâhî nurun bir ışığı olarak tanımlanabilir.

Allah'a doğru cezp olma, O'nun vasıflarıyla vasıflanmak ve ahlaklanmaktır.

İnsan sonsuzluğa cezp olduğu zaman zayıf ve naçiz hâli öyle bir azamete ve yüceliğe sahip oluyor ki sıradan kelimelerle anlatmak olası değildir ve bu cezbe hâlimden daha üstün bir zevkin olmadığını kavrar.

Allah'ım! tedbirinle, beni kendi noksan tedbirlerimden ve ihtiyarınla ihtiyarımından müstağni kıl.

Nisbî hakikatlerden bir kısmını kendi aklımızla ve şuurumuzla kavrayabiliyoruz; ama işlerin nihaî tedbirine asla güç yetiremeyiz. Bu yüzden de tedbirlerimiz eksik olmakta ve iradelerimiz de tam olarak gerçekleşmemektedir.

Dünyadakilerin hâlini değiştiren kaza değilse
Hâllerin mecrası niçin isteklerin aksinedir?

Evet kazadır halkın tüm işlerine yön veren
Çünkü herkesin tedbirleri hatadır.

Zamane binlerce nakış yapar ancak
Biri bile bizim hayal aynamızda yoktu.

Eğer bu şaşkıncı teslimiyet hâlinde görevlerimizde en küçük bir müsamaha edersek sapkınlığa ve ıstıraba müptela oluruz. Eğer bu teslimiyeti görmezden gelirse bağımsızlık duygusunun tuzağına düşeriz.

Öyleyse bu konuyu daha fazla irdelemeli ve düşünelim. Yaptıklarından sorgulanmaz olan Allah, bizim işlerimize ne ölçüde müdahale etmektedir?

Şüphesiz baskın etkenler ve üstün olan sebepler bizi her yandan kuşatmıştır. İçimiz ve dışımız, düşünceleri-

mizin bağımsızlığını ve tedbirlerimizi etkisiz kılan şartlar ve gerekliliklerle doludur. Tıpkı şunun gibi:

Sert rüzgarın önünde bir saman çöpüyüm
Kendim de nereye düşeceğimi bilmiyorum.

"Ol der, oluverir" hükmünün meydanında
Mekanda ve la mekanda koşuyorum.

Biz insanların da içinde bulunduğu tabiat dünyasındaki varlıkların uyumlu sisteminde yetkilerimiz, çabalarımız ve faaliyetlerimiz de öngörülmüştür. Tabiatın esnek sisteminde ilgili birimleri bir biriyle ilintilendiren bizleriz.

Bu engin tabiatta, sonuç olarak tümü oluşturan küçük dalgaları meydana getiren bizleriz.

O hâlde, "**Allah'ım! Bizi kendi tedbirinle, noksan tedbirlerimizden kurtar.**" cümlesinin manası şu olacaktır: Tedbir ve ihtiyar hakkına sahip olan bizim, faaliyet etkenlerimizi tanzim et ve bizi bu etkenlerden azamî derecede faydalanabilir duruma getir. Bu ise bizim de tedbir ve ihtiyar sahibi olduğumuzu göstermektedir.

Zira Kur'ân-ı Kerim ayetleri, diğer muteber İslam kaynakları ve akıl ile vicdan, varlık dünyasının bir çalışma ve çaba yeri olduğunu hatırlatmaktadır. Buna göre tüm çabasıyla tabiat etkenleriyle mücadele edip, onlardan maddî ve manevî alanlarda yararlanması gereken bizleriz.

Allah'ım beni mecburiyetlerim konusunda bilinçli kıl.

Maddî ve manevî tekâmülünden mahrum kalmamıza neden olan en önemli bilgisizlik noktamız, bizim çoğunlukla ihtiyara dayalı şeyler ile zarurete dayalı şeyleri ayırt edemememizdir. Veya bu belirlemeyi olması gereken şekilde yapamıyor oluşumuzdur.

Özellikle ihtiyar sahibi olmanın muhtelif derecelerinin ve aşamalarının olduğunu ayrıca sınırları belirlenmiş somut şeyler olmadığını da göz önünde tuttuğumuzda bunu daha iyi anlamaktayız.

Gerçekten bu bizim anlaşılması en zor ruhsal sorunlarımızdan birisidir.

Şüphesiz biz işlerimizi ne kadar ihtiyarımızla yaparsak, o ölçüde yücelir ve özgüven kazanırız. İşte bunun için derim ki yakarışın bu cümlesi, benim gördüğüm en azametli cümlelerden biridir.

Bizim, yaptığı sorgulanmaz olan Allah'ın dergahından isteğimiz, bizi tüm ruhsal yapımız konusunda bilinçli kılmasıdır. Ta ki böylece ihtiyarı, mecburiyetlerden ayırt edip tanıyabilelim.

Ey Rabbim! Bizim insanî yansımalarımız, ancak isimizi ihtiyarımızla yaptığımız zamandır.

Yani tüm sorumluluklar, bizim ihtiyarımızın ekseninde dönmektedir.

Sorumlu tutulan insanın ta kendisidir.

Ve ihtiyar sahibi kişi ancak, kendisiyle ilgili her türlü sorumluluğu kabul eder.

O hâlde yücelme veya düşüş ancak ihtiyara sahip olduğumuz zaman söz konusudur.

Yine bizim en hassas konumuz, ihtiyara sahip olduğumuz zamandır. Yani biz ihtiyarla, yüce bir insanî şahsiyete sahip olmaktayız veya yine ihtiyarla hayvandan aşağı dereceye düşmekteyiz.

İhtiyarı kazanmak, gerçek insanî yazgıyı tayin etmek için en büyük vesileyi elde etmektir.

İhtiyardan faydalanmak, en büyük hedefleri elde etmek için tek vesile olan ihtiyardan faydalanmaktır.

İhtiyarın işlevi çok kısa zamanlı da olsa bizim ebedi saadetimiz ya da şekavetimiz konusundaki etkisi uzun süreli ve bu alanda tek etkendir.

Ey ihtiyar, ey en yüce hakikati içeren en güzel isim.

Ey insanların tartıldığı en hassas tartı.

Kimi senden kaçmaktadır; kimi de senin azametini ve var olma gerekliliğini övmektedir.

Kendi gerçek konumunun bilincinde olan insanların içindeki değerler seninle filizlenir ve bizim mücadele dolu hayatımızın sırları sende gizlidir.

Seni görmezden gelmekle hayvanî yönlerimizi örtbas etmekteyiz aslında.

Kendi şahsiyetimizin en temel etkenini ayaklar altına alıyoruz. Hatta bu işi kendi ihtiyarımızla yapıyoruz. Zira ihtiyarı inkar etmek istediğimizde şüphesiz ihtiyarı idrak ederek bunu yapmaktayız. Eğer bir kişi ihtiyarı tam olarak idrak ederse, onun varlığını görmezden gelemes. O zaman ihtiyarı inkar etmek için hiçbir cebri etkenin bulunmadığını görür.

Dış tabiattan alınmış birkaç ıstılah ve birkaç kelime ile seni, insanın gözlerinin önünden kaldırmaya ne kadar çalışsak da bu, boş ve saçma bir iş olacaktır. Zira sen birçok zaman bizim içimizde ki sahte yüzümüze bakarak bize kendi varlığını gösteriyorsun.

Biz, iyiyi ve kötüyü reddetmek için seni inkar etmek istiyoruz. İyiyi ve kötüyü reddederek mükellefiyet duygusunu reddediyoruz. Fakat şundan gafiliz ki mükellefiyet duygusunu görmezden gelirse, şüphesiz artık insanlar için beyinleri ve kitapları dolduran hiçbir yüce kavram kalmayacaktır.

Ey ihtiyar, senin hakkında aklı yargular ve kavramlarla sonuca varmak istediğimizde seni reddetmek için ne safsatalar örmüyoruz, seni kör etmek için ne demagogiler yapmıyoruz ki.

Pişmanlık, utanç ve hayıflanmak senin geçmiş varlığını haber vermekte ve açıkça bize şöyle demektedir:

İrmağın kenarında susuz o kadar uyudun

Ki ırmağından hayat suyu akıp geçti.

Biz biliyoruz ki, tam ihtiyar anları az bulunan fırsatlardır.

Bizim işlerimizin çoğunu zorunluluk, ikrah, icbar ve bağımlılığın kuşattığını biliyoruz.

İhtiyarın hassas ve zarif alevinin, içsel ve harici fırtınalar karşısında dayanacak gücünün olmadığını bilincindeyiz.

Bizim ruhumuzun daima akan ırmağı, çoğunlukla bulanık ve karanlıktır veya bu esrarengiz ırmağın coşkun dalgaları o kadar belirsiz ve karanlıktır ki orada "ben" in her türlü ihtiyar illetinden azat olduğu noktayı bulamıyoruz.

Nisbî illet [sebepe] ve maluller [sonuçlar] hiç ara vermeden hareket etmekte ve boşlukta bir yer işgal etmemektedirler ki belirli geometrik ölçümlerle yerlerini belirleyip birbirinden ayırt edebilelim.

İllet ve malullerin öncül ve artçıl oluşları, etken ve edilgenlikleri, bilinç altından bilinç üstüne akışları ve tersine dönüşleri, isteme ve karar verme gerekçeleri o kadar gizemli bir içsel harekete sahipler ki sonuçta beraklılığı bulanıklıktan ve karanlığı aydınlıkta ayırt edemiyoruz.

Ancak bu gizemli ortamda bile şu kadarını idrak edebiliyoruz ki, bazen "ben" kendindedir ve bazen de "ben" kendini kaybetmiştir.

İhtiyarımızın olduğu an kendine malik olduğu ve kendini kaybetmediği andır.

Ey varlık dünyasının ilâhı, ey gizlileri ve açıkları bilen, ey ruhumuzun tufanlarının dalgalarına mutlak nazır olan, bize ayırt etme gücü ver ki zorunluluğu ve ihtiyarı tanımada şaşkınlığa düşmeyelim ve "ben" i icbar ve ikrah fırtınalarının önünden kurtaralım.

**Allah'ım, beni nefsin zilletinden uzak
et, şüphe ıstırabından ve şirk pisliğinden
temizle.**

İnsanın en kötü düşüşü "kendi" alçaklığını ve aşağılığını hissetmediği andır. Zira bu his, ulaşılması istenen bir ideal olmaksızın oluşmaz. Bu yüzden bu dünyada hiçbir ideale sahip olmayanlar için, ne bir çöküş, ne de bir yüceliş söz konusu olabilir.

Onlar için ne iyilik, ne de kötülük vardır. Adeta onlar bu tekamül dünyasında yaşamıyorlar. Hiçbir şeyi umursamazlar, tüm hakikatlerden yüz çevirirler doymak için bir av peşindeler sadece.

Öyleyse bu dünyada ömrü boşa harcamamak için bir ideale muhtacız. Bu idealin gerçekleşebilir olması gerekir ve onu elde etmek için çaba harcamalıyız. İşte böyle bir ideale ulaşmakta kusur edilirse zillet ve alçaklık getirir, onu elde etmek için çalışmak ta yüceliş ve tekamül kazandırır.

Bizim ruhumuzun en kötü hastalıklarından bir diğeri de şüphe ve tereddüttür. Şüphe ve tereddüt, insan ruhunun direncini ve dengesini bozmaktadır.

Şüphenin konusuna göre muhtelif şekillerde ortaya çıktığını göz önünde bulundurmak gerekir.

Şüphe bazen, önemsiz bir konuda ortaya çıkar, o konu maddî de olabilir manevî de. Şüphe hastalığı bu tür durumlarda insan ruhunun kendi sıradan hareketlerini felç edecek ölçüde şiddetli ve çetin değildir.

Bazı durumlarda ise insanın hayatıyla ilgili önemli meselelerde ortaya çıkar. Bu durumda şüphenin devam etmesi, insanın hayatını tehlikeye düşürecek ölçüde ruhî hastalığın şiddetlenmesine sebep olur.

Bu dünyada bir amaç üzere yaşamak isteyen insanlar için mutlak yaratıcı konusundan daha önemli bir şey yoktur. Bu konu bilinçli bir insan için şüpheli bir mesele

olursa, insan işkence verici bir hastalığa müptela olacaktır.

Allah'ım! Senden yardım istiyorum, bana yardımcı ol. Sana güvenip sana tevek-kül ediyorum, beni kendime bırakma. dileğim sanadır, beni meyus etme. Yönelişim senin fazlına ve ihsanındır, beni mahrum edip ümitsizliğe düşürme.

Allah'ım! Ben sana aidim beni kendinden uzaklaştırma; dergahına durdum beni dışlama.

Temiz Rabbim, şefkatli Rabbim! Ben sana aidim, beni dergahından uzaklaştırma. Engin varlık okyanusunda bir damla olsam da sonuç itibariyle bir zerre olarak senin parlayan güneşine aidim. Bununla da tüm varlık dünyasına karşı övünüyorum. Senden olup sana doğru olan okyanusun bir damlasıyım. Engin fezada, parlak güneşinin aşkıyla sana doğru hareket eden küçük bir zerreyim.

Sevgi güneşin bir zerreye yansıyor olsa

Raksa gelip tüm varlığa karşı övünen olur.

Ey Rabbim! Hayatım boyunca yollarda, maksada ulaşmak için binlerce kapı çaldım. Fakat hiçbir huzur ve mutluluk verici ses kulağıma gelmedi. Cevap alamadığım her kapıyı çalışımda, başka bir kapıyı çalarsam maksadımın menziline ulaşabileceğimi sandım. Fakat her kapı açılınca karşımda korkunç çöllere ve büyülü ormanlar gördüm.

Ta ki senin dergahının kapısını çaldım bu kapı yüzüme açıldıktan sonra artık başka bir yere gitmeyeceğim. Burası benim nihaî hedefimdir. Tüm hak ve haki-kat yolları bu dergaha çıkmaktadır.

Manastırdı yerim, ayağım haremine ulaştı.

Binlerce kapı çaldım, Kibriya kapısını buldum ben
Varlık ayağımı senin kadim dergahına koydum
Şuhud ilmini Allah'ın dergahında buldum ben.

Burası, melekut iffetlilerinin itikafa çekildikleri ha-
remi eşigidir. Bu eşige kendisini ulaştırın kimse için
reddedilmek ve kovulmak yoktur.

**Allah'ım! Senin rızan, hatta senden bir
sebeple olmaktan daha yücedir. Senin rı-
zanın sebebinin benden olması düşünü-
lebilir mi?**

**Sen kendi zatından bile menfaat edin-
meyecek kadar münezzehsin, benden sa-
na bir menfaat gelmesi düşünülebilir mi?**

Razı olmak, mutluluk ve hoşnutluk, varlığın ihtiyaç-
larının ve isteklerinin karşılanması sebebiyle ortaya çı-
kan bir duygudur, bu da o varlığın kendi ihtiyacının ve
isteğinin giderilmesini gerektirir. İster bu ihtiyaç o var-
lığın kendisi tarafından giderilsin, isterse başkaları tara-
fından giderilsin durum değişmez.

Rabbimizin pak zatı, bir konuya ihtiyaç duymaktan,
onu istemekten ve bunların giderilmesi durumunda da
razı olup huzura ermekten münezzehdir.

İşte bununla senin mutlak istiğnanı ve ihtiyaçsızlı-
ğını kavramış oluyoruz.

Şimdi senin mutlak ve zatî istiğnanı dikkate alarak
kendi muhtaçlığımı görüyorum. Şunu hissediyorum ki
her türlü çalışma ve çabamızın neticesi, kendimize ait o-
lacaktır ve bunun, senin yüce makamına en küçük bir
etkisi bile olmayacaktır.

**Rabbim! Kaza ve kader beni arzulara
zorluyor. Heva ve heves, şehvetin güçlü
halatlarıyla beni esir ediyor. Yardımcım**

**ol, bana yardım et ve basiret ver bana.
Fazlın ve ihsanıyla beni müstağni kıl ki
başkalarından istemeğe ve dilemeğe ih-
tiyacım kalmasın.**

Kaza ve kaderin hâkimiyet alanında yer alan varlıkların birbirine bağlı halkaları, içimde emeller ve arzular yaratıyor.

Yarın o somut etkenlerden dolayı muradıma erişeceğim diyorum. Eğer falan işi yaparsam, istediğim şeyi elde edeceğim diyorum. Geçmişte başarılı olmamı sağlayan hususların benzerini, gelecek için de tasavvur edip, bu etkenlerin amaca ulaşmak için tekrar kullanılabilceğini hesap ediyorum.

Nice uzun ve uzak arzular ve nice gerçekleştiremeyeceğim ama kafamda hayal ettiğim emeller?

Binlerce defa yazıklar olsun ki, bir kez kendime gelip de bir an olsun şöyle diyemiyorum:

Gönlün arzular evi olmuş, zehirdir arzular.

Öldüren zehri niçin merhem diye gönlüne sürüyorsun?

Peki niçin oturup kaza ve kaderin ne getireceğini bekleyeyim?

Kader zincirinin halkalarından biri bir gün benim isteklerimin gerçekleşmesine yardımcı olacak diye diz çöküp kendimi yaşam değirmeninin altına niye atayım ki?

Çalışma ve faaliyetlerimle kaza ve kaderin yazgısını benim ihtiyarî faaliyetlerimle ilişkili olduğu ölçüde tayin eden ben değil miyim?

Bu arzularla yetinen kimse ve olayların akışına kendini bırakmak tıpkı korkunç bir sel yatağına ev kurup şöyle demek gibidir: "Sel taşıp bana doğru akınca beraberinde bir tahta parçası getirecek ve ben de o tahta parçasına tutunup kurtulacağım."

Eğer akıllı olursam, eğer kendi varlığımın konumunu hakikaten bilirsem, bu sel yatağından dışarı çıkarım, kendi kaza ve kaderimi bu yıkıcı sel yatağından uzak bir yere yerleştiririm.

Bir taraftan kaza ve kaderin ne getireceğini bekleyişim diğer yandan da şehvetin güçlü çekim alanında oluşum beni öylesine esir etmiş ki özgür düşünüp, özgür davranamıyorum.

Allah'ım, bu uzun ve uzak arzular içinde olan benim. Bu hayvanî şehvet bağlarının esiri olan da benim.

Gerçeklerden neden bu kadar kaçtığımı bilmiyorum. Niçin ömrümün çoğunu gerçek ilkeler olmaksızın geçirdiğimi de anlayamıyorum.

Yarın ecel kapıdan girecek, ölüm elçisi yakamdan tutacak, vücudumun tozunu toprağını yokluk sahrasında havaya savuracak, çürümüş kemiklerim sabanla toprağı süren köylü çocuklarının oyuncağı olacak.

Yardım et, yardımcım ol, bana göreceğ göz ver. Bu sınırlı birkaç gün, sona ermeden önce, İnsanlık konumunun değerini bana tanı.

Allah'ım seni tanırsınlar diye nurunu velilerinin kalbine yansıtan sensin. Senden başkasını sevmesinler ve senden başkasına sığınmasınlar diye onların kalbinden ağyarı (başkalarını) uzak eden sensin.

Kalp senin sarayındır, kirlere uzak tutarım onu

Bu viranenin içinde misafirsin ama kimsin bilmiyorum.

Gerçek tanıma ve hakikî tevhit, senin lütfün ve inayetin ile gerçekleşir. Sen kendi nurunu Âdemoğullarının temizlerinin kalplerine yansıtırsın ve onları büyük tevhit ve marifet nimetlerinden yararlandırırsın. Onlar

çaba gösterirler ve vicdanlarını içsel kötülüklerden arındırır ve sen onlara yollarını gösterirsin:

"Ama bizim yolumuzda cihat edenleri, elbette kendi yollarımıza erİştireceğiz. Hiç şüphe yok ki Allah iyi davrananlarla beraberdir." (Ankebût, 69)

Onlar takva sahibi olup sonunda yüce ilim ve marifet makamına ulaştılar.

Evet onlar titiz bir muhasebeden sonra şu sonuca vardılar:

Senin dışında ne varsa, kalpten çıkarmak gerekir. Ve insanı kendine çeken tüm varlıklara şöyle seslendiler:

Bazen seni hatırlar gönlüm, bazen de onu
Git benim yanımdan, bir kalpte iki dost olmaz ki

Evet:

Sevgilinin cemalini kalbime nakşettiğim günden beri

Şunun bunun sevgisini bir anda gönlümden söktüm.

Onlar, dünyanın ve dünyada olanların temelsizliğinden korkuya kapıldıklarında onlara şefkat gösterip yardım eden sensin.

Birkaç süsün ve ziynetin ardına düştük
Gençlik çağında
Birkaç ilim ve defter aradık
Yaptık hesap
Bu dünyanın, ebter [sonu kesik] olduğunu anlayınca
Suya yapılmış resim gibi

Elimi her şeyden çekip Semender⁷ aradım
Ya Rab, yaverim oll

İnsan, düşünsel ve vicdanî olgunluk kazanmamışsa, bu tabiat dünyasının çeşitli varlıkları ona çekici gelebilir. Tıpkı sokak ve pazara yeni adım atmış çocuk gibi her şey ona çekici gelir ve her şey onu şaşkınlığa sevk eder ve tüm şahsiyetini çekici bir varlıkla birlikte yorumlar. Evet, çocuk kendine uygun oyuncaklarla oyalanır ve kendini kaybeder daha sonra zekâsı gelişip olgunlaştıkça hayatın hakikatleri, ona daha ciddi gözükmeye başlar. Kendi hayatını bu hakikatlerle ilişkili görünce artık bu oyuncaklarla oyalanmaz. Bunlar artık onun için anlamsız eşyalar hâline gelmeye başlar.

Hayatın daha yüksek derecelerine adım attığında, özellikle ilim ve araştırmalarla uğraşan biri olduğunda bu çocukça oyun ve eğlence araçları ona sıkıntı verir. Zira artık yüksek matematik problemlerini çözmek, karmaşık ekonomik meselelerini çözümlene yollarını araştırır veya toplumsal şahsiyet elde etme aşamaları boyunca karşılaşılan diğer meseleler ve bunların hepsinden çok daha üstün olarak insanlara liderlik etme makamında olmak, çocukluk döneminin oyalanma araçlarını onun için anlamsız hâle getirir ve sonuçta hayatın yüce hedeflerine ulaşması sırasında vaktini alacak olan bu araçlarla uğraşmaktan şiddetle uzak durur.

Ey kerem sahibi, bu dünya tıpkı bir ağaç gibidir
Biz ise onun üstündeki yarı ham meyveler gibiyiz
Sıkı tutunur ham olanlar ağaç dallarından
Çünkü ham olunca kak olmaya yaramaz onlar.
Olgunlaşınca tatlandırır olur ağızları
İşte o zaman gevşer tutunduğu mülk-i cihandan.

7- Efsanevî ateş kuşu [çeviren]

Bilinçli insanların hâli böyledir işte.

Zira bu dünyanın durumunu olduğu gibi görünce anlıyorlar ki: Bu fenomenlerden hiçbiri, tüm çeşitliliğine ve yaygınlığına, tüm celaline, cemaline ve faaliyetlerinin sınırsızlığına rağmen ruhu doyuramaz.

Binaenaleyh, hayatı düzenlemek için büyük bir çaba ve gayretle çalışmaktadırlar ve ruhun tabiat ötesi faaliyetlerine verdikleri önem kadar yaşam şartlarını oluşturmak ve düzenlemek konusunda da gösterirler. Zira "ben" in iki yüzü (tabii ve tabiat ötesi) uyum içinde olmaksızın itidal (denge) hasıl olmayacaktır. Ruhun sınırsız faaliyetlerini doyurabilecek olan ruhun nihaî idealine kavuşmanın mukaddimesi de işte budur.

Onlar için senin azametinden nişaneler ortaya çıkınca, onlara yol gösterirsin.

Yürümek azmi yolcuyla şeyda ederse
Acaba hedef, yolcu bulabilir mi?

Onlar varlık dünyasının hakikatlerini tanımak ve onların tümünün senin azametine dayalı olduğunu idrak ederek senin kudret ve hâkimiyet alanına adım attılar. Onların elinden tuttun ve onları tabiat ötesine yönlendirdin. Sınırlı birkaç sokaktan ihlas ve temiz niyetle geçtiler. Aşkın yedi şehrinin kapısını onlara açtın. Gönül evlerini heva ve heves pisliklerinden temizlediler, sen ise o karanlık evlere kendi nurunu yansıttın.

Seni kaybedenin bulacak neyi vardır ve seni bulanın kaybedecek neyi vardır?

Bizim için yaşam boyunca çok ilginç ve dikkat çekici unsurlar vardır.

Servet, şöhret, makam, her türlü emel ve arzuya ulaşma, rahatsız edici etkenlere galip gelme, iç güdülerini tatmin etme genel olarak, şahsiyet kazanmak ise özel

olarak bizim için son derece ilginç ve dikkat çekici şeylerdir.

Bunların tümü, bizim hayatımızın meziyetleridir. Onlara ulaşma yolunda ne fedakarlıklara katlanmıyoruz ki! Bunların her biri, ihtiyarî veya zorunlu olarak bizim büyük ruhumuzu bütünüyle satın alabilir ve bizim değerli ömrümüzü kendinde helak edebilir. Öte yandan bu hususlar, itidal ve kanun sınırlarında bireysel veya toplumsal yaşantımız için zarurîdir veya zarurete yakındır. O hâlde ne yapmak gerekir?

Acaba bizim yüce ruhumuz bu işlerle meşgul olmalıdır diye bir köşeye oturup, hayatımızı atalet içinde boşuna mı geçireceğiz ve bırakalım ne olursa olsun mu diyeceğiz? Rahatsız edici insanî ve tabii etkenler, hayatımızı bozup dağıtsın mı? Yoksa hayatta başarılı olmak için bireysel ve toplumsal haysiyetimizi kazanmak için bunları tahsil ve tanzim ederek çalışalım mı?

Şimdiye kadar insanların çoğu, hatta bazı mütefekkirler veya mütefekkir geçinenler, bu iki sorunun altından kalkabilmiş değiller. Onlar, bizim bunun ikisinden birini seçmemiz gerektiğini sanıyorlar: Ya hayatın kavga dolu alanında mücadele edip hayatı sürdürmek için yarımadadaki şeyleri elde etmek veya tabii hayata ilişkin tüm fenomenlerden uzak durarak ruha yönelip onunla uğraşmak!

Bu yanlış algılama, yüzyıllar boyunca insanlığı hakikatleri idrak etmekten aciz kılmış ve bu sahte çelişkinin yükü altında insanları iki büklüm etmiştir. Zaman zaman bu büyüü ve anlamsız hayatın koşuşturması içinde nefes nefese kalmıştır. Peki biz düzenli bir hayat kurmak için çaba göstermeyi, ruhun yetiştirilmesinin yüce bir aracı hâline getiremez miyiz? Peki biz maddî ve manevî hayatı uyumlu hâle getirebilmek için ilim ve teknoloji elde etmeyi ilâhî bir emir olarak adlandırıp ruhu geliştirici bir şey olarak göremez miyiz? Maddî ve mane-

vî hayatımızı dünyanın yaratıcısının istediği şekilde devam ettirmemiz bakımından üniversite, fabrika ve mabedin birbirinden farkı var mı?

Elbette ki yoktur, Mesele şudur ki üniversitenin ve fabrikanın sebebine ve sonucuna tıpkı bir put gibi tapmayalım, onlara âşık olmayalım, hayatın nihaî hedefini onlardan ibaret görmeyelim ve şunu bilelim ki bunların hayatımızda kendine münhasır yerleri varsa da bunlar bir hedef değil, birer araçtır. İşte burada bilinçli ve aydın insan için çelişkiler ve tenakuzlar yok olmakta ve gerçekler bir bütün olarak ortaya çıkmaktadır.

Allah'ı gören ve "ben O'na mensubum" diyen biri için şu nokta sabit olmaktadır: O'nun meşiyetinin gereği, temiz bir hayat yaşamak, bilmekten, yapabilmekten ve o yolda adım atmaktan ibarettir. Varlığın değerli cevherini atıl ve batıl ederek kaybetmek değil.

Ama eğer biz mutlak yaratıcıya yönelmez ve kendi varlık konumumuzu ona ait kılmazsak, kendimizi her türlü ilâhî muhasebeden azade görürsek nasıl bir gerçeklik elde edebiliriz ki?

Evet yalnızca yiyip içip zevk almışız, murat atını birkaç gün koşturmuşuz, gerektiği, hatta gerekmediği zaman başka hayatlara taşkınlık etmiş, tıpkı yırtıcı bir hayvan gibi saldırmış, parçalamış, yemiş, mutlu olmuşuz demektir.

Ey bilen ve şefkatli Allah'ım, sana sahip olan, her şeye vesile gözüyle bakacak ve onların tümüne sahip olacaktır. Onların yok olması gibi bir şey artık düşünülemez ama seni kaybeden biri, her şeyden yoksundur sahip olsa bile ve hiçbir şeyin ona faydası dokunmayacaktır.

Gerçekten hayatımız acınacak durumda...

Çocuksu hâlimizle çocuklara üstat olduk

Birkaç hocalıkla kendimizi mutlu ettik.

Sözün sonunu dinle ki elimize ne geçti?
Topraktan kalktık ve rüzgara savrulduk!

**Seni, senin dışındakilere değişenler me-
yus olmuştur. Senden başkasını, değiş-
ken varlıklar içinden arayanlar ise, zarar
etmiştir.**

Ya Rab, senin dışındakilerin gönlümdeki gamını
Kaldır; zira bunlar bize faydasız hasılattır.

Varlık dünyasının renkli ve aldatıcı suretleri, kısa bir süre bizi kendisine çeker. O sırada daha çekici bir suret, ruhumuzdaki önceki resmi yok eder ve onun yerine bizi kendisine çeker. Aynı şekilde her gün bize bir güzelin ardından daha güzeli gelir. Tıpkı odunları daha iyi kessin diye marangozun testeresine sürülen yağ gibi ömrümüzü hızlı bir şekilde keser bitirir.

Dikkatli bir gözle baktığımızda görüyoruz ki, tüm aldatıcılıkların, başına buyruk olmaların ve çocuksu oyunların tek bir sebebi vardır. O da ömrümüzü baştan başa kuşatan kendine tapınmadır.

Allah'ım, inayet buyur da bizi kendimize tanı. Kendi değerimizi bize bildir. Ta ki böylece kendimize ne kadar değer vermemiz gerektiğini anlamış olalım. Bizim kabiliyetimiz nedir? Varlık dünyasındaki gerçek konumuz hangisidir?

Bu kendine tapınmadır bizi putperestliğe sürükleyen.

Bu kendine tapınma, bizi kendi varlığımızı gerçek bir şekilde değerlendirmekten alıkoymaktadır. Evet:

Kolay kolay kendinden aman bulmayacaktır

Bu şevk şerbeti hiç bedava bulunmayacaktır.

Sevenlerin can meyinden bir yudum

Yüz bin can versen de bulunmayacaktır.

Zannetme ki o dünyadan korkuyorum
Ölümden ve can vermekten korkuyorum.
Ölüm haktır ben neden korkayım ki
Ben kendime tapanım, işte ondan korkuyorum.

Bu dünyada her sabah küçük bir kurtçuk gibi kımıldayan bu naçiz varlığın tapınılmaya değer nesi vardır? Bu varlık, gelip geçici heva ve heveslerin esiridir. Her saat yeni bir şekle aldanır. Bunun tapınılmaya layık ne değeri olabilir ki?

Ne kadar acı ve ne kadar üzüntü vericidir ki bu naçiz varlığa tapınmayı, müstağni, mutlak kadir, bilen, ezelî ve ebedî Allah'a tapınmaya bedel tutuyoruz. Hâlbuki bizim varlığımızın tümü onun muhasebesi altındadır.

Senden başkasına nasıl ümit bağlanabilir, hâlbuki senin ihsan sıfatın değişti-rilemez.

İhtiyaç elini bir ilâha uzatacak isen öylesine uzat ki

O rahimdir, kerimdir, bağışlayıcı ve sevendir.

Hayatımızın hiçbir anında kendimizi mutlak kemalde göremeyiz. Maddî ve manevî kusurlar bizi çeşitli şekillerde ihata etmiştir. Varlığımın bu durumuyla yetinecek olursam benimle hayvan arasında ne fark kalır? Ama içime baktığım zaman görüyorum ki: Kemale ulaşma istidadı ve var olan kusurlarımdan kaynaklanan, kusurlar ve kemal arayışı arasında sürekli gizli bir mücadele bulunmaktadır. Bana bu mücadelede rehberlik edecek olan kimdir?

Kim benim kalbime güç telkin edecek ve bu savaşta beni zafere ulaştıracak?

Ona elimi uzatıp, ondan kuvvet talep edeyim: Sen ey kemalin gayesi! Sen ey cana kuvvet bahşeden! Sen ey

varlıkları kemale yönelten, yol gösterip hareket ettiren!
Bana güç ver ve rehberlik et.

Ey dostlarına ünsiyet ve sevgi lezzetini tattıran!

Celal ve cemal dergahının âşığı, senin sevginin lezzetini tadınca hayatlarının her anı anlatılmaz bir haz kazanır. Korku, boşluk , ümitsizlik, asla onların varlığına galip gelemeyecektir.

Onlar senden aldıkları ünsiyet ve ülfetle, ruhun madde ile mücadelesini yüksek bir uyuma ve hayatın can yakan acılarını, ruh okşayan bir tatlılığa dönüştürürler.

Evet:

Her baktığımda yüzünün cilvesi gözümde geçer
Her baktığımda öncekinden daha güzel görürüm

Birçok kişi, madde dünyasının güzelliklerine tapınarak tekrararlardan nefret etme hastalığının işkencesine müpteladır. Tabiat dünyasının çekici fenomenlerinden yararlanmadaki tekrar, ruhu yenilikçi akımlardan alı koymakta ve yıpratmaktadır.

Bundan daha da ilginç olanı, onlara birazcık yöneldiğinde bazen yersiz bir gülüşle, bazen de yakıcı ama yersiz gözyaşlarıyla birlikte olan hayatın altın kadehini, onun yanına koymakta ve o altın kadehin meyle dolu olmadığını ve yalancı lezzet hislerinin onların ömrünün sayfalarını son yaprağına kadar çevirdiğini hissetmektedirler.

Gelin kendi hayatımızın lezzetlerini, Allah'ın ünsiyet ve ülfet lezzetleriyle uyumlu kılalım.

Kimi zaman tüm varlığımızı kaplayan ve elde edilmiş milyonlarca lezzeti mahveden , bazı acıları bir çeşit yıkım farz edelim ki onun ardından ruhun engin sahnesinde eskisinden daha görkemli bir saray kurulacaktır.

Sen sevdiklerine kendi heybetinden elbiseler giydirdin, onlar da senin karşında eğildiler.

Azametini, celalini ve heybetini onlara gösterdin. senin meşiyetine muhalefet hissi onları endişelendirip mustarip etti. Bunu telafi etmek için günahları ve çirkinlikleri, senin cemalinden bir ışık olan ruhun tabiatına yakıştırmadılar, binaenaleyh tövbe ve istiğfar ile sana yöneldiler.

Şefkatli Allah'ım, günahlar ve çirkinlikler, bizim temiz ruhumuzu kirletmekte ve bizi yaratılış gayesinden uzaklaştırmaktadır. Bununla birlikte ruhun yaratılış düzenini o kadar esnek yarattın ki gerçek bir tövbe ve pişmanlıkla ruh adeta hiç günah işlememiş gibi eski temiz hâline dönmektedir.

Bu, bizim ziyan içindeki ruhumuza giren ve bizi kemale doğru hareketimizde takviye eden bir başka güçtür.

Allah'ım! bize tövbe edip geri dönme gücünü inayet buyur ve bizi cehalet ve masiyet karanlığında kendi başımıza bırakma.

AREFE DUASI

- Tam Metin -

Arefe Duası'nın Arapça Metni

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَيْسَ لِقَضَائِهِ دَافِعٌ، وَلَا لِعَطَائِهِ مَانِعٌ،
وَلَا كَصُنْعِهِ صُنْعُ صَانِعٍ، وَهُوَ الْجَوَادُ الْوَاسِعُ، فَطَرَ أَجْنَاسَ
الْبَدَائِعِ، وَأَتَقَنَ بِحِكْمَتِهِ الصَّنَائِعِ، لَا تَخْفَى عَلَيْهِ الطَّلَائِعُ، وَلَا
تَضِيعُ عِنْدَهُ الْوَدَائِعُ، جَازَى كُلَّ صَانِعٍ، وَرَأَيْتُ كُلَّ قَانِعٍ،
وَرَاحِمُ كُلِّ ضَارِعٍ، وَمُنْزِلُ الْمَنَافِعِ وَالْكِتَابِ الْجَامِعِ، بِالنُّورِ
السَّاطِعِ، وَهُوَ لِلدَّعَوَاتِ سَامِعٌ، وَلِلْكَرْبَاتِ دَافِعٌ، وَلِلدَّرَجَاتِ
رَافِعٌ، وَلِلْجَبَابِرَةِ قَامِعٌ، فَلَا إِلَهَ غَيْرُهُ، وَلَا شَيْءَ يَعْدِلُهُ، وَلَيْسَ
كَمِثْلِهِ شَيْءٌ، وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ، اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ، وَهُوَ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

Arefe Duası'nın Anlamı

Galib Esedî'nin Bişr ve Beşir adındaki iki oğlu şöyle rivayet etmişlerdir: Arefe günü (Arafat'ta) İmam Hüseyin'in (a.s) huzurundaydık. İmam, gayet huşu ve vakarla ailesi, çocukları ve hizmetçilerinin beraberinde bulunduğu çadırından dışarı çıktı. İmam Arafat dağının sol tarafında durdu ve yüzünü Kâbe'ye çevirerek yiyecek isteyen bir sail/dilenci gibi ellerini yüzünün hizasına kadar kaldırarak şu duayı okumaya başladı:

Hamt Allah'a mahsustur; öyle bir zattır ki O'nun hükmünü geri çeviren, verdiğini engelleyen olmaz. Hiçbir sanatkârın yaptığı O'nun yaptığı şey gibi değildir. O'dur büyük cömert. Her çeşit mahluk yarattı. Hikmetiyle yarattıklarını sağlam kıldı. Hiçbir sır O'na gizli kalmaz. O'nun katında emanetler (ameller) asla zayi olmaz. Herkesi yaptığına karşılık mükafatlandıran; kanaat edenin işini düzene koyandır; kendisine yakarana merhamet eden, -kullarına- yararlı şeyleri ve kapsamlı Kitab'ı (Kur'ân'ı) yayılan nuruyla indirendir. Duaları duyan (kabul eden), kederleri gideren, dereceleri yükselten ve zorbaların kökünü kazıyandır. O'ndan başka ilâh yoktur. Hiçbir şey O'na denk olamaz. Eşi ve benzeri yoktur. İşıttir, görendir, latif ve habirdir (hiçbir şey O'na gizli kalmaz ve her şeyin inceliğinden haberdardır, ağâhtır).

اللَّهُمَّ إِنِّي أَرْغَبُ إِلَيْكَ، وَأَشْهَدُ بِالرُّبُوبِيَّةِ لَكَ، مُقِرًّا بِأَنَّكَ
 رَبِّي وَإِلَيْكَ مَرَدِّي، إِبْتِدَأْتَنِي بِبِنِعْمَتِكَ قَبْلَ أَنْ أَكُونَ شَيْئًا مَذْكُورًا،
 وَخَلَقْتَنِي مِنَ التُّرَابِ. ثُمَّ أَسْكَنْتَنِي الْأَصْلَابَ، أَمِنًا لِرَيْبِ الْمُنُونِ،
 وَاخْتِلَافِ الدُّهُورِ وَالسِّنِينَ، فَلَمْ أَزَلْ ظَاعِنًا مِنْ صُلْبِ إِلَى رَحِمٍ،
 فِي تَقَادُمٍ مِنَ الْأَيَّامِ الْمَاضِيَةِ، وَالقُرُونِ الْخَالِيَةِ.

لَمْ تُخْرِجْنِي لِرَأْفَتِكَ بِي، وَلُطْفِكَ لِي، وَإِحْسَانِكَ إِلَيَّ، فِي
 دَوْلَةِ أَيْمَةِ الْكُفْرِ الَّذِينَ نَقَضُوا عَهْدَكَ، وَكَذَّبُوا رُسُلَكَ، لِكِنَّكَ
 أَخْرَجْتَنِي لِلَّذِي سَبَقَ لِي مِنَ الْهُدَى، الَّذِي لَهُ يَسَّرْتَنِي، وَفِيهِ
 أَنْشَأْتَنِي، وَمِنْ قَبْلِ ذَلِكَ رُوِّفَتْ بِي بِجَمِيلِ صُنْعِكَ، وَسَوَابِغِ
 نِعْمِكَ، فَأَبْتَدَعْتَ خَلْقِي مِنْ مَنِيِّ يُمْنِي، وَأَسْكَنْتَنِي فِي ظُلْمَاتِ
 ثَلَاثِ، بَيْنَ لَحْمٍ وَدَمٍ وَجِلْدٍ، لَمْ تُشْهِدْنِي خَلْقِي، وَلَمْ تَجْعَلْ إِلَيَّ
 شَيْئًا مِنْ أَمْرِي.

ثُمَّ أَخْرَجْتَنِي لِلَّذِي سَبَقَ لِي مِنَ الْهُدَى إِلَى الدُّنْيَا تَامًّا سَوِيًّا،
 وَحَفِظْتَنِي فِي الْمَهْدِ طِفْلًا صَبِيًّا، وَرَزَقْتَنِي مِنَ الْعِذَاءِ لَبَنًا مَرِيًّا،
 وَعَطَفْتَ عَلَيَّ قُلُوبَ الْحَوَاضِنِ، وَكَفَّلْتَنِي الْأُمَّهَاتِ الرَّوَاحِمِ،
 وَكَلَّأْتَنِي مِنْ طَوَارِقِ الْجَانِّ، وَسَلَّمْتَنِي مِنَ الزِّيَادَةِ وَالنَّقْصَانِ.

Allah'ım! Ben sana yöneliyorum; rabbaniyetine şahadet ediyorum ve ikrar ediyorum ki Rabbim sensin, dönüşüm sanadır; ben anılacak bir şey değilken kendi nimetinle beni var ettin. Beni topraktan yarattın; sonra beni sulplere yerleştirdin. Beni -varolmamı engelleyebilecek- her türlü vakıa, asırların ve yılların değişiminden ve olaylarından korudun. Böylece geçmiş günlerde ve asırlar boyu beni baba sulbünden anne rahmine aktardın.

Bana karşı şefkat, lütuf ve ihsanıyla davranıp, senin ahdini bozan ve peygamberlerini yalanlayan küfür ve dalalet önderlerinin saltanat sürdükleri bir zamanda dünyaya getirmedin. Sen beni, senden şefkat ve bana da lütuf olsun diye, hidayette benden öne geçenlerin (Hz. Muhammed'in -s. a.a-) zamanında dünyaya getirdin, hidayetini bana kolaylaştırdın ve bu hidayetle beni yoğurdun. Bundan önce de, güzel yaratılışın ve bol nimetlerinle bana şefkat gösterdin. Beni -ikinci merhalede- nutfeden yarattın. Et, kan ve deriden ibaret olan üç zulmet arasına yerleştirdin. Yaratılışımı bana göstermedin ve bu hususta bana hiçbir şey bırakmadın.

Sonra beni, önceden gerçekleştirdiğin hidayet için tam ve mükemmel bir yaratılışla dünyaya getirdin. Beşikte küçük bir çocuk iken beni her türlü tehlikeden korudun. Beni, en temiz gıda maddesi olan anne sütüyle rızıklandırdın. Dadıların kalplerini bana şefkatli kıldın. Şefkatli annelerle beni her türlü tehlike ve cinlerin nüfuzundan korudun. Beni kusur ve noksanlıktan salim kıldın.

فَتَعَالَيْتَ يَا رَحِيمُ يَا رَحْمَنُ، حَتَّى إِذَا اسْتَهَلَّتْ نَاطِقًا
بِالْكَلَامِ، اْتَمَمْتَ عَلَيَّ سَوَابِغَ الْإِنْعَامِ، وَرَبَّيْتَنِي زَايِدًا فِي كُلِّ
عَامٍ، حَتَّى إِذَا اكْتَمَلَتْ فِطْرَتِي، وَاعْتَدَلْتُ مِرَّتِي، أَوْجَبْتَ عَلَيَّ
حُجَّتَكَ، بَانَ الْهَمَّتَنِي مَعْرِفَتَكَ، وَرَوَّعْتَنِي بِعَجَائِبِ حِكْمَتِكَ،
وَأَيَّقْتَنِي لِمَا ذَرَأْتَ فِي سَمَائِكَ وَأَرْضِكَ مِنْ بَدَائِعِ خَلْقِكَ،
وَنَبَّهْتَنِي لِشُكْرِكَ وَذِكْرِكَ، وَأَوْجَبْتَ عَلَيَّ طَاعَتَكَ وَعِبَادَتَكَ،
وَفَهَّمْتَنِي مَا جَاءَتْ بِهِ رُسُلُكَ، وَيَسَّرْتَ لِي تَقَبُّلَ مَرْضَاتِكَ،
وَمَنَّتَ عَلَيَّ فِي جَمِيعِ ذَلِكَ بِعَوْنِكَ وَلُطْفِكَ.

ثُمَّ إِذْ خَلَقْتَنِي مِنْ خَيْرِ الثَّرَى، لَمْ تَرْضَ لِي يَا إِلَهِي نِعْمَةً
دُونَ أُخْرَى، وَرَزَقْتَنِي مِنْ أَنْوَاعِ الْمَعَاشِ، وَصُنُوفِ الرِّيَاشِ
بِمَنِّكَ الْعَظِيمِ الْأَعْظَمِ عَلَيَّ، وَإِحْسَانِكَ الْقَدِيمِ إِلَيَّ، حَتَّى إِذَا
اْتَمَمْتَ عَلَيَّ جَمِيعَ النِّعَمِ، وَصَرَفْتَ عَنِّي كُلَّ النَّقَمِ، لَمْ يَمْنَعَكَ
جَهْلِي وَجُرْأَتِي عَلَيْكَ أَنْ دَلَلْتَنِي إِلَى مَا يُفَرِّبُنِي إِلَيْكَ، وَوَفَّقْتَنِي
لِمَا يُزِلُّنِي لَدَيْكَ، فَإِنْ دَعَوْتُكَ أَجَبْتَنِي، وَإِنْ سَأَلْتُكَ أَعْطَيْتَنِي،
وَإِنْ أَطْعَمْتُكَ شَكَرْتَنِي، وَإِنْ شَكَرْتُكَ زِدْتَنِي، كُلُّ ذَلِكَ إِكْمَالٌ
لِإِنْعَمِكَ عَلَيَّ، وَإِحْسَانِكَ إِلَيَّ.

Şanın yücedir ey Rahim ve Rahman; konuşmaya başladığımda bana bol nimetlerini tamamladın, her geçen yıl beni daha ziyade terbiye ettin; yaratılışım kemale ulaşip aklım mutedil olunca, hüccetini bana farz kıldın; şöyle ki seni tanımayı kalbime ilham ettin ve beni kendinin acayip hikmetlerine hayran bıraktın. Gökte ve yerde yarattığın varlıklar hakkında beni bilinçlendirdin. Bana, şükürünü ve zikrini yerine getirmeği tembih ettin; sana itaat ve ibadet etmeği üzerime farz kıldın. Bana peygamberlerinin vasıtasıyla gönderdiğin hakikatleri anlama gücü verdin. Rıza ve teslim makamını kabullenmeyi (bu makama ulaşmayı) bana kolaylaştırdın. Bu hususlarda, bana yardım edip lütufta bulunarak üzerime minnet bıraktın.

Sonra beni en üstün topraktan yaratınca, benim için sadece bir çeşit nimete razı olmadın; en yüce lütufla ve sonsuz ihsanıyla çeşitli geçim vesileleri, nimet ve yiyeceklerle beni rızıklandırdın. Bana tüm nimetlerini tamamlayıp benden bütün belaları uzaklaştırdığında yine de cehaletim ve sana karşı cüretim, beni sana yaklaştıracak vesileyi bana göstermene ve beni, katına yaklaştıracak şeye muvaffak etmene engel olmadı. Seni çağırdığımda bana icabet ettin, hacet istediğimde hacetimi verdin, sana itaat ettiğimde beni mükafatlandırdın, şükrettiğimde bana nimetini artırdın. Bütün bunların nedeni bana nimetini tamamlayıp lütufta bulunmandır.

فَسُبْحَانَكَ سُبْحَانَكَ، مِنْ مُبْدِيٍّ مُعِيدٍ، حَمِيدٍ مَجِيدٍ،
تَقَدَّسَتْ أَسْمَاؤُكَ، وَعَظُمَتْ الْاَوْكُ، فَايُّ نِعْمِكَ يَا إِلَهِي أَحْصَى
عَدَدًا وَذِكْرًا، أَمْ أَيُّ عَطَايَاكَ أَقْوَمُ بِهَا شُكْرًا، وَهِيَ يَا رَبِّ أَكْثَرُ
مِنْ أَنْ يُحْصِيَهَا الْعَادُّونَ، أَوْ يَبْلُغَ عِلْمًا بِهَا الْحَافِظُونَ، ثُمَّ مَا
صَرَفَتْ وَدَرَّاتٍ عَنِّي اللَّهُمَّ مِنَ الضَّرِّ وَالضَّرَّاءِ، أَكْثَرَ مِمَّا ظَهَرَ
لِي مِنَ الْعَافِيَةِ وَالسَّرَّاءِ.

وَأَنَا أَشْهَدُ يَا إِلَهِي بِحَقِيقَةِ اِيْمَانِي، وَعَقْدِ عَزَمَاتِ يَقِينِي،
وَخَالِصِ صَرِيحِ تَوْحِيدِي، وَبَاطِنِ مَكْنُونِ ضَمِيرِي، وَعَلَّاقِ
مَجَارِي نُورِ بَصْرِي، وَأَسَارِيرِ صَفْحَةِ جَبِينِي، وَخُرْقِ مَسَارِبِ
نَفْسِي، وَخَذَارِيفِ مَارِنِ عَرْنِينِي، وَمَسَارِبِ سِمَاحِ سَمْعِي،
وَمَا ضَمَّتْ وَأَطَبَقَتْ عَلَيْهِ شَفْتَايَ، وَحَرَكَاتِ لَفْظِ لِسَانِي،
وَمَغْرَزِ حَنْكِ فَمِي وَفَكِّي، وَمَنَابِتِ أَضْرَاسِي، وَمَسَاغِ مَطْعَمِي
وَمَشْرَبِي، وَحِمَالَةِ أُمِّ رَأْسِي، وَبُلُوغِ فَارِغِ حَبَائِلِ عُنُقِي، وَمَا
اشْتَمَلَ عَلَيْهِ تَامُورُ صَدْرِي، وَحَمَائِلِ حَبْلِ وَتِينِي، وَنِيَاطِ
حِجَابِ قَلْبِي، وَأَفْلَازِ حَوَاشِي كِبْدِي، وَمَا حَوْتُهُ شَرَّاسِيفُ
أَضْلَاعِي، وَحِقَاقِ مَفَاصِلِي، وَقَبْضِ عَوَامِلِي، وَأَطْرَافِ أَنَامِلِي

t.me/caferilikcom

<https://t.me/caferilikcom>

www.caferilik.com

Sen her türlü kusur ve noksanlıktan münezzehsin, münezzehsin; varlıkları yaratan ve meydana getiren ve tekrar kendine döndüren sensin. Hamda lââyık olan sensin; şanın yücedir; isimlerin mukaddestir; nimetlerin büyüktür. Allah'ım! Hangi nime-tini sayabilirim, hangisini hatırlayabilirim?! Veya hangi bağışlarının şükrünü yerine getirebilirim?! Ey Rabbim! Senin bana verdiğin nimetler, sayanların sayıp bitiremeyeceği ve bilmek isteyenlerin bileme-yeceği kadar çoktur. Allah'ım! Benden giderdiğin ve uzaklaştırdığın zorluk, zarar ve ziyanlar, sahip oldu-ğum nimet ve afiyetten çoktur.

İlâhi! Ben imanımın hakikatiyle, kalbimde yer eden yakinle, ihlaslı tevhidimle, içimde saklı haki-katlerle, gözümün nurunun mecrasının bağlarıyla, anlımın hatlarıyla, solunum yolumun delikleriyle, burun kemiğimin yumuşak bölümüyle, kulak per-demin ses algılayan organıyla, dudaklarımın için-de gizli olan şeyle, dilimin ses hareketiyle, üst ve alt çenemin irtibat merkezleriyle, dişlerimin çıktığı yerlerle, yiyecek ve içeceklerimi tatma duyumla, beynimi kapsayan kafatasımla, boyun damarlarım-la, göğüs kafesimin kapsadığı organlarla, şah da-marımla, kalbimin perdesinin avizesiyle, ciğerimin kenarına bitişen parçalarla, kaburgalarımın kapsa-dığı şeylerle, kaslarımın bağlandığı yerle, faal uzuv-larımın açılıp kapanışıyla, parmaklarımın ucuyla,

وَلَحْمِي وَدَمِي، وَشَعْرِي وَبَشْرِي، وَعَصَبِي وَقَصْبِي، وَعِظَامِي
وَمُخِّي وَعُرُوقِي، وَجَمِيعُ جَوَارِحِي، وَمَا انْتَسَجَ عَلَى ذَلِكَ أَيَّامَ
رِضَاعِي، وَمَا أَقَلَّتِ الْأَرْضُ مِنِّي، وَنَوْمِي وَيَقْظَنِي وَسُكُونِي
وَحَرَكَاتِ رُكُوعِي وَسُجُودِي، أَنْ لَوْ حَاوَلْتُ وَاجْتَهَدْتُ مَدَى
الْأَعْصَارِ وَالْأَحْقَابِ لَوْ عَمَّرْتُهَا أَنْ أُودَى شُكْرَ وَاحِدَةٍ مِنْ
أَنْعَمِكَ مَا اسْتَطَعْتُ ذَلِكَ إِلَّا بِمَنْكَ الْمَوْجِبِ عَلَيَّ بِهِ شُكْرَكَ أَبَدًا
جَدِيدًا، وَتَنَاءً طَارِفًا عَتِيدًا، أَجَلٌ وَلَوْ حَرَصْتُ أَنَا وَالْعَادُونَ
مِنْ أَنَامِكَ، أَنْ نُحْصِيَ مَدَى إِنْعَامِكَ، سَالِفِهِ وَإِنْفِهِ مَا حَصَرْنَاهُ
عَدَدًا، وَلَا أَحْصَيْنَاهُ أَمَدًا.

هَيْهَاتَ أَنِّي ذَلِكَ وَأَنْتَ الْمُخْبِرُ فِي كِتَابِكَ النَّاطِقِ، وَالنَّبَأِ
الصَّادِقِ، وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا، صَدَقَ كِتَابُكَ اللَّهُمَّ
وَإِنبَاءُوكَ، وَبَلَّغْتَ أَنْبِيَآؤَكَ وَرُسُلَكَ، مَا أَنْزَلْتَ عَلَيْهِمْ مِنْ وَحْيِكَ،
وَشَرَعْتَ لَهُمْ وَبِهِمْ مِنْ دِينِكَ.

غَيْرِ أَنِّي يَا إِلَهِي أَشْهَدُ بِجَهْدِي وَجِدِّي، وَمَبْلَغِ طَاعَتِي
وَوُسْعِي، وَأَقُولُ مُؤْمِنًا مُوقِنًا، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا
فَيَكُونَ مَورُوثًا، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي مُلْكِهِ فَيُضَادَّهُ فِيمَا

etimle, kanımla, saçımla, derimle, asabımla, bağırsağımla, kemiğımla, beynimle, damarlarımla, tüm uzuvlarımla ve bebek oluşumdan itibaren oluşan uzuvlarımla, yeryüzünün benden aldığı şeylerle, uykumla, uyaklığımla, sükunetimle ve yine rüku ve secdelerimin hareketleriyle şahadet ediyorum ki, eğer asırlar boyu yaşasam ve senin nimetlerinden birinin şükrünü yerine getirmeye çalışsam, yine buna gücüm yetmez; bunu ancak senin lütfünle yerine getirebilirim ki bunun kendisi de yeni, ebedi ve köklü bir şükrü gerektirmektedir.

Evet, ben ve nimetlerini sayanlar senin geçmiş ve gelecek nimetlerini saymaya veya nimetlerinin zamanlarını hesaplamaya çalışsak hiçbir zaman sayamayız. Ben kim, senin nimetlerini saymak kim? Oysa sen konuşkan Kitabında ve sadık haberinde, "Allah'ın nimetlerini saymaya çalışsanız, sayıp bitiremezsiniz" buyurmuşsun. Allah'ım! Peygamberlerin ve elçilerine iblağ edilen ve vahiyle onlara indirdiğın ve bu vasıtayla dini onlara yasadığın Kitabın ve haberlerin doğrudur.

Ancak ben tüm çabam ve gayretimle kapasitemce inanarak ve yakın ederek diyorum ki: Hamd ve övgü, kendine miras alacak bir evlat edinmeyen, yaratılıştta kendisine muhalefet edecek mülkünde ortağı

اِبْتَدَعَ، وَلَا وَلِيَّ مِنْ الذُّلِّ فَيُرْفِدُهُ فِيمَا صَنَعَ، فَسُبْحَانَهُ سُبْحَانَهُ،
لَوْ كَانَ فِيهِمَا إِلَهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا وَتَفَطَّرَتَا، سُبْحَانَ اللَّهِ
الْوَاحِدِ الْوَاحِدِ الصَّمَدِ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا
أَحَدٌ، الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْدًا يُعَادِلُ حَمْدَ مَلَائِكَتِهِ الْمُقَرَّبِينَ، وَأَنْبِيَآئِهِ
الْمُرْسَلِينَ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى خَيْرَتِهِ مُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ، وَالِهِ
الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ الْمُخْلِصِينَ وَسَلَّم.

Sonra İmam (a.s) gözlerinden yaşlar aktığı
hâlde daha fazla bir rağbetle şöyle devam etti:

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي أَحْشَاكَ كَأَنِّي أَرَاكَ، وَأَسْعِدْنِي بِتَقْوِيكَ، وَلَا
تُشْقِنِي بِمَعْصِيَتِكَ، وَخِرْ لِي فِي قَضَائِكَ، وَبَارِكْ لِي فِي قَدْرِكَ،
حَتَّى لَا أَحِبَّ تَعْجِيلَ مَا أَخْرَجْتَ وَلَا تَأْخِيرَ مَا عَجَّلْتَ.

اللَّهُمَّ اجْعَلْ غِنَايَ فِي نَفْسِي، وَالْيَقِينَ فِي قَلْبِي، وَالْإِحْلَاصَ
فِي عَمَلِي، وَالنُّورَ فِي بَصَرِي، وَالْبَصِيرَةَ فِي دِينِي، وَمَتِّعْنِي
بِجَوَارِحِي، وَاجْعَلْ سَمْعِي وَبَصَرِي الْوَارِثِينَ مِنِّي، وَأَنْصُرْنِي
عَلَى مَنْ ظَلَمَنِي، وَارِنِي فِيهِ ثَارِي وَمَارِبِي، وَأَقِرَّ بِذَلِكَ عَيْنِي.

olmayan ve dünyayı yaratışında kendisine yardım edecek bir yardımcısı olmayan Allah'a mahsustur. Münezzehtir, münezzehtir -çocuğu ve ortağı olmaktan-. Eğer o ikisinde -gökte ve yerde- Allah'tan başka bir ilâh olsaydı fesat çıkardı ve dağılırlardı. Tek, bir, ihtiyacı olmayan, doğmayan ve doğrulmayan, eşi ve benzeri olmayan Allah münezzehtir. Allah'a hamdolsun; öyle bir hamt ki mukarrep meleklerin ve gönderilmiş peygamberlerin hamtlarına denktir. Allah'ın salat ve selamı seçtiği kulu, peygamberlerin sonuncusu Muhammed'e ve onun tertemiz, arınmış ve muhlis kılınmış Ehlibeyt'ine olsun.

Sonra İmam (a.s) gözlerinden yaşlar aktığı hâlde daha fazla bir rağbetle şöyle devam etti:

Allah'ım! Seni görüyormuşum gibi beni kendinden korkut ve beni takvaıyla saadete kavuştur; sana karşı günah işleyerek kalbimi katılaştırma, takdirlerinde bana hayır ve bereket ver ki geciktirdiğin şeyin bana acele verilmesini ve acele verdiği şeyin de geciktirilmesini istemeyeyim.

Allah'ım! Nefsime zenginlik, kalbime yakın, amelime ihlas, gözüme nur, dinimde basiret ve bilinç ver ve azalarımı güçlü kıl, kulağımı ve gözümü (işiten ve gözümün nuru çocuklarımı) benim iki mirasçım kıl ve hakkımda zulmedene karşı bana yardım et ve bunda intikam ve galibiyetimi bana göster ve gözlerimi aydınlat.

اللَّهُمَّ اكْشِفْ كُرْبَتِي، وَاسْتُرْ عَوْرَتِي، وَاغْفِرْ لِي خَطِيئَتِي،
وَاحْسَأْ شَيْطَانِي، وَفُكِّ رِهَانِي، وَأَجْعَلْ لِي يَا إِلَهِي الدَّرَجَةَ
الْعُلْيَا فِي الْآخِرَةِ وَالْأُولَى.

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ كَمَا خَلَقْتَنِي فَجَعَلْتَنِي سَمِيعًا بَصِيرًا، وَلَكَ
الْحَمْدُ كَمَا خَلَقْتَنِي فَجَعَلْتَنِي خَلْقًا سَوِيًّا رَحْمَةً بِي، وَقَدْ كُنْتُ
عَنْ خَلْقِي غَنِيًّا.

رَبِّ بِمَا بَرَأْتَنِي فَعَدَلْتَ فِطْرَتِي، رَبِّ بِمَا أَنْشَأْتَنِي فَأَحْسَنْتَ
صُورَتِي، رَبِّ بِمَا أَحْسَنْتَ إِلَيَّ وَفِي نَفْسِي عَافَيْتَنِي، رَبِّ بِمَا
كَلَّمْتَنِي وَوَفَّقْتَنِي، رَبِّ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فَهَدَيْتَنِي، رَبِّ بِمَا
أَوْلَيْتَنِي وَمِنْ كُلِّ خَيْرٍ أَعْطَيْتَنِي، رَبِّ بِمَا أَطْعَمْتَنِي وَسَقَيْتَنِي،
رَبِّ بِمَا أَعْنَيْتَنِي وَأَقْنَيْتَنِي، رَبِّ بِمَا أَعَنْتَنِي وَأَعَزَّزْتَنِي، رَبِّ بِمَا
الْبَسْتَنِي مِنْ سِتْرِكَ الصَّافِي، وَيَسَّرْتَ لِي مِنْ صُنْعِكَ الْكَافِي،
صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَعِنِّي عَلَيَّ بَوَاقِي الدُّهُورِ،
وَصُرُوفِ اللَّيَالِي وَالْأَيَّامِ، وَنَجِّنِي مِنْ أَهْوَالِ الدُّنْيَا وَكُرْبَاتِ
الْآخِرَةِ، وَكَفِّنِي شَرَّ مَا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ فِي الْأَرْضِ.

Allah'ım! Sıkıtımı gider, kusurumu ört, hatalarımı bağışla, şeytanı benden uzaklaştır, zimmetimi serbestliğe çıkar (üzerimde hiçbir hak kalmasın); ve ey Rabbim, dünya ve ahirette benim için yüksek bir derece ver.

Allah'ım! Beni yaratıp, duyan ve gören yaptığın için sana hamdolsun. Beni yaratmaya ihtiyacın olmadığı hâlde hakkımda bir rahmet olarak beni yarattığın ve azalarımı birbirine uygun, düzgün kıldığın için sana hamdolsun.

Rabbim; beni icat ettiğin ve yaratılışımı dengeli kıldığın gibi; Rabbim, beni yarattığın ve yüzümü güzel kıldığın gibi; Rabbim, bana ihsanda bulunduğun ve afiyet verdiğin gibi; Rabbim, afetlerden koruduğun ve muvaffak kıldığın gibi; Rabbim, nimet verdiğin ve hidayet ettiğin gibi; Rabbim, seçtiğin ve bütün hayırlardan verdiğin gibi; Rabbim, beni yedirdiğin ve içirdiğin gibi; Rabbim, ihtiyaçsız kıldığın ve hoşnut ettiğin gibi; Rabbim, bana yardım ettiğin ve izzet verdiğin gibi; Rabbim, bana keramet elbisesi giydirdiğin ve yarattığın şeylerden yeteri kadar bana verdiğin gibi Muhammed ve Ehlibeyt'ine rahmet eyle ve bana zamanın sıkıntıları, gece ve gündüzün çekişmeleri karşısında yardım et. Beni dünyanın ıstıraplarından ve ahiretin kederlerinden kurtar ve yeryüzünde zalimlerin yaptıkları kötülüklerden beni koru.

اللَّهُمَّ مَا أَخَافُ فَأَكْفِنِي، وَمَا أَحْذَرُ فَفِقِنِي، وَفِي نَفْسِي
وَدِينِي فَاحْرُسْنِي، وَفِي سَفَرِي فَاحْفَظْنِي، وَفِي أَهْلِي وَمَالِي
فَاخْلُفْنِي، وَفِي مَا رَزَقْتَنِي فَبَارِكْ لِي، وَفِي نَفْسِي فَذَلِّلْنِي،
وَفِي أَعْيُنِ النَّاسِ فَعَظِّمْنِي، وَمِنْ شَرِّ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ فَسَلِّمْنِي،
وَبِذُنُوبِي فَلَا تَفْضَحْنِي وَبِسِرِّي فَلَا تُخْزِنِي، وَبِعَمَلِي فَلَا
تَبْتَلِنِي، وَنِعْمَكَ فَلَا تَسْلُبْنِي، وَإِلَى غَيْرِكَ فَلَا تَكِلْنِي.

إِلَهِي إِلَى مَنْ تَكِلْنِي إِلَى قَرِيبٍ فَيَقْطَعَنِي، أَمْ إِلَى بَعِيدٍ
فَيَتَجَهَّمَنِي، أَمْ إِلَى الْمُسْتَضْعَفِينَ لِي، وَأَنْتَ رَبِّي وَمَلِكُ أَمْرِي،
أَشْكُو إِلَيْكَ غُرْبَتِي وَبُعْدَ دَارِي، وَهَوَانِي عَلَى مَنْ مَلَكَتَهُ أَمْرِي،
إِلَهِي فَلَا تُحِلِّ عَلَيَّ غَضَبَكَ، فَإِنْ لَمْ تَكُنْ غَضِبْتَ عَلَيَّ فَلَا
أُبَالِي سِوَاكَ، سُبْحَانَكَ غَيْرَ أَنَّ عَافِيَتَكَ أَوْسَعُ لِي.

فَأَسْأَلُكَ يَا رَبِّ بِنُورِ وَجْهِكَ الَّذِي أَشْرَقَتْ لَهُ الْأَرْضُ
وَالسَّمَوَاتُ، وَكُشِفَتْ بِهِ الظُّلُمَاتُ، وَصَلَحَ بِهِ أَمْرُ الْأَوَّلِينَ
وَالْآخِرِينَ، أَنْ لَا تُمَيِّنَنِي عَلَى غَضَبِكَ، وَلَا تُنْزِلْ بِي سَخَطَكَ،
لَكَ الْعُتْبَى لَكَ الْعُتْبَى حَتَّى تَرْضَى قَبْلَ ذَلِكَ.

Allah'ım! Endişelendiğim şeylerden bana güven ver, korktuğum şeylerden beni korusun, nefsimi ve dinimi korusun, yolculuğumda beni korusun, mal ve ailemde benden geriye salih bir evlat bırak. Bana verdiğin rızıklara bereket ver. Beni kendi yanımda alçak gönüllü kıl ve halkın gözünde ise yücelt; cinlerin ve insanların kötülüğünden beni selamet kıl; günahımdan dolayı beni rezil etme, içimde gizli olan şeyden dolayı beni cezalandırma, amelimden dolayı beni (azap ve belalara) müptela etme, nimetlerini benden alma ve beni kendinden başkasına bırakma.

Rabbim! Beni kime bırakıyorsun? Akrabalık bağını koparacak olan bir akrabaya mı? Yoksa bana öfkelenen uzak ve yabancıya mı? Ya da beni zayıf düşürecek olan birine mi? Oysa sen benim Rabbimsin, işlerimin sahibisin; garipliğimi, kimsesizliğimi ve menzilimin uzaklığını ve işlerimin sahibi kıldığın kimse karşısında zilletimi sana şikayet ediyorum. Allah'ım! Gazabını bana helal kılma; eğer sen bana gazap etmezsen başkalarından endişem olmaz. Münezzehsin sen. Senin bana afiyetin geniştir.

O hâlde senden diliyorum ki ey Rabbim, yeryüzünün ve göklerin kendisiyle aydınlandığı, karanlıkların aydınlığa kavuştuğu ve öncekilerin ve sonrakilerin kendisiyle ıslah olduğu veçhinin nuru hürmetine beni kendi gazabın üzerine öldürme, öfkeni benim üzerime indirme, bundan (ölmeden) önce benden razı olmamak için istediğin kadar bana zorluk göster.

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، رَبِّ الْبَلَدِ الْحَرَامِ وَالْمَشْعَرِ الْحَرَامِ، وَالْبَيْتِ
الْعَتِيقِ الَّذِي أَحَلَلْتَهُ الْبَرَكَةَ، وَجَعَلْتَهُ لِلنَّاسِ أَمْنًا، يَا مَنْ عَفَا عَنْ
عَظِيمِ الذُّنُوبِ بِحِلْمِهِ، يَا مَنْ أَسْبَغَ النَّعْمَاءَ بِفَضْلِهِ، يَا مَنْ أَعْطَى
الْجَزِيلَ بِكَرَمِهِ، يَا عُدَّتِي فِي شِدَّتِي، يَا صَاحِبِي فِي وَحْدَتِي،
يَا غِيَاثِي فِي كُرْبَتِي، يَا وَلِيِّي فِي نِعْمَتِي.

يَا إِلَهِي وَإِلَهَ آبَائِي إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ،
وَرَبَّ جِبْرَائِيلَ وَمِيكَائِيلَ وَإِسْرَافِيلَ، وَرَبَّ مُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ
وَإِلَهَ الْمُنتَجِبِينَ، مُنْزِلَ التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ، وَالزَّبُورِ وَالْقُرْآنِ،
وَمُنْزِلَ كَهَيِّعَصَ، وَطَهَ وَيَسَّ، وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ، أَنْتَ كَهْفِي حِينَ
تُعِينِنِي الْمَذَاهِبُ فِي سَعَتِهَا، وَتَضِيقُ بِي الْأَرْضَ بِرُحْبِهَا،
وَلَوْلَا رَحْمَتُكَ لَكُنْتُ مِنَ الْهَالِكِينَ، وَأَنْتَ مُقِيلُ عَثْرَتِي، وَلَوْلَا
سِتْرُكَ إِيَّايَ لَكُنْتُ مِنَ الْمَفْضُوحِينَ، وَأَنْتَ مُوَيْدِي بِالنَّصْرِ عَلَيَّ
أَعْدَائِي، وَلَوْلَا نَصْرُكَ إِيَّايَ لَكُنْتُ مِنَ الْمَغْلُوبِينَ.

يَا مَنْ حَصَّ نَفْسَهُ بِالسُّمُومِ وَالرِّفْعَةِ، فَأَوْلِيَاؤُهُ بَعْزُهُ يَعْتَرُونَ،
يَا مَنْ جَعَلَتْ لَهُ الْمُلُوكُ نَيْرَ الْمَدَلَّةِ عَلَيَّ أَعْنَاقِهِمْ، فَهُمْ مِنْ
سَطَوَاتِهِ خَائِفُونَ، يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ،

Senden başka ilâh yoktur. Mekke'nin, Meş'aru'l-Haram'ın, bereketli ve insanlar için güvenli kıldığın Beytu'l-Atik'in Rabbisin. Ey sabrıyla çok günahları bağışlayan, ey lütfüyle nimetleri indiren, ey kendi keremiyle çok büyük bağışlarda bulunan, ey zor günlerimde dayanağım, ey yalnızlığımda arkadaşım, ey sıkıntılarımda imdadıma koşan ve ey velinimetim benim!

Ey benim Rabbim ve babalarım İbrahim, İsmail, İshak ve Yakub'un Rabbi ve ey Cebrail, Mikail ve İsrafil'in Rabbi ve ey peygamberlerin sonuncusu Muhammed'in ve onun seçkin Ehlibeyt'inin Rabbi ve ey Tevrat, İncil, Zebur'u ve Furkan'ı (Kur'an'ı) indiren, Kâf Ha Ya Ayn Sâd, Tâ Hâ, Ya Sîn ve Kur'an-ı Hekim'in Rabbi! Yollar tüm genişliğine rağmen bana zorlaşınca ve yer tüm bolluğuyla bana daralınca sığınağım sensin; eğer senin rahmetin olmasaydı kesinlikle ben helak olanlardan olurum. Beni hatalardan alıkoyan sensin; eğer benim -günahlarımın- üzerini örtmeseydin kesinlikle rezil olanlardan olurum. Yardımınla düşmanlarıma karşı beni destekleyen sensin; eğer senin yardımın olmasaydı mağlup düşenlerden olurum.

Ey yücelik ve üstünlüğü kendine has kılan, izetiyle dostları aziz olan, ey padişahların boynuna zillet halkasını geçiren ve heybetinden padişahların kendisinden korktuğu zat; ey gözlerin ihanetini

وَعَبَّ مَا تَأْتِي بِهِ الْأَزْمِنَةُ وَالذُّهُورُ، يَا مَنْ لَا يَعْلَمُ كَيْفَ هُوَ
الْأَهُو، يَا مَنْ لَا يَعْلَمُ مَا هُوَ إِلَّا هُوَ، يَا مَنْ لَا يَعْلَمُهُ إِلَّا هُوَ،
يَا مَنْ كَبَسَ الْأَرْضَ عَلَى الْمَاءِ، وَسَدَّ الْهَوَاءَ بِالسَّمَاءِ، يَا مَنْ
لَهُ أَكْرَمُ الْأَسْمَاءِ، يَا ذَا الْمَعْرُوفِ الَّذِي لَا يَنْقَطِعُ أَبَدًا، يَا مُقَيِّضَ
الرَّكْبِ لِيُوسِفَ فِي الْبَلَدِ الْقَفْرِ، وَمُخْرِجَهُ مِنَ الْجُبِّ وَجَاعِلَهُ
بَعْدَ الْعُبُودِيَّةِ مَلِكًا، يَا رَادَّهُ عَلَى يَعْقُوبَ بَعْدَ أَنْ ابْيَضَّتْ عَيْنَاهُ
مِنَ الْحُزَنِ فَهُوَ كَظِيمٌ، يَا كَاشِفَ الضَّرِّ وَالْبَلْوَى عَنِ أَيُّوبَ،
وَمُمْسِكَ يَدَيِ إِبْرَاهِيمَ عَنِ ذَبْحِ ابْنِهِ بَعْدَ كِبَرِ سِنِّهِ، وَفَنَاءِ عُمَرِهِ،
يَا مَنْ اسْتَجَابَ لِزَكَرِيَّا فَوَهَبَ لَهُ يَحْيَى، وَلَمْ يَدْعُهُ فَرْدًا وَحِيدًا،
يَا مَنْ أَخْرَجَ يُونُسَ مِنْ بَطْنِ الْحُوتِ، يَا مَنْ فَلَقَ الْبَحْرَ لِبَنِي
إِسْرَائِيلَ فَأَنْجَاهُمْ، وَجَعَلَ فِرْعَوْنَ وَجُنُودَهُ مِنَ الْمُغْرَقِينَ، يَا
مَنْ أَرْسَلَ الرِّيَّاحَ مُبَشِّرَاتٍ بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ، يَا مَنْ لَمْ يَعْجَلْ
عَلَى مَنْ عَصَاهُ مِنْ خَلْقِهِ، يَا مَنْ اسْتَنْقَذَ السَّحْرَةَ مِنْ بَعْدِ طُولِ
الْجُحُودِ، وَقَدْ غَدَوْا فِي نِعْمَتِهِ يَأْكُلُونَ رِزْقَهُ، وَيَعْبُدُونَ غَيْرَهُ،
وَقَدْ حَادَوْهُ وَنَادَوْهُ وَكَذَّبُوا رُسُلَهُ.

يَا اللَّهُ يَا اللَّهَ، يَا بَدِيئُ يَا بَدِيْعُ، لَا نِدَّ لَكَ، يَا دَائِمًا لَا نَفَادَ

ve göğüslerde gizli olanı, zaman ve asırların geleceklerini bilen; ey nasıl olduğunu kendisinden başka hiç kimse bilmeyen, ey ne olduğunu kendisinden başkası bilmeyen, ey yeryüzünü su üstünde tutan ve gökyüzüyle havayı kapatan, ey en güzel isimler kendisinin olan, ey hiçbir zaman kesilmeyen ihsan sahibi, ey -Mısır- kervanını Yusuf'u kurtarmak için Kafr çölünde tutup onu kuyudan çıkararak, ey Yusuf'u kölelikten sonra padişah yapan, ey üzüntüden gözleri ağardıktan sonra üzüntüsünü sabırla gizleyen Yakub'a Yusuf'u döndüren, ey Eyyub'tan zorluk ve sıkıntıyı gideren ve yaşlandıktan sonra çocuk sahibi olan İbrahim'in elini, oğlunu kesmekten alıkoyan, ey Zekeriyya'nın duasını kabul ederek ona Yahya'yı veren ve onu yalnız ve kimsesiz bırakmayan, ey Yunus'u balığın karnından dışarı çıkararak, ey denizi İsrailoğulları için yarıp onları kurtaran, Firavun ve ordusunu boğan, ey rüzgarları rahmet -yağmuru- müjdeleyicisi olarak gönderen, ey kendine karşı günah işleyen kullarını cezalandırmada acele etmeyen, ey sürekli senin nimetlerinle nimetlendikleri ve senin rızkını yedikleri hâlde diğerlerine tapmakta olan sihirbazları, uzun bir zaman inkâr edip sürekli kendisine düşmanlık etmeleri, karşı çıkmaları ve peygamberlerini yalanlamalarından sonra kurtaran.

Ya Allah, ya Allah; ey kainatı yoktan var eden, ey eşi olmayan yaratıcı, ey hiçbir zaman fani olmayacak

لَكَ، يَا حَيًّا حِينَ لَا حَيٍّ، يَا مُحْيِيَ الْمَوْتَى، يَا مَنْ هُوَ قَائِمٌ
 عَلَى كُلِّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ، يَا مَنْ قَلَّ لَهُ شُكْرِي فَلَمْ يَحْرِمْنِي،
 وَعَظَّمْتَ خَطِيئَتِي فَلَمْ يَفْضَحْنِي، وَرَأَيْتَنِي عَلَى الْمَعَاصِي فَلَمْ
 يَشْهَرْنِي، يَا مَنْ حَفِظْتَنِي فِي صِغَرِي، يَا مَنْ رَزَقْتَنِي فِي كِبَرِي،
 يَا مَنْ أَيَّدْتَنِي عِنْدِي لَا تُحْصَى، وَنِعْمُهُ لَا تُجَازَى، يَا مَنْ
 عَارَضْتَنِي بِالْخَيْرِ وَالْإِحْسَانِ، وَعَارَضْتَهُ بِالْإِسَاءَةِ وَالْعِصْيَانِ، يَا
 مَنْ هَدَانِي لِلْإِيمَانِ مِنْ قَبْلِ أَنْ أَعْرِفَ شُكْرَ الْإِمْتِنَانِ، يَا مَنْ
 دَعَوْتُهُ مَرِيضًا فَشَفَانِي، وَعُزِّيَانًا فَكَسَانِي، وَجَائِعًا فَاشْبَعْنِي،
 وَعَطْشَانًا فَارْوَانِي، وَذَلِيلًا فَاعَزَّنِي، وَجَاهِلًا فَعَرَّفْتَنِي، وَوَحِيدًا
 فَكَتَّرْتَنِي، وَغَائِبًا فَفَرَدْتَنِي، وَمُقِلًّا فَأَغْنَانِي، وَمُنْتَصِرًا فَفَنَصَرْتَنِي،
 وَغَنِيًّا فَلَمْ يَسْلُبْنِي، وَأَمْسَكْتُ عَنْ جَمِيعِ ذَلِكَ فَابْتَدَأْتَنِي.

فَلَكَ الْحَمْدُ وَالشُّكْرُ، يَا مَنْ أَقَالَ عَثْرَتِي، وَنَفَسَ كُرْبَتِي،
 وَأَجَابَ دَعْوَتِي، وَسَتَرَ عَوْرَتِي، وَغَفَرَ ذُنُوبِي، وَبَلَّغْنِي طَلِبَتِي،
 وَنَصَرْتَنِي عَلَى عَدُوِّي، وَإِنْ أَعَدَّ نِعْمَكَ وَمِنَّكَ وَكَرَّأْتُمْ مِنْحَكَ لَا
 أَحْصِيهَا. يَا مَوْلَايَ أَنْتَ الَّذِي مَنَنْتَ، أَنْتَ الَّذِي أَنْعَمْتَ، أَنْتَ الَّذِي
 أَحْسَنْتَ، أَنْتَ الَّذِي أَجْمَلْتَ، أَنْتَ الَّذِي أَفْضَلْتَ، أَنْتَ الَّذِي أَكْمَلْتَ،

sürekli, ey hiçbir diri olmadığı zaman diri olan, ey ölüleri dirilten, ey herkesin başına kazandığını getiren, ey kendisine az şükrettiğim hâlde beni mahrum etmeyen, hatalarım çok olmasına rağmen beni rezil etmeyen, beni günah işlerken gördüğü hâlde insanlara tanıtarak haysiyetimi kırmayan, ey bana sayısız bağışlarda bulunan ve nimetlerini telafi edemediğim; ey bana hayır ve ihsanla yönelen, benim ise kendisine günah ve isyanla yöneldiğim, ey nimetine şükretmeyi öğrenmeden beni imana hidayet eden, ey hastayken çağırduğımda bana şifa veren, çıplakken beni giydiren, açken beni doyuran, susuzken beni suya doyuran, zelilken bana izzet veren, cahilken beni bilgilendiren, yalnızken -yalnızlığımı- çokluğa dönüştüren, gaip ve vatanımdan uzakken beni geri döndüren, fakirken beni zenginleştiren, yardım istediğimde bana yardım eden, zenginken nimetini benden almayan ve bütün bunları senden istemekten sakındığım hâlde kendiliğinden vermeye başlayan!

O hâlde hamt ve şükür sana mahsustur; ey sıkıntılarımla gideren, duamı kabul eden, kusur ve ayıbımı örten, günahımı bağışlayan, beni isteklerime kavuşturan ve düşmanıma karşı zafere ulaştıran; eğer senin nimetlerini, bağışlarını ve değerli ihsanlarını saymaya kalkışırsam, sayıp bitiremem.

Ey Mevlam! Bağışta bulunan sensin, nimet veren sensin, ihsanda bulunan sensin, güzelleştiren sensin, üstün kılan sensin, mükemmelleştiren sensin,

أَنْتَ الَّذِي رَزَقْتِ، أَنْتَ الَّذِي وَفَّقْتِ، أَنْتَ الَّذِي أَعْطَيْتِ، أَنْتَ
 الَّذِي أَعْنَيْتِ، أَنْتَ الَّذِي أَفْنَيْتِ، أَنْتَ الَّذِي أَوَيْتِ، أَنْتَ الَّذِي
 كَفَيْتِ، أَنْتَ الَّذِي هَدَيْتِ، أَنْتَ الَّذِي عَصَمْتِ، أَنْتَ الَّذِي
 سَتَرْتِ، أَنْتَ الَّذِي غَفَرْتِ، أَنْتَ الَّذِي أَقَلْتِ، أَنْتَ الَّذِي مَكَّنْتِ،
 أَنْتَ الَّذِي أَعَزَّزْتِ، أَنْتَ الَّذِي أَعَنْتِ، أَنْتَ الَّذِي عَضَدْتِ، أَنْتَ
 الَّذِي أَيَّدْتِ، أَنْتَ الَّذِي نَصَرْتِ، أَنْتَ الَّذِي شَفَيْتِ، أَنْتَ الَّذِي
 عَافَيْتِ، أَنْتَ الَّذِي أَكْرَمْتِ، تَبَارَكْتَ وَتَعَالَيْتِ، فَلَكَ الْحَمْدُ
 دَائِمًا، وَلَكَ الشُّكْرُ وَاصِبًا أَبَدًا.

ثُمَّ أَنَا يَا إِلَهِي الْمُعْتَرِفُ بِذُنُوبِي فَأَغْفِرْهَا لِي، أَنَا الَّذِي
 أَسَأْتُ، أَنَا الَّذِي أَخْطَأْتُ، أَنَا الَّذِي هَمَمْتُ، أَنَا الَّذِي جَهَلْتُ،
 أَنَا الَّذِي غَفَلْتُ، أَنَا الَّذِي سَهَوْتُ، أَنَا الَّذِي اعْتَمَدْتُ، أَنَا الَّذِي
 تَعَمَّدْتُ، أَنَا الَّذِي وَعَدْتُ، أَنَا الَّذِي أَخْلَفْتُ، أَنَا الَّذِي نَكَّسْتُ، أَنَا
 الَّذِي أَقْرَزْتُ، أَنَا الَّذِي اعْتَرَفْتُ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَعِنْدِي، وَأَبَوُّهُ
 بِذُنُوبِي فَأَغْفِرْهَا لِي، يَا مَنْ لَا تَضُرُّهُ ذُنُوبُ عِبَادِهِ، وَهُوَ الْغَنِيُّ
 عَنِ طَاعَتِهِمْ، وَالْمُوقِقُ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْهُمْ بِمَعُونَتِهِ وَرَحْمَتِهِ،
 فَلَكَ الْحَمْدُ إِلَهِي وَسَيِّدِي.

إِلَهِي أَمْرَتِي فَعَصَيْتُكَ، وَنَهَيْتَنِي فَارْتَكَبْتُ نَهْيَكَ، فَاصْبَحْتُ

rızıklandırın sensin, muvaffak kılan sensin, bağışta bulunan sensin, zengin yapan sensin, sermaye veren sensin, sığınak veren sensin, yeterli olan sensin, hidayet eden sensin, hatalardan koruyan sensin, -ayıbımı- örten sensin, bağışlayan sensin, mazeretimi kabul eden sensin, güç veren sensin, izzet veren sensin, yardım eden sensin, destek veren sensin, teyit eden sensin, zafer veren sensin, şifa veren sensin, afiyet veren sensin, ikram eden sensin, üstünsün, yücesin; o hâlde hamt sürekli sana hastır, sabit ve ebedi şükür sana mahsustur.

Ben ise ya Rabbim, günahlarımı itiraf ediyorum, günahlarımı bağışla; kötü yapan benim, hata yapan benim, günahına ısrar eden benim, cahillik yapan benim, gaflet eden benim, yanlışlık yapan benim, kendine dayanan benim, -günahında- kasıtlı olan benim, söz veren ve sözünde durmayan benim, ahdini bozan benim, -misakını- ikrar eden benim, nimetlerini itiraf eden ve sonra yine günahlarına dönen benim; o hâlde günahlarımı bağışla; ey kullarının günahları kendisine zarar vermeyen, kullarının itaatine ihtiyacı olmayan ve kullarından iyi amel yapanı kendi yardım ve rahmetiyle ona muvaffak kılan! O hâlde hamt sana mahsustur ey Rabbim ve Mevla'm.

Ey Rabbim! Sen bana emrettin, ben ise sana itaatsizlik ettim; sen beni sakındırdın, ben ise senin sakındırdığın şeyi işledim; şimdi ise artık ne mazeret

لَا ذَا بَرَاءَةٍ لِي فَأَعْتَدِرْ، وَلَا ذَا قُوَّةٍ فَانْتَصِرْ، فَبِأَيِّ شَيْءٍ
 اسْتَقْبَلِكَ يَا مَوْلَايَ، أَسْمَعِي أَمْ بِيصِرِي، أَمْ بِلِسَانِي، أَمْ بِيَدِي،
 أَمْ بِرِجْلِي، أَلَيْسَ كُلُّهَا نِعْمَكَ عِنْدِي، وَبِكُلِّهَا عَصِيَّتُكَ يَا
 مَوْلَايَ، فَلَكَ الْحُجَّةُ وَالسَّبِيلُ عَلَيَّ، يَا مَنْ سَتَرَنِي مِنَ الْآبَاءِ
 وَالْأُمَّهَاتِ أَنْ يَزُجُرُونِي، وَمِنَ الْعَشَائِرِ وَالْإِخْوَانِ أَنْ يُعَيِّرُونِي،
 وَمِنَ السَّلَاطِينِ أَنْ يُعَاقِبُونِي، وَلَوْ اطَّلَعُوا يَا مَوْلَايَ عَلَيَّ مَا
 اطَّلَعْتَ عَلَيْهِ مِنِّي إِذَا مَا أَنْظَرُونِي، وَلَرَفَضُونِي وَقَطَعُونِي.

فَهَا أَنَا ذَا يَا إِلَهِي بَيْنَ يَدَيْكَ يَا سَيِّدِي خَاضِعٌ ذَلِيلٌ،
 حَصِيرٌ حَقِيرٌ، لَا ذُو بَرَاءَةٍ فَأَعْتَدِرْ، وَلَا ذُو قُوَّةٍ فَانْتَصِرْ، وَلَا
 حُجَّةٍ فَاحْتَجَّ بِهَا، وَلَا قَائِلٌ لَمْ اجْتَرِحْ، وَلَمْ أَعْمَلْ سُوءًا، وَمَا
 عَسَى الْجُحُودُ وَلَوْ جَحَدْتُ يَا مَوْلَايَ يَنْفَعَنِي، كَيْفَ وَأَنَّى ذَلِكَ
 وَجَوَارِحِي كُلُّهَا شَاهِدَةٌ عَلَيَّ بِمَا قَدْ عَمِلْتُ، وَعَلِمْتُ بِقِينًا غَيْرَ
 ذِي شَكٍّ أَنَّكَ سَأَلْتَنِي مِنَ عِظَائِمِ الْأُمُورِ، وَأَنَّكَ الْحَكَمُ الْعَدْلُ
 الَّذِي لَا تَجُورُ، وَعَدْلُكَ مُهْلِكِي، وَمِنْ كُلِّ عَدْلِكَ مَهْرَبِي

gösterebileceğim bir bahanem var ve ne de yardım alabileceğim bir desteğim. O hâlde hangi vesileyle sana geleyim ey Mevla'm?! Kulağımla mı, gözümle mi, dilimle mi, elimle mi, ayağımla mı? Bunların hepsi, kendileriyle sana karşı itaatsizlik ettiğim senin nimetin değil mi?! Ey Mevla'm! Sen hücceti tamamladın ve yolu ben kendime kapadım -haklısın ve ben sorumluyum-. Ey günahımı babalardan ve analardan örterek onların bana eziyetini önleyen, akrabalarımından ve kardeşlerimden örterek beni kınamalarını engelleyen, sultanlardan örterek beni cezalandırmalarına mani olan! Ey Mevla'm! Eğer senin benim hakkımda bildiğin şeyi onlar da bilseydiler bir daha bana bakmaz, beni kendilerinden uzaklaştırır ve ilişkilerini benden keserlerdi.

Ey Rabbim, şimdi ben ey Mevla'm, senin huzurunda huzu içinde, zelil, çaresiz ve hakirim; ne mazeret getireceğim bir bahanem, ne yardım alabileceğim bir desteğim, ne sebep gösterebileceğim bir delil var; ne de günah işlemediğimi ve çirkin bir iş yapmadığımı söyleyebilirim ve eğer inkar edecek olsam da ey Mevla'm, bunun bir yararı olmaz bana! Nasıl yapabilirim ki bunu, oysa tüm uzuvlarım aleyhime tanıktırlar ve ben kesinlikle biliyorum ki büyük günahlarımdan dolayı sen beni sorguya çekersin; sen zulmetmeyen adil bir hâkimsin; senin adaletin beni helak edecek olursa; ben senin adaletinden sana sığınıyorum.

فَإِنْ تُعَذِّبْنِي يَا إِلَهِي فَيَذُنُوبِي بَعْدَ حُجَّتِكَ عَلَيَّ، وَإِنْ تَعْفُ
عَنِّي فَبِحِلْمِكَ وَجُودِكَ وَكَرَمِكَ.

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ، لَا إِلَهَ
إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الْمُسْتَغْفِرِينَ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ
سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الْمُوَحِّدِينَ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ
إِنِّي كُنْتُ مِنَ الْخَائِفِينَ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ
الْوَجِلِينَ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الرَّاجِينَ، لَا إِلَهَ
إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الرَّاعِبِينَ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ
إِنِّي كُنْتُ مِنَ الْمُهْلَلِينَ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ
السَّائِلِينَ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ، لَا
إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الْمُكَبِّرِينَ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ
سُبْحَانَكَ رَبِّي وَرَبُّ آبَائِي الْأَوَّلِينَ.

اللَّهُمَّ هَذَا تَنَائِي عَلَيْكَ مُمَجِّدًا، وَإِخْلَاصِي لِذِكْرِكَ مُوَحِّدًا،
وَإِفْرَارِي بِالْآتِكَ مُعَدِّدًا، وَإِنْ كُنْتُ مُقِرًّا أَنِّي لَمْ أَحْصِهَا
لِكَثْرَتِهَا وَسُبُوغِهَا، وَتَظَاهِرِهَا وَتَقَادُمِهَا إِلَى حَادِثٍ، مَا لَمْ
تَزَلْ تَتَعَهَّدُنِي بِهِ مَعَهَا مُنْذُ خَلَقْتَنِي وَبَرَأْتَنِي مِنْ أَوَّلِ الْعُمْرِ،

Rabbim! Bana hücceti tamamladıktan sonra beni cezalandırarak olursan, bu benim günahlarımdan dolayıdır ve eğer beni affedecek olursan, bu da senin sabrın, bağışın ve ihsanından dolayıdır.

Senden başka ilâh yoktur, tenzih ederim seni, ben zalimlerden oldum; senden başka ilâh yoktur, tenzih ederim seni, ben bağışlanma dileyenlerden oldum; senden başka ilâh yoktur, tenzih ederim seni, ben seni tek bilenlerden oldum; senden başka ilâh yoktur, tenzih ederim seni, ben korkanlardan oldum; senden başka ilâh yoktur, tenzih ederim seni, ben -senin azabından- endişe edenlerden oldum; senden başka ilâh yoktur, tenzih ederim seni, ben ümit edenlerden oldum; senden başka ilâh yoktur, tenzih ederim seni, ben yönelenlerden oldum; senden başka ilâh yoktur, tenzih ederim seni, ben "lâ ilâhe illallah" söyleyenlerden oldum; senden başka ilâh yoktur, tenzih ederim seni, ben isteyenlerden oldum; senden başka ilâh yoktur, tenzih ederim seni, ben tesbih edenlerden oldum; senden başka ilâh yoktur, tenzih ederim seni, ben tekbir söyleyenlerden oldum; senden başka ilâh yoktur, tenzih ederim seni; sen benim Rabbim ve geçmiş babalarımın Rabbisin.

Allah'ım! Bu, seni ululayan övgümdür, senin tekliğini anmakta benim ihlasımdır, senin saydığım nimetlerine ikrarımdır; her ne kadar ikrar etsem de onların çokluğundan, fazlalığından, açıklığından ve varlıklarının benden önceliğinden dolayı onları saymaya gücüm yetmez; beni yarattığın andan itibaren onların tümü için benden ahit aldın ve hayatımın başından

مِنَ الْإِغْنَاءِ مِنَ الْفُقْرِ، وَكَشْفِ الضَّرِّ، وَتَسْبِيبِ الْيُسْرِ، وَدَفْعِ
 الْعُسْرِ، وَتَفْرِيجِ الْكَرْبِ، وَالْعَافِيَةِ فِي الْبَدَنِ، وَالسَّلَامَةِ فِي الدِّينِ،
 وَلَوْ رَفَدَنِي عَلَى قَدْرِ ذِكْرِ نِعْمَتِكَ جَمِيعِ الْعَالَمِينَ مِنَ الْأَوَّلِينَ
 وَالْآخِرِينَ، مَا قَدَرْتُ وَلَا هُمْ عَلَى ذَلِكَ، تَقَدَّسَتْ وَتَعَالَيْتَ مِنْ
 رَبِّ كَرِيمٍ، عَظِيمٍ رَحِيمٍ، لَا تُحْصَى الْآوْكَ، وَلَا يُبْلَغُ ثَنَاؤُكَ،
 وَلَا تُكَافَى نِعْمَاؤُكَ، صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَتَمَّ عَلَيْنَا
 نِعْمَكَ، وَأَسْعَدَنَا بِطَاعَتِكَ، سُبْحَانَكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ.

اللَّهُمَّ إِنَّكَ تُجِيبُ الْمُضْطَرَّ، وَتَكْشِفُ الشَّوْءَ، وَتُغَيِّثُ الْمَكْرُوبَ،
 وَتَشْفِي السَّقِيمَ، وَتُغْنِي الْفَقِيرَ، وَتَجْبِرُ الْكَسِيرَ، وَتَرْحَمُ الصَّغِيرَ،
 وَتُعِينُ الْكَبِيرَ، وَلَيْسَ دُونَكَ ظَهِيرٌ، وَلَا فَوْقَكَ قَدِيرٌ، وَأَنْتَ
 الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ، يَا مُطْلِقَ الْمُكَبَّلِ الْأَسِيرِ، يَا رَازِقَ الطِّفْلِ الصَّغِيرِ،
 يَا عِصْمَةَ الْخَائِفِ الْمُسْتَجِيرِ، يَا مَنْ لَا شَرِيكَ لَهُ وَلَا وَزِيرَ،
 صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَعْطِنِي فِي هَذِهِ الْعَشِيَّةِ، أَفْضَلَ
 مَا أَعْطَيْتَ وَأَنْلَتَ أَحَدًا مِنْ عِبَادِكَ، مِنْ نِعْمَةٍ تُؤَلِّبُهَا، وَالْآءِ
 تُجَدِّدُهَا، وَبَلِيَّةٍ تَصْرِفُهَا، وَكُرْبَةٍ تَكْشِفُهَا، وَدَعْوَةٍ تَسْمَعُهَا،

beni fakirlikten zenginliğe ulaştırdın, ben kendime zulmedenlerden oldum; sıkıntımı giderdin, kolaylık ve rahatlığa sebep oluşturdu, zorlukları defettin, çaresizliğimi giderdin, bedenime sağlık verdin, dinime selamet verdin ve eğer nimetlerini saymam için dünyanın başından sonuna kadar bütün herkes bana yardımcı olsa, ne ben ve ne de onlar nimetlerini sayıp bitirmeye gücümüz yetmez. Sen mukaddes ve yücesin; kerim, ulu ve Rahim bir Rabbisin. Nimetlerin sayılmaz, senaların söylenip bitirilmez, ihsanların telafi edilmez; Muhammed ve Ehlibeyt'ine rahmet eyle ve bize nimetlerini tamamla, sana itaatle bizi saadete erdir; Sen münezzehsin, senden başka ilâh yoktur.

Allah'ım! Sen sıkıntısı olanlara icabet edersin, kötülüğü giderirsin, kederi olanlara yardım edersin, hastaya şifa verirsin, fakiri zenginleştirirsin, kırığı onarırsın, küçüğe merhamet edersin, büyüğe yardım edersin; senden başka destek yoktur, senden üstün bir kudret yoktur, sen yücesin, büyüksün; ey esirleri kurtaran, ey küçük çocuğa rızık veren, ey korkup sığınak dileyenlerin sığınağı, ey ortağı ve veziri olmayan! Muhammed ve Ehlibeyt'ine rahmet eyle ve bu ikinci vakti kullarından birine verdiğin nimetlerin en üstününü bana da ver. Kullarına verdiğin zahirî nimetlerden ve sürekli yenilediğin batini nimetlerden, bertaraf ettiğin belalardan, giderdiğin sıkıntılardan, duyduğun (kabul ettiğin) dualardan,

وَحَسَنَةً تَتَقَبَّلُهَا، وَسَيِّئَةً تَتَّعَمِدُهَا، إِنَّكَ لَطِيفٌ بِمَا تَشَاءُ خَيْرٌ،
وَعَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَقْرَبُ مَنْ دُعِيَ، وَأَسْرَعُ مَنْ أَجَابَ، وَأَكْرَمُ مَنْ
عَفَى، وَأَوْسَعُ مَنْ أَعْطَى، وَأَسْمَعُ مَنْ سُئِلَ.

يَا رَحْمَنَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَرَحِيمَهُمَا، لَيْسَ كَمِثْلِكَ مَسْئُولٌ،
وَلَا سِوَاكَ مَأْمُولٌ، دَعَوْتُكَ فَاجَبْتَنِي، وَسَأَلْتُكَ فَأَعْطَيْتَنِي، وَرَغِبْتُ
إِلَيْكَ فَرَحِمْتَنِي، وَوَثِقْتُ بِكَ فَجَجَيْتَنِي، وَفَزَعْتُ إِلَيْكَ فَكَفَيْتَنِي.

اللَّهُمَّ فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ وَنَبِيِّكَ، وَعَلَى
إِلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ أَجْمَعِينَ، وَتَمِّمْ لَنَا نِعْمَاءَكَ، وَهَبْنَا
عَطَاءَكَ، وَاكْتُبْنَا لَكَ شَاكِرِينَ، وَلَا لِأَنَّكَ ذَاكِرِينَ، آمِينَ آمِينَ
رَبِّ الْعَالَمِينَ.

اللَّهُمَّ يَا مَنْ مَلَكَ قَدْرًا، وَقَدَّرَ فَقَهْرًا، وَعُصِيَ فَسْتَرًا، وَأَسْتُغْفِرَ
فَغَفَرَ، يَا غَايَةَ الطَّالِبِينَ الرَّاعِبِينَ، وَمُنْتَهَى أَمَلِ الرَّاجِينَ، يَا مَنْ أَحَاطَ
بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا، وَوَسِعَ الْمُسْتَقْبَلِينَ رَأْفَةً وَرَحْمَةً وَحِلْمًا.

اللَّهُمَّ إِنَّا نَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ فِي هَذِهِ الْعَشِيَّةِ الَّتِي شَرَفْتَهَا وَعَظَّمْتَهَا
بِمُحَمَّدٍ نَبِيِّكَ وَرَسُولِكَ، وَخَيْرَتِكَ مِنْ خَلْقِكَ، وَأَمِينِكَ عَلَى

kabul ettiğın iyiliklerden ve örttüğün günahlardan (bana da bu nimetlerden ver); gerçekten sen lütuf sahibisin, her şeyden haberin var ve sen her şeye kadersin.

Allah'ım! Sen kendisinden istenilen en yakın zatsın, en süratli icabet edensin, en cömert ve affedensin, en fazla bağışta bulunansın, kendisinden istenileni en iyi duyansın.

Ey dünya ve ahiretin esirgeyen ve bağışlayanı; senin gibi bir istenilen yoktur, senden başka bir hedef ve arzu yoktur. Çağırduğımda bana icabet edersin, senden istediğimde bana verirsin, sana yöneldiğimde bana şefkat gösterirsin, sana yakardığımda bana yetersin.

Allah'ım! Kulun, elçin ve peygamberin Muhammed'e ve onun tertemiz Ehlibeyt'inin tümüne rahmet eyle, nimetlerini bize tamamla, bağışlarını bize tatlı kıl, bizi sana şükredenlerden ve senin nimetlerini ananlardan yaz; amin ey âlemlerin Rabbi!

Allah'ım! Ey malik olan ve güç yetiren, güç yetiren ve kahreden, kendisine karşı günah işlenen ve -günahı- örten, kendisinden bağışlanma dilenen ve bağışlayan, ey talep eden yönelenlerin hedefi, ümit edenlerin ümidinin zirvesi, ey ilmi her şeyi kuşatan ve rafeti, şefkati ve sabrı özür dileyenleri kapsayan.

Allah'ım! Peygamberin, elçin, yaratıklarının arasından seçtiğın, vahyine emin kıldığın, müjdeleyici

وَحَيْكَ، الْبَشِيرِ النَّذِيرِ، السِّرَاجِ الْمُنِيرِ، الَّذِي أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَيَّ
الْمُسْلِمِينَ، وَجَعَلْتَهُ رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ.

اللَّهُمَّ فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا مُحَمَّدٌ أَهْلٌ لِدَلِكَ
مِنْكَ، يَا عَظِيمُ فَصَلِّ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ، الْمُنْتَجِبِينَ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ
أَجْمَعِينَ، وَتَغَمَّدْنَا بِعَفْوِكَ عَنَّا، فَالِيكَ عَجَّتِ الْأَصْوَاتُ بِصُوفِ
اللُّغَاتِ، فَاجْعَلْ لَنَا اللَّهُمَّ فِي هَذِهِ الْعَشِيَّةِ نَصِيبًا مِنْ كُلِّ خَيْرِ
تَقْسَمُهُ بَيْنَ عِبَادِكَ، وَنُورٍ تَهْدِي بِهِ، وَرَحْمَةٍ تَنْشُرُهَا، وَبَرَكَةٍ
تُنزِلُهَا، وَعَافِيَةٍ تُجَلِّلُهَا، وَرِزْقٍ تَبْسُطُهُ، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

اللَّهُمَّ أَقْبِلْنَا فِي هَذَا الْوَقْتِ مُنْجِحِينَ مُفْلِحِينَ مَبْرُورِينَ
غَانِمِينَ، وَلَا تَجْعَلْنَا مِنَ الْقَانِطِينَ، وَلَا تُخْلِنَا مِنْ رَحْمَتِكَ،
وَلَا تَحْرِمْنَا مَا نُؤَمِّلُهُ مِنْ فَضْلِكَ، وَلَا تَجْعَلْنَا مِنْ رَحْمَتِكَ
مَحْرُومِينَ، وَلَا لِفَضْلِ مَا نُؤَمِّلُهُ مِنْ عَطَائِكَ قَانِطِينَ، وَلَا تَرُدَّنَا
خَائِبِينَ وَلَا مِنْ بَابِكَ مَطْرُودِينَ، يَا أَجْوَدَ الْأَجْوَدِينَ، وَأَكْرَمَ
الْأَكْرَمِينَ، إِلَيْكَ أَقْبَلْنَا مُوقِنِينَ، وَلِبَيْتِكَ الْحَرَامِ آمِينَ قَاصِدِينَ،
فَاعِنَّا عَلَى مَنَاسِكِنَا، وَاكْمِلْ لَنَا حَجَّنَا، وَأَعْفُ عَنَّا وَعَافِنَا، فَقَدْ
مَدَدْنَا إِلَيْكَ أَيْدِينَ فَهِيَ بِذِلَّةِ الْأِعْتِرَافِ مَوْسُومَةٌ.

ve korkutucu, parlak hidayet meşalesi olan ve kendisiyle Müslümanlara minnet bıraktığın ve âlemlere rahmet kıldığın Muhammed'le şereflendirdiğin ve yücelttiğin bu ikinci vakti sana yöneliyoruz.

Allah'ım! Muhammed ve Ehlibeyt'ine rahmet eyle; nitekim Muhammed senin rahmetine lâyıktır. Ey yüce! Ona ve seçkin, tertemiz Ehlibeyt'ine rahmet eyle ve bizi af hediyenle ört. Feryat ve figanlar çeşitli dillerle sana yükselmektedir. O hâlde Allah'ım, bu ikinci vakti kulların arasında taksim ettiğin bütün hayırlardan, hidayet ettiğin nurdan, yaydığın rahmetten, giydirdiğin afiyet elbisesinden ve yaydığın rızktan bize de pay ver; ey merhametlilerin en merhametlisi.

Allah'ım! Bu anda bizi kurtuluşa ermiş, saadete kavuşmuş, iyiliğe ulaşmış ve faydalanmış kıl; bizi ümitsizliğe kapılanlardan kılma, bizi rahmetinden mahrum etme, bizi arzuladığımız lütfünden nasipsiz etme, bizi rahmetinden mahrum etme, ihsanından ümit ettiğimiz lütfünü bizden engelleme, bizi meyas geri çevirme, kapından kovulmuşlardan etme; ey cömertlerin en cömerdi ve ey kerimlerin en kerimi! Ya-kinle sana yüz tuttuk, Beytü'l-Haram davetine lebbeyk dedik ve onun ziyaretini koştuk; o hâlde onu ifa etmekte bize yardımcı ol, haccımızı kemale erdir, bizi affet ve bize afiyet ver; elimizi sana uzattık ve zilletle günahlarımızı itiraf etmekteyiz.

اللَّهُمَّ فَاعْطِنَا فِي هَذِهِ الْعَشِيَّةِ مَا سَأَلْنَاكَ، وَاكْفِنَا مَا
اسْتَكْفَيْنَاكَ، فَلَا كَافِيَ لَنَا سِوَاكَ، وَلَا رَبَّ لَنَا غَيْرُكَ، نَافِذُ فِينَا
حُكْمُكَ، مُحِيطٌ بِنَا عِلْمُكَ، عَدْلٌ فِينَا قَضَاؤُكَ، اِقْضِ لَنَا الْخَيْرَ،
وَاجْعَلْنَا مِنْ أَهْلِ الْخَيْرِ.

اللَّهُمَّ أَوْجِبْ لَنَا بِجُودِكَ عَظِيمَ الْأَجْرِ، وَكَرِيمَ الذُّخْرِ، وَدَوَامَ
الْيُسْرِ، وَأَغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا أَجْمَعِينَ، وَلَا تُهْلِكْنَا مَعَ الْهَالِكِينَ، وَلَا
تَصْرِفْ عَنَّا رَأْفَتَكَ وَرَحْمَتَكَ، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا فِي هَذَا الْوَقْتِ مِمَّنْ سَأَلَكَ فَاعْطَيْتَهُ، وَشَكَرَكَ
فَزِدْتَهُ، وَتَابَ إِلَيْكَ فَاقْبَلْتَهُ وَتَنَصَّلَ إِلَيْكَ مِنْ ذُنُوبِهِ كُلِّهَا فَعَفَّرْتَهَا
لَهُ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ.

اللَّهُمَّ وَتَقِنَا وَسَدِّدْنَا وَأَقْبَلْ تَضَرُّعَنَا، يَا خَيْرَ مَنْ سُئِلَ، وَيَا
أَرْحَمَ مَنْ اسْتُرْحِمَ، يَا مَنْ لَا يَخْفَى عَلَيْهِ إِغْمَاضُ الْجُفُونِ،
وَلَا لِحْظُ الْعُيُونِ، وَلَا مَا اسْتَقَرَّ فِي الْمَكُونِ، وَلَا مَا انْطَوَتْ
عَلَيْهِ مُضْمَرَاتُ الْقُلُوبِ، أَلَا كُلُّ ذَلِكَ قَدْ أَحْصَاهُ عِلْمُكَ، وَوَسِعَهُ
حِلْمُكَ.

سُبْحَانَكَ وَتَعَالَيْتَ عَمَّا يَقُولُ الظَّالِمُونَ عُلُوقًا كَبِيرًا تُسَبِّحُ

Allah'ım! Bu ikinci vakti senden istediğimiz şeyi bize ver ve senden yapmanı niyaz ettiğimiz şeyi yap; bize senden başka yetecek yoktur, senden başka Rabbimiz yoktur; hükmün hakkımızda geçerlidir, ilmin bizi kuşatmıştır, hakkımızda hükmün adalettir; bizim için hayrı takdir et ve bizi hayır ehlerinden kıl.

Allah'ım! Cömertliğiyle bize büyük mükafat, iyi birikim ve sürekli huzur ver; bizim tüm günahlarımızı bağışla, bizi helak olanlarla helak etme, rahmetini ve rafetini bizden çevirme; ey merhametlilerin en merhametlisi.

Allah'ım! Bu anda bizi, senden hacet istemeleri peşinden hacetlerini verdiklerinden, sana şükretmeleri peşinden kendilerine nimetlerini artırdıklarından, sana tövbe ettiklerinde tövbelerini kabul ettiklerinden, bütün günahlarından uzaklaştıklarında bağışladıklarından eyle; ey celal ve ikram sahibi.

Allah'ım! Bize başarı ve güç ver; ey kendisinden istenilenlerin en hayırlısı, yakarışımızı kabul et, ey merhametlilerin en merhametlisi. Ey kirpiklerin kapanışı, gözlerin kırışı, içlerde gizli olan ve kalplerde saklı olanlar kendisine gizli olmayan; evet, senin ilmin bütün bunları saymış ve hilmin kapsamıştır.

Sen zalimlerin söylediklerinden münezzeh ve çok yücesi. Yedi kat gökler, yerler ve bunların arasındakiler

لَكَ السَّمَوَاتُ السَّبْعُ، وَالْأَرْضُونَ وَمَنْ فِيهِنَّ، وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا
يُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ.

فَلَكَ الْحَمْدُ وَالْمَجْدُ، وَعُلُوُّ الْجَدِّ، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ،
وَالْفُضْلِ وَالْإِنْعَامِ، وَالْأَيَادِي الْجِسَامِ، وَأَنْتَ الْجَوَادُ الْكَرِيمُ،
الرَّؤُوفُ الرَّحِيمُ.

اللَّهُمَّ أَوْسِعْ عَلَيَّ مِنْ رِزْقِكَ الْحَلَالِ، وَعَافِنِي فِي بَدَنِي وَدِينِي،
وَأَمِنْ خَوْفِي، وَأَعْتِقْ رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ، اللَّهُمَّ لَا تَمَكُرْ بِي، وَلَا
تَسْتَدْرِجْنِي، وَلَا تَخْدَعْنِي، وَاذْرَأْ عَنِّي شَرَّ فَسَقَةِ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ.

Sonra İmam, mübarek başını gök yüzüne doğru kaldırdı ve gözlerinden yaşlar aktığı bir hâlde yüksek sesle şöyle devam etti:

يَا أَسْمَعَ السَّمَاعِينَ، يَا أَبْصَرَ النَّاطِرِينَ، وَيَا أَسْرَعَ الْحَاسِبِينَ،
وَيَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ السَّادَةِ الْمَيَامِينَ،
وَأَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ حَاجَتِي الَّتِي إِنْ أَعْطَيْتَنِيهَا لَمْ يَضُرَّنِي مَا مَنَعْتَنِي،
وَإِنْ مَنَعْتَنِيهَا لَمْ يَنْفَعْنِي مَا أَعْطَيْتَنِي، أَسْأَلُكَ فَكَأَنَّ رَقَبَتِي مِنَ
النَّارِ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، وَحَدِّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ، لَكَ الْمُلْكُ، وَلَكَ
الْحَمْدُ، وَأَنْتَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، يَا رَبِّ يَا رَبِّ ...

seni tesbih etmekte; seni tesbih etmeyen hiçbir varlık yoktur.

O hâlde hamt, yücelik ve üstünlük senindir, ey celal ve ikram sahibi, ey lütuf ve ihsanların ve büyük bağışların sahibi! Sen cömert ve kerimsin, latif ve rahimsin.

Allah'ım! Helal rızkını bana artır, vücuduma ve dinime afiyet ver, korkuma emniyet ver ve beni cehennem ateşinden kurtar. Allah'ım! Beni hilene müptela etme (tedbirinle beni cezalandırma), ansızın gelen azaba duçar etme, beni rezil etme; cinlerin ve insanların kötülüğünü benden uzaklaştır.

Sonra İmam, mübarek başını gök yüzüne doğru kaldırdı ve gözlerinden yaşlar aktığı bir hâlde yüksek sesle şöyle devam etti:

Ey duyanların en iyi duyanı, ey görenlerin en iyi göreni, ey en süratli hesaba çeken ve ey merhametlilerin en merhametlisi! Muhammed'e ve değerli ve kutlu Ehlibeyt'ine rahmet eyle. Allah'ım! Senden, bana verdiğinde, benden alıkoyduğün şeylerin artık bana zarar dokundurmayacağı ve benden alıkoyduğunda artık verdiğin şeylerin bana yararı olmayacağı hacetimi istiyorum. Beni cehennemden kurtar; senden başka ilâh yoktur; teksin, ortağın yoktur; mülk senindir, hamt sana mahsustur ve senin her şeye gücün yeter; ey Rabbim, ey Rabbim, ey Rabbim!

İmam (a.s) "ey Rabbim, ey Rabbim" kelimesini tekrarlarken, öğrencileri âmin diyor ve göz yaşları döküyorlardı.

إِلَهِي أَنَا الْفَقِيرُ فِي غِنَايَ فَكَيْفَ لَا أَكُونُ فَقِيرًا فِي فَقْرِي،
إِلَهِي أَنَا الْجَاهِلُ فِي عِلْمِي فَكَيْفَ لَا أَكُونُ جَهُولًا فِي جَهْلِي.
إِلَهِي إِنَّ اخْتِلَافَ تَدْبِيرِكَ، وَسُرْعَةَ طَوَاءِ مَقَادِيرِكَ، مَنَعَا
عِبَادَكَ الْعَارِفِينَ بِكَ عَنِ الشُّكُونِ إِلَى عَطَاءٍ، وَالْيَأْسِ مِنْكَ فِي
بَلَاءٍ، إِلَهِي مَنِي مَا يَلِيقُ بِلُؤْمِي وَمِنْكَ مَا يَلِيقُ بِكَرَمِكَ.
إِلَهِي وَصَفْتَ نَفْسَكَ بِاللُّطْفِ وَالرَّأْفَةِ لِي قَبْلَ وُجُودِ ضَعْفِي،
أَفْتَمَنَعْنِي مِنْهُمَا بَعْدَ وُجُودِ ضَعْفِي.

إِلَهِي إِنْ ظَهَرْتَ الْمَحَاسِنُ مِنِّي فَبِفَضْلِكَ، وَلَكَ الْمِنَّةُ عَلَيَّ،
وَإِنْ ظَهَرْتَ الْمَسَاوِي مِنِّي فَبِعَدْلِكَ، وَلَكَ الْحُجَّةُ عَلَيَّ.
إِلَهِي كَيْفَ تَكَلَّمَنِي وَقَدْ تَكَلَّمْتَ لِي، وَكَيْفَ أَضَامَ وَأَنْتَ
التَّاصِرُ لِي، أَمْ كَيْفَ أَخِيبُ وَأَنْتَ الْحَفِيُّ بِي.

هَآ أَنَا أَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِفَقْرِي إِلَيْكَ، وَكَيْفَ أَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِمَا هُوَ
مُحَالٌ أَنْ يَصِلَ إِلَيْكَ، أَمْ كَيْفَ أَشْكُو إِلَيْكَ حَالِي وَهُوَ لَا يَخْفَى
عَلَيْكَ، أَمْ كَيْفَ أَتَرْجِمُ بِمَقَالِي وَهُوَ مِنْكَ بَرَزُ إِلَيْكَ، أَمْ كَيْفَ

İmam (a.s) "ey Rabbim, ey Rabbim" kelimesini tekrarlarlarken, öğrencileri âmin diyor ve göz yaşları döküyorlardı.

İlâhi! Ben zenginliğimde fakirim (sana muhtacı); o hâlde fakirliğimde nasıl fakir (muhtaç) olmayayım? İlâhi! Ben bilgimde cahilim, o hâlde cahilliğimde nasıl cahil olmayayım?

İlâhi! Tedbirinin farklı ve taktirlerinin süratli oluşu seni tanıyan kullarının senin bağışın karşısında susmalarına ve bela karşısında senden ümit kesmelerine engel olmuştur. İlâhi! Kınanmama neden olan şey benden, senin bağış ve keremine yakışan şey ise sendendir.

İlâhi! Benim zayıf varlığımı yaratmadan önce kendini bana rahmet ve keremle tavsif ettin; şimdi zayıf bir vücuda sahip olduktan sonra lütuf ve şefkatini benden engelleyecek misin?!

İlâhi! Eğer benden güzellikler görünse, bu senin bana ihsan ve lütfündendir ve eğer bende çirkinlikler belirse, bu da senin adaletinden ve bana hücceti tamamlamandandır.

İlâhi! Nasıl kendime bırakırsın beni, oysa işlerimi sen üstlendin ve nasıl biri bana zulmedebilir, oysa yardımcım sensin veya lütfünden nasıl mahrum olurum, oysa hakkımda şefkatlisin.

Evet, ben sana, sana olan muhtaçlığım ile tevessül ediyorum, beni sana ulaştırması imkansız olan bir şeye nasıl tevessül edeyim? Veya hâlim sana gizli olmadığı hâlde onu sana nasıl şikayet edeyim? Sözüm sana açık olduğu hâlde onu sana nasıl açıklayayım?

تُخَيِّبُ، أَمْ كَيْفَ تُخَيِّبُ أَمَالِي وَهِيَ قَدْ وَفَدَتْ إِلَيْكَ، أَمْ كَيْفَ لَا
تُحْسِنُ أَحْوَالِي وَبِكَ قَامَتْ.

إِلَهِي مَا أَلْطَفَكَ بِي مَعَ عَظِيمِ جَهْلِي، وَمَا أَرْحَمَكَ بِي مَعَ
قَبِيحِ فِعْلِي، إِلَهِي مَا أَقْرَبَكَ مِنِّي وَأَبْعَدَنِي عَنْكَ، وَمَا أَرَأَاكَ بِي
فَمَا الَّذِي يَحْجُبُنِي عَنْكَ.

إِلَهِي عَلِمْتُ بِاخْتِلَافِ الْأَثَارِ، وَتَنَقُّلَاتِ الْأَطْوَارِ، أَنْ مُرَادَكَ
مِنِّي أَنْ تَتَعَرَّفَ إِلَيَّ فِي كُلِّ شَيْءٍ، حَتَّى لَا أَجْهَلَكَ فِي شَيْءٍ.
إِلَهِي كَلَّمَا أَحْرَسَنِي لُؤْمِي أَنْطَقَنِي كَرَمُكَ، وَكَلَّمَا آيَسْتَنِي
أَوْصَافِي أَطْمَعْتَنِي مِنْكَ؟

إِلَهِي مَنْ كَانَتْ مَحَاسِنُهُ مَسَاوِي، فَكَيْفَ لَا تَكُونُ مَسَاوِيهِ
مَسَاوِي، وَمَنْ كَانَتْ حَقَائِقُهُ دَعَاوِي، فَكَيْفَ لَا تَكُونُ دَعَاوِيهِ
دَعَاوِي.

إِلَهِي حُكْمَكَ النَّافِذُ، وَمَشِيئَتِكَ الْقَاهِرَةُ لَمْ يَتْرُكَ لِذِي مَقَالٍ
مَقَالًا، وَلَا لِذِي حَالٍ حَالًا.

إِلَهِي كَمْ مِنْ طَاعَةٍ بَنَيْتُهَا، وَحَالَةٍ شَيَّدْتُهَا، هَدَمَ اعْتِمَادِي
عَلَيْهَا عَدْلُكَ، بَلْ أَقَالَنِي مِنْهَا فَضْلُكَ.

Veya arzularım sana ulaşmışken nasıl ümitsizliğe düşeyim? Hâllerim senin vasıtanla oluştuğu hâlde onları nasıl iyileştirmezsın?

İlâhi! Cehaletimin büyük olmasına rağmen bana ne kadar da lütufta bulunuyorsun, amellerim kötü olduğu hâlde bana karşı ne kadar da şefkatlisin?! İlâhi! Sen bana ne kadar da yakınsın, oysa ben sende ne kadar uzağım. Bana karşı o kadar şefkatli olmana rağmen beni senden alıkoyan şey nedir?!

İlâhi! Etkilenmelerden ve etraftaki değişimlerden her şeyde kendini bana tanıtmak istediğini ve böylece hiçbir şeyde senden gafil olmamamı istediğini anladım.

İlâhi! Her ne kadar zilletim beni dilsizleştirse de kerem ve bağışın beni konuşturmaktadır ve her ne kadar sıfatlarım beni ümitsizliğe düşürse de, ihsan ve nimetlerin beni tamahlandırmaktadır.

İlâhi! İyilikleri kötülük olan kimsenin kötülükleri nasıl kötü olmasın?! Gerçekleri batıl olan birinin batıl iddiaları nasıl batıl olmasın?!

İlâhi! Geçerli hükmün ve galip meşiyetin ne konuşana konuşma ve ne de hâl sahibine sabit bir hâl yeri bırakır.

İlâhi! Nice zamanlar bir itaate karar verdim ve azmettim de senin adaletin ona güvenimi yıktı; hatta lütfün beni ondan geri çevirdi.

إِلَهِي أَنْكَ تَعْلَمُ أَنِّي وَإِنْ لَمْ تَدُمْ الطَّاعَةَ مِنِّي فِعْلًا جَزْمًا فَقَدْ
دَامَتْ مَحَبَّةً وَعَزْمًا.

إِلَهِي كَيْفَ أَعَزِمُ وَأَنْتَ الْقَاهِرُ، وَكَيْفَ لَا أَعَزِمُ وَأَنْتَ الْأَمِيرُ.
إِلَهِي تَرَدُّدِي فِي الْأَثَارِ يُوجِبُ بَعْدَ الْمَزَارِ، فَاجْمَعْنِي عَلَيْكَ
بِخِدْمَةٍ تُوصِلُنِي إِلَيْكَ، كَيْفَ يُسْتَدَلُّ عَلَيْكَ بِمَا هُوَ فِي وُجُودِهِ
مُفْتَقِرٌ إِلَيْكَ، أَيْكُونُ لِعَيْرِكَ مِنَ الظُّهُورِ مَا لَيْسَ لَكَ، حَتَّى يَكُونَ
هُوَ الْمُظْهِرَ لَكَ، مَتَى غَبْتَ حَتَّى تَحْتَاجَ إِلَى دَلِيلٍ يَدُلُّ عَلَيْكَ،
وَمَتَى بَعُدْتَ حَتَّى تَكُونَ الْأَثَارُ هِيَ الَّتِي تُوصِلُ إِلَيْكَ، عَمِيَّتْ
عَيْنٌ لَا تَرَكَ عَلَيْهَا رَقِيبًا، وَخَسِرَتْ صَفْقَةٌ عَبْدٌ لَمْ تَجْعَلْ لَهُ
مِنْ حُبِّكَ نَصِيبًا.

إِلَهِي أَمَرْتُ بِالرُّجُوعِ إِلَى الْأَثَارِ فَارْجِعْنِي إِلَيْكَ بِكِسْوَةِ
الْأَنْوَارِ، وَهَدَايَةِ الْأَسْتَبْصَارِ، حَتَّى أَرْجِعَ إِلَيْكَ مِنْهَا كَمَا دَخَلْتُ
إِلَيْكَ مِنْهَا، مَصُونِ السِّرِّ عَنِ النَّظْرِ إِلَيْهَا، وَمَرْفُوعِ الْهِمَّةِ عَنِ
الْإِعْتِمَادِ عَلَيْهَا، إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

إِلَهِي هَذَا ذُلِّي ظَاهِرٌ بَيْنَ يَدَيْكَ، وَهَذَا حَالِي لَا يَخْفَى
عَلَيْكَ، مِنْكَ أَطْلُبُ الْوُصُولَ إِلَيْكَ، وَبِكَ أَسْتَدِلُّ عَلَيْكَ، فَاهْدِنِي

İlâhi! Sen iyi biliyorsun ki eğer sürekli sana itaat etmesem de kalbimde sürekli muhabbet ve itaat azmi var. İlâhi! Sen galipken ben nasıl itaate azmedeyim ve sen emrettiğin hâlde ben nasıl senin itaatine azmetmeyeyim?!

İlâhi! Teker teker tüm nişanelerine bakmam, sana ulaşmamın uzamasına neden oluyor; o hâlde beni sana ulaştıracak bir hizmet ver bana. Kendi varlığında sana muhtaç olan bir şey senin varlığına nasıl delil olsun ki?! Acaba senin zuhur etmediğin bir zuhur ve açıklık var mı ki seni zahir etsin?! Sen ne zaman gaiptin ki seni açığa çıkaracak bir delile ihtiyaç olsun? Sen ne zaman uzaktın ki nişaneler sana ulaştırsın? Sürekli gözettiğin hâlde seni görmeyen göz kör olsun, senin aşk ve sevginden bir pay almayan bir kul ziyan görsün.

İlâhi! -Seni tanımak için- nişanelerine müracaat etmeyi emretmişsin; ancak beni nurlarının tecellisine ve müşahede kılavuzluğuna götür ki onları görerek sana döneyim (seni müşahede edeyim) ve onların vasıtasıyla senin (marifet sınırına) girdiğimde kalp gözüm onlara teveccüh etmekten masun ve onlara güvenmekten yüce olsun; her şeye ancak sen kadirsin.

İlâhi! Huzurunda açık olan zelliliğim budur; sana gizli olmayan hâlim budur; sana ulaşmayı senden diliyorum ve senin varlığına senden delil istiyorum;

بُنُورِكَ إِلَيْكَ، وَأَقِمْنِي بِصِدْقِ الْعُبُودِيَّةِ بَيْنَ يَدَيْكَ.

إِلَهِي عَلِّمْنِي مِنْ عِلْمِكَ الْمُخْزُونِ، وَصُنِّي بِسِتْرِكَ الْمَصُونِ،
إِلَهِي حَقِّقْنِي بِحَقَائِقِ أَهْلِ الْقُرْبِ، وَأَسْأَلُكَ بِى مَسْأَلَةِ أَهْلِ
الْجَذْبِ، إِلَهِي أَغْنِنِي بِتَدْبِيرِكَ لِي عَنْ تَدْبِيرِي، وَبِاخْتِيَارِكَ عَنِ
اخْتِيَارِي، وَأَوْقِفْنِي عَلَى مَرَائِزِ اضْطِرَارِي.

إِلَهِي أَخْرِجْنِي مِنْ ذُلِّ نَفْسِي، وَطَهِّرْنِي مِنْ شَكِّي وَشِرْكِي
قَبْلَ حُلُولِ رَمْسِي، بِكَ أَنْتَصِرُ فَأَنْصُرْنِي، وَعَلَيْكَ أَتَوَكَّلُ فَلَا
تَكِلْنِي، وَإِيَّاكَ أَسْأَلُ فَلَا تُخَيِّبْنِي، وَفِي فَضْلِكَ أَرْغَبُ فَلَا
تَحْرِمْنِي، وَبِجَنَابِكَ أَنْتَسِبُ فَلَا تُبْعِدْنِي، وَبِبَابِكَ أَقِفُ فَلَا
تَطْرُدْنِي.

إِلَهِي تَقَدَّسَ رِضَاكَ أَنْ يَكُونَ لَهُ عِلَّةٌ مِنْكَ، فَكَيْفَ يَكُونُ
لَهُ عِلَّةٌ مِنِّي. إِلَهِي أَنْتَ الْعَنِيُّ بِذَاتِكَ أَنْ يَصِلَ إِلَيْكَ النَّفْعُ مِنْكَ،
فَكَيْفَ لَا تَكُونُ غَنِيًّا عَنِّي. إِلَهِي إِنَّ الْقَضَاءَ وَالْقَدَرَ يُمَيِّنِي،
وَإِنَّ الْهُوَى بِوَثَائِقِ الشَّهْوَةِ أَسْرَنِي، فَكُنْ أَنْتَ النَّصِيرَ لِي،
حَتَّى تَنْصُرْنِي وَتُبَصِّرْنِي، وَأَغْنِنِي بِفَضْلِكَ حَتَّى أَسْتَعْنِيَ بِكَ
عَنْ طَلْبِي.

o hâlde beni kendi nurunla sana yönlendir; halis ve samimi bir kullukla beni kendi huzurunda sabit kıl.

Îlâhi! Bana gizli ilminden öğret, korunmuş örtünle beni koru. Îlâhi! Ruhumu sana yakın olan kullarının gerçekleriyle donat ve cezp olanların gidişatında götür beni. Îlâhi! Kendi tedbirinle, tedbirime ve kendi ihtiyarınla öz ihtiyarıma ihtiyacımı gider (beni kendime bırakma) ve ıstırar durumlarına beni vakıf kıl.

Îlâhi! Beni nefisimin zilletinden çıkar; ölümüm gelip çatmadan beni sana karşı şirk ve şüpheden temizle. Senden yarım diliyorum; o hâlde bana yardım et. Sana tevekkül ediyorum; beni kendime bırakma. Senden diliyorum; ümidimi kesme. Lütuf ve fazlına yöneliyorum; beni mahrum etme. Kulluğumu sana nispet veriyorum; beni uzaklaştırma. Senin kerem kapında durdum; beni kovma.

Îlâhi! rızan, kendi tarafından bir kusuru olmaktan münezzehtir; o hâlde benim tarafımdan nasıl bir kusuru olabilir?! Îlâhi! Sen kendi zatında sana bir yarar ulaşmasına muhtaç değilsin; o hâlde bana nasıl ihtiyacın olsun?! Îlâhi! Kaza ve kader beni arzularındırmakta, nefsimin hevesleri beni şehvet bağlarına esir etmektedir. O hâlde sen benim yardımcı olarak nefsimin karşı beni zafere ulaştır, bana basiret ver. Kendi lütfünle beni zenginleştir ki senin lütfünle isteklerime ihtiyacım olmasın.

أَنْتَ الَّذِي أَشْرَقْتَ الْأَنْوَارَ فِي قُلُوبِ أَوْلِيَائِكَ حَتَّى عَرَفُوكَ
وَوَحَّدُوكَ، وَأَنْتَ الَّذِي أَرَلْتَ الْأَغْيَارَ عَنْ قُلُوبِ أَحِبَّائِكَ حَتَّى
لَمْ يُحِبُّوا سِوَاكَ، وَلَمْ يَلْجَأُوا إِلَى غَيْرِكَ، أَنْتَ الْمُؤَنَسُ لَهُمْ
حَيْثُ أَوْحَشْتَهُمُ الْعَوَالِمَ، وَأَنْتَ الَّذِي هَدَيْتَهُمْ حَيْثُ اسْتَبَانَتْ
لَهُمُ الْمَعَالِمُ.

مَاذَا وَجَدَ مَنْ فَقَدَكَ، وَمَا الَّذِي فَقَدَ مَنْ وَجَدَكَ، لَقَدْ خَابَ
مَنْ رَضِيَ دُونَكَ بَدَلًا، وَلَقَدْ خَسِرَ مَنْ بَغَى عَنْكَ مُتَحَوِّلاً، كَيْفَ
يُرْجَى سِوَاكَ وَأَنْتَ مَا قَطَعْتَ الْإِحْسَانَ، وَكَيْفَ يُطَلَّبُ مِنْ
غَيْرِكَ وَأَنْتَ مَا بَدَّلْتَ عَادَةَ الْإِمْتِنَانِ.

يَا مَنْ أذَاقَ أَحِبَّاءَهُ حَلَاوَةَ الْمُؤَانَسَةِ، فَقَامُوا بَيْنَ يَدَيْهِ
مُتَمَلِّقِينَ، وَيَا مَنْ أَلْبَسَ أَوْلِيَاءَهُ مَلَابِسَ هَيْبَتِهِ، فَقَامُوا بَيْنَ يَدَيْهِ
مُسْتَغْفِرِينَ، أَنْتَ الذَّاكِرُ قَبْلَ الذَّاكِرِينَ، وَأَنْتَ الْبَادِي بِالْإِحْسَانِ
قَبْلَ تَوَجُّهِ الْعَابِدِينَ، وَأَنْتَ الْجَوَادُ بِالْعَطَاءِ قَبْلَ طَلْبِ الطَّالِبِينَ،
وَأَنْتَ الْوَهَّابُ ثُمَّ لِمَا وَهَبْتَ لَنَا مِنَ الْمُسْتَقْرِضِينَ.

إِلَهِي أَطْلُبُنِي بِرَحْمَتِكَ حَتَّى أَصِلَ إِلَيْكَ، وَاجْذِبْنِي بِمَنِّكَ
حَتَّى أَقْبَلَ عَلَيْكَ، إِلَهِي إِنْ رَجَأَنِي لَا يَنْقَطِعْ عَنْكَ وَإِنْ عَصَيْتُكَ،

Velilerinin kalplerine nurları ışıldatan, böylece seni tanımalarını, bir ve tek bilmelerini sağlayan sensin. Sevgililerinin kalbinden senden başkalarını çıkartan ve böylece senden başkalarını sevmemelerini ve senden başkasına sığınmamalarını sağlayan senisin. Varlıklar dehşete düşürdüğünde onların munisi sensin. Bütün nişanelerden uzak olduklarında onları hidayet eden sensin. Seni kaybeden neyi bulmuştur?! Seni bulan neyi kaybetmiştir?!

Senin yerine bir bedel dileyen mahrum olmuştur. Senden yüz çevirip istemeyen zarar etmiştir. İhsan ve bağışını hiçbir zaman kesmediğin hâlde senden başkasına nasıl ümit beslenebilir?! Sen nimet verme alışkanlığını değiştirmedeğin hâlde senden başkasından nasıl istenebilir?!

Ey muhiplerine ünsiyetinin tadını tattıran ve böylece sadece kendi huzurunda sevgilerini dile getirmelerini sağlayan! Ey velilerine heybetinin elbiselerini giydiren ve böylece istiğfar dilemelerine neden olan! Ananlar seni anmadan sen onları anarsın. Abitler sana yönelmeden sen onlara ihsanda bulunmaya başlarsın. Talep edenler talep etmeden, onlara bağışta bulunan cömert sensin. Sen karşılıksız bağışlayan ve sonra bize bağışta bulunduğu şeyden borç isteyensin.

İlâhi! Sana ulaşmam için beni merhametinle talep et, sanayönelmem için nimetlerine çek beni. İlâhi! Sana karşı itaatsizlik etsem bile senden ümidim kesilmez;

كَمَا أَنَّ خَوْفِي لَا يُزِيلُنِي وَإِنْ أَطَعْتُكَ، فَقَدْ دَفَعْتَنِي الْعَوَالِمَ
إِلَيْكَ، وَقَدْ أَوْقَعَنِي عِلْمِي بِكَرَمِكَ عَلَيْكَ.

إِلَهِي كَيْفَ أَخِيبُ وَأَنْتَ أَمَلِي، أَمْ كَيْفَ أَهَانُ وَعَلَيْكَ مُتَكَلِّئِي،
إِلَهِي كَيْفَ أَسْتَعِزُّ وَفِي الدَّلَّةِ أَرْكَزْتَنِي، أَمْ كَيْفَ لَا أَسْتَعِزُّ وَإِلَيْكَ
نَسَبْتَنِي.

إِلَهِي كَيْفَ لَا أَفْتَقِرُ وَأَنْتَ الَّذِي فِي الْفُقَرَاءِ أَقَمْتَنِي، أَمْ كَيْفَ
أَفْتَقِرُ وَأَنْتَ الَّذِي بِجُودِكَ أَعْنَيْتَنِي، وَأَنْتَ الَّذِي لَا إِلَهَ غَيْرُكَ
تَعَرَّفْتَ لِكُلِّ شَيْءٍ فَمَا جَهَلَكُ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الَّذِي تَعَرَّفْتَ إِلَيَّ
فِي كُلِّ شَيْءٍ، فَارْتَبِكْ ظَاهِرًا فِي كُلِّ شَيْءٍ، وَأَنْتَ الظَّاهِرُ لِكُلِّ
شَيْءٍ.

يَا مَنْ اسْتَوَى بِرَحْمَائِيَّتِهِ فَصَارَ الْعَرْشُ غَيْبًا فِي ذَاتِهِ،
مَحَقَّتِ الْأَنْوَارَ بِالْأَنْوَارِ، وَمَحَوَّتِ الْأَغْيَارَ بِمُحِيطَاتِ أَفْلَاكِ
الْأَنْوَارِ، يَا مَنْ احْتَجَبَ فِي سُرَادِقَاتِ عَرْشِهِ عَنِ أَنْ تُدْرِكَهُ
الْأَبْصَارُ، يَا مَنْ تَجَلَّى بِكَمَالِ بَهَائِهِ، فَتَحَقَّقَتْ عَظَمَتُهُ الْإِسْتِوَاءَ،
كَيْفَ تَخْفَى وَأَنْتَ الظَّاهِرُ، أَمْ كَيْفَ تَغِيبُ وَأَنْتَ الرَّقِيبُ الْحَاضِرُ،
إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَحْدَهُ.

nitekim sana itaat etsem bile içimden senin korkun çıkıp gitmez; tüm âlem beni sana doğru itiyor; kerem ve yüceliğın hakkında bilgim beni senin huzuruna sürüklüyor. İlâhi!

Sen benim arzum olduğın hâlde nasıl ümidimi keseyim veya sana tevekkül ettiğim hâlde bana nasıl ihanet edilebilir?! İlâhi! Beni zillette tuttuğın hâlde nasıl izzet davasında bulunabilirim veya kendimi senin kulun saydığım hâlde nasıl izzet davasında bulunmayayım?!

İlâhi! Beni muhtaçlar arasında tuttuğın hâlde nasıl muhtaç olmayayım veya kendi zenginliğınle beni zenginleştirdiğın hâlde nasıl muhtaç olabiliyim?! Sen kendisinden başka bir ilâh olmayan zatsın. Sen kendini her şeye tanıtın ve hiçbir şey seni tanımaktan cahil değıldir. Sen bütün şeylerde -tecelli ederek- kendini bana tanıttın ve böylece her şeyde seni aşikâr gördüm; her şeyde aşikâr olan sensin.

Ey geniş rahmetiyle tüm âleme ihata eden ve arş kendi zatında gizli kalan! Varlık nişanelerini başka varlık nişaneleriyle yok ettin ve nurlarının tecellisinin ihatasıyla gayrları mahvettin. Ey arşının galip nurunun perdelerinde gözlerin görmesinden gizli kalan! Ey mükemmel nuruyla tecelli eden ve azameti tüm varlık âlemini kapsayan! Yegane apaçık olduğın hâlde nasıl gizli olursun sen veya hazırdaki gözetici olduğın hâlde nasıl gaip olursun sen?! Doğrusu senin her şeye gücün yeter. Hamt yalnız tek olan Allah'a hastır.

Hicaz güneşi Arafat tepelerinin ardından yavaş yavaş batmak üzereydi... İmam Hüseyin (a.s), öğrencileriyle birlikte Arafat tepesinin eteğinden yavaşça aşağı indi ve Arafat çölünü Meş'aru'l-Haram'a doğru terk etti...